

**KOOPERATİF VE ŞİRKETLERDE
ORTAKLAR İLE KANUNİ
TEMSİLCİLERİN GÖREV, HAK
VE SORUMLULUKLARI
(Yargı Kararları)**

Altan ÜLGÜT
YMM

Mehmet DİLSİZ
SMMM

TÜRMOB YAYINLARI- 213

ANKARA - 2003

Sirküler Rapor Serisi

Seri No :2003 - 9

TÜRMOB Adına Sahibi
Mehmet TİMUR

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Ali E. DOĞANOĞLU

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basım - Yayın Servisi

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB' u bağlamaz.

ÖNSÖZ

TÜRMOB olarak büyük önem verdiğimiz konuların başında mesleki eğitim gelmektedir. Mesleki eğitime katkı sağlaması ve uygulamacılara yol göstermesi amacıyla yayınlamaya başladığımız **Sirküler Rapor Serisi** bu amacımıza ulaşmada oldukça önemli bir fonksiyon üstlenmiştir.

Yayımladığımız **Sirküler Rapor Kitapları** meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin büyük takdirini toplayarak, yoğun bir ilgiyle karşılanmıştır. Böylesi geniş bir talebi karşılama uğraşımız devam etmektedir. Meslek mensuplarımızın ve aday meslek mensuplarımızın ihtiyaç duyacakları bilgilere ulaşmayı hedefleyen bu çalışmamızı geliştirerek sürdürmekteyiz.

Sirküler Rapor kitaplarımız bir okuma komisyonu tarafından incelendikten sonra basılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.

Siz değerli meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin beğeni ve takdirini toplayacağına inandığımız 2003-9 Seri Numaralı bu kitabı; YMM Altan ÜLGÜT ve SMMM Mehmet DİLSİZ tarafından hazırlanan **“Kooperatif ve Şirketlerde Ortaklar İle Kanuni Temsilcilerin Görev, Hak ve Sorumlulukları (Yargı Kararları)”** isimli eser oluşturuyor. Bu çalışma bir kaynak kılavuz niteliğinde olup konuyu örnekleri ile açıklamaktadır.

Sirküler kitaplarımız, bir plan doğrultusunda hazırlanarak, her ay bir kitap olarak sizlere ulaştırılmaktadır. Kitabın, meslek camiamıza ve uygulamacılara faydalı olmasını diliyorum. Eğitim serimize gösterilen ilgi ve destekten dolayı meslektaşlarımıza ve stajyerlerimize teşekkürlerimi sunarım.

Nail SANLI
Genel Sekreter

İÇİNDEKİLER

I- GİRİŞ	1
II- ADİ ŞİRKET(ORTAKLIK)	1
YARGI KARARLARI	
Adi Şirket (Tasfiye)	4
III- KOOPERATİFLER	7
YARGI KARARLARI	
Kooperatif Müdürü Temsil Yetkisi	16
Kooperatif Yönetim Kurulu Hakkında Dava Açmaya Yetkililer.....	17
Kooperatif Yönetim Kurulu Üyeleri (Sorumluluk)	19
Kooperatif Birlikleri	21
Görevi Savsama	
Kooperatif Denetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu	22
Kooperatif Yönetim Kurulu Üyesinin	
Görevi Savsama ve Görevde Yetkiyi Kötüye Kullanma Suçu	
Denetim Kurulu Üyesinin Görevini Yapmaması	25
Görevi Kötüye Kullanmak	
Kooperatif Memurlarının Durumu	27
Zimmet	
Kooperatif Saymanının Sorumluluğu.....	29
Güveni Kötüye Kullanmada Cezayı Artırıcı Durum	
Zincirleme Suç (Teselsül)	30

Sahtecilik	
Resmi Belgede Sahtecilik	
Özel Belgede Sahtecilik	32
Emniyeti Suistimal	
Zimmet	
Görev İhmali	34
Müteselsil Kefalet	
Kooperatif Yönetim ve Temsili.	36
Kooperatif Yöneticileri Hakkında Sorumluluk Davası	
Genel Kurul Kararı	38
Kooperatif Üyelerinin Şahsi Hukukunu İlgilendiren	
Yönetim Kurulu Kararlarının İptali	39
Kooperatif Yöneticileri Hakkında Dava Açılması	
Dava Açma Yetkisi	42
Kooperatif Yönetim Kurulu Üyeleri ve Memurları	
Görevi Savsamak	
Görevi Kötüye Kullanmak	44
Sözleşmenin Feshi	
Menfi Tesbit Davası	
Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesi.	48
Kooperatifin Sorumluluğu	49
Kooperatifin Sorumluluğu	
Kooperatif Üyesinin Sorumluluğu.	51
IV- KOLLEKTİF ŞİRKETLER	53
YARGI KARARLARI	
Mal Bildiriminde Bulunmamak	
Suçun Oluşması	59
Şirketlerin Tür [Nevi] Değiştirmesi.	60

Zamanaşımı	
Kesici Sebeplerin Ortağda Bağlaması	65
213 Sayılı Kanuna Aykırı Davranış	67
Dfeter ve Belgelerin İbrazı	
Eksik İnceleme	70
Kollektif Şirket	
Dava Açma Hakkı	
İstirdat İstemi	
Hak Düşürtücü Süre	71
Kollektif Ortaklık Yönetimi (Kapsamı)	
Sorumluluğun Derecesi	72
Alacak Davası	
Şirketin Sorumluluğu	76
Kollektif Ortaklık (Ortakların sorumluluğu)	79
Kambiyo Takibi	
Borca İtiraz İncelemesi	
Kollektif Ortaklık	80
Kollektif Ortaklık - Sorumluluk Derecesi	81
Şirketin Davanın Açılmasından Evvel Tasfiye Edilmesi	
Tasfiyenin Ticaret Siciline Tescil Edilmiş Olması	
Şirketle Birlikte Ortaklar Aleyhine de Dava Açılabilmesi	84
Kollektif Şirket	
Ortakların Sorumluluğu	85
Kollektif Şirket (Dağılma)	87
Sona Eren Kollektif Şirkete Mahkemece Tasfiye Memuru Atanması	90
Kollektif Şirket	
Ortağın Ölümü	
Bozulma [İnfisah].	96

V- KOMANDİT ŞİRKET	99
YARGI KARARLARI	
Komandit Şirketten Komandite Ortağın Çıkarılması.....	101
Komandit Şirket Ortağının Bilançoya İtiraz Hakkının Düşmesi.....	102
İflas	
Komandite Ortaklar.....	105
İflas	
Komandite Ortaklar.....	110
Sigortalı Sayılanlar.....	111
Komandit Şirket (Sona erme)	
İflas.....	113
VI- ANONİM ŞİRKET	115
YARGI KARARLARI	
213 Sayılı Kanuna Aykırı Davranış	
Anonim Şirketi Temsil ve İdarede Sorumluluk.....	121
Şirketlerin Tür (Nevi) Değiştirilmesi (Kollektif şirketin anonim şirket niteliğini kazanması) Tür Değişikliğinin Dava Hakkına Etkisi (Davacı şirketin zararına hükmederken vergilerin düşülmemesi gerektiği)...	123
Anonim Ortaklık	
Organların Sorumluluğu.....	124
İtiraz	
Anonim Ortaklıkta Temsil.....	125
Anonim Şirket Ortağı Gerçek Kişiler	
Kollektif Şirket	
Kredi Sözleşmesi	
Müteselsil Kefalet	
Tacir Sayılma	
İflasa Karar Verme.....	127

Tazminat	
Akdi İlişkinin Kanıtlanamaması	
Bilirkişi Dinlenemeyecek Hal	129
Tahliye Taahhüdü	130
Ortaklıkta Temsil - Tescil	131
Ortaklığın İnfisahı	133
Şirketin Mali Durumunun Bozulması	
İflasın Ertelenmesi	136
Yönetim Kurulu Toplantısı	
Davadan Vazgeçme	137
Bono	
Bedelsizlik	
Yönetim Kurulu Üyelerinden Birinin İşlem	
Yapmasının Yasaklanması Durumu	
Yemin	142
Rekabet Yasağı	143
Üst Düzey Yöneticilerin Emekliliği	
Özel Emeklilik İkramesinin İadesi	144
Müdürler Kurulunun Sorumluluğu	145
Tesbit Davası	
Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunca Verilen Kararın	
Yok [Batıl] Olduğunun Saptanması	148
Pay Senetlerinin Rayiç Değerlerinin Altında Bir Bedelle Satılması	
Alacak Davası	
Gerçek Zararın Belirlenmesi	151
Sorumluluk	
Emredici Olmayan Yetki Kuralı	
Yetki Anlaşması (Yargılama Aşamasında)	153
Şirketin (Bankanın) Tazminat Talebi - Yönetim	
Kurulu Başkan ve Üyelerinin Sorumlulukları - Zamanaşımı	154

Genel Müdürün Dava Açma Yetkisi (İller Bankası) Ceza Kararlarının Bağlayıcılığı Ceza Hukuku - Medeni Hukuk İlişkisi	156
Şirket Yönetim Kurulunun Sorumluluğu	157
Bankaların Sorumluluğu (Bonoların tahsilinde özen ödevi-vekillik ilişkisi)	158
Anonim ortaklık Adına Açılacak Dava	159
Şirket Adına Sorumluluk Davası Açmak (Koşulları) Tarafların Ehliyeti	160
Şirket Temsil Yetkisinin Sınırlanması Müdürlerin Sorumluluğu	161
Anonim Ortaklık (Esas sözleşmenin değiştirilmesi-Kazanılmış haklar)	162
VII- LİMİTED ŞİRKETLER	163
YARGI KARARLARI	
Limited Şirket Müdürlerinin Yetkisi Limited Şirketin Tek Taşınmazının Satılması	167
Limited Şirkette Ortak - Müdür - Sigortalı Sayılmayanlar	168
Limited Şirket (Ortaklıktan Çıkarma İstemi)	171
İflas Davanın Açılmamış Sayılması	175
213 Sayılı Kanuna Aykırı Davranış Sahteciliğin Kanıtlanması Temsil Yetkisi	177
213 Sayılı Kanuna Aykırı Davranış	179
Yetki	180

I-GİRİŞ: Bu çalışmada, şirket ortakları ile müdürleri, Yönetim Kurulu başkan ve üyelerinin, hak, görev, yetki ve sorumlulukları incelenmiş, bu konularda örnek yargı kararları aşağıya yazılmıştır

II-ADI ŞİRKET(ORTAKLIK): Adi Şirket Borçlar kanununun 520-541. Maddelerinde yer almıştır.

Adi (Yalın) ortaklık da iki veya daha fazla kişi emeklerini ve mallarını müşterek bir gayeye varmak üzere birleştirmeyi kabul ederler. Herhangi bir şirket, Türk Ticaret Kanununda tarif edilen şirketlerin belirgin vasıflarına sahip değilse, Borçlar Kanunu hükümlerine tabi adi şirket sayılmaktadır.

a) Şirket Ortaklarının Görevleri: Her ortak, nakit, alacak, mal veya emek olarak bir sermaye koymak zorundadır. Aksine (mukavele) olmadıkça, sermayeler şirketin ihtiyacına cevap verecek miktarda ve birbirlerine eşit olmalıdır

Aksine anlaşma olmadıkça her ortağın zarardan hissesi eşittir. Anlaşma da yalnız kardan hisseleri tayin edilmiş ise, bu hüküm zarara da uygulanır. Yani anlaşmada kar veya zarar için bir hüküm varsa zarardan her ortağa düşen hisse bu orana göre bulunur.

Ortaklığa, sermaye olarak yalnızca emeğini koyan ortak hakkında zarara ortak olmayarak yalnızca kara ortak olacağı hükmü konulabilir. Sermaye koymayı yükümlenen ortaklardan bir veya bir kaçının bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde, diğer ortaklar sermaye koyma borcunu yerine getirmeyen ortağın bu davranışını haklı bir neden olarak ileri sürüp Borçlar Kanununun 535. maddesi uyarınca, ortaklığın feshi için dava açabilirler.

Şirket ortakları, kendi hesabına şirketin amacına aykırı veya müzır iş yapamazlar ve şirket işlerinde dikkat ve ihtimam gösterme-

ye mecburdurlar. Her ortak diğer ortaklara karşı kendi kusurlarıyla sebebiyet verdiği zararları, şirkete ödemek zorundadır. şirket işlerini ücret karşılığı idare eden ortak bir vekil gibi sorumlu olur.

b) şirket Ortaklarının Hakları: Ortaklar şirkete ait kazançtan hisse alırlar. Aksine anlaşma olmadıkça her ortak kardan eşit hisse alır. Anlaşmada yalnız zararın taksimi ile ilgili bir hüküm olsa bile, bu hüküm karın taksiminde de uygulanır ve kar bu orana göre paylaşılır.

şirketi idare eden ortak, en az yılda bir defa diğer ortaklara hesap vermeye ve kar paylarını ortaklara ödemeye mecburdur. şirketi ortak olmayan kişinin idare etmesi halinde de bu şartlar yerine getirilir. Her ortağın şirket işleri hakkında şahsen bilgi alma, şirketin defterlerini ve evraklarını inceleme ve notlar alma hakkı vardır.

şirket mukavelesinde, aksi bir hüküm mevcut olsa bile haklı bir sebep bulunduğu takdirde, diğer ortaklardan her biri idare yetkisini sahip ortağın bu yetkisini kaldırtabilir, şirketi idare eden ortağın vazifelerini aşırı bir bir suretle ihmal etmesi yahut iyi idare için lazım olan ehliyeti kaybetmesi gibi sebepler haklı sebep sayılır.

Ortaklardan hiçbirini diğerinin rızası olmadıkça şirkete bir başka şahsı ortak alamaz. Ortaklardan biri, üçüncü bir şahsı şirketteki hissesine iştirak ettirir veya hissesini ona devrederse bu şahıs ortak sıfatını kazanmaz ve şirket işleri hakkında bilgi isteme hakkı olamaz.

c) şirketin Temsili: şirket hesabına ve kendi namına bir üçüncü şahıs ile muameleye girişen ortak, bu üçüncü şahsa karşı yalnız kendisi alacaklı ve borçlu olur. şirket veya bütün ortaklar namına üçüncü bir şahıs ile ortaklardan biri muameleye giriştiği halde diğer ortaklar ancak temsil hakkındaki hükümlere göre üçüncü şahsın alacaklısı veya borçlusu olurlar. Kendisine ortaklığı idare

yetkisi verilen ortak şirketi ve bütün ortakları üçüncü şahıslara karşı temsil etmek hakkını haiz sayılır Ortaklığı temsil yetkisi birden fazla ortağa da verilebilir.

Şirketin kazandığı veya şirkete devredilen şeyler, alacaklar ve aynı haklar, şirket mukavelesi hükümlerine göre ortaklara ait olur. Şirket mukavelesinde (diğer bir hüküm bulunmadıkça) bir ortağın alacaklıları haklarını, ancak o ortağın tasfiyedeki hissesi üzerinde kullanabilirler. Aksi anlaşma olmadıkça ortaklar, birlikte yahut bir temsilci vasıtasıyla üçüncü şahsa karşı deruhte etmiş oldukları borçlardan zincirleme sorumlu olurlar.

d)Ortaklığın Tasfiyesi Halinde Ortakların Hakları: Şirketin borçları ödendikten ve ortaklardan her birinin şirkete yaptığı avans ödemeleri, şirket için yaptığı masrafları ve sermayeleri iade olunduktan sonra bir şey kalırsa bu kar ortaklar arasında taksim olunur. Zarar varsa bu da ortaklara taksim olunur.

Bir şeyin mülkiyetini katılma payı olarak koyan ortak artırım sonunda o şeyi aynen geri alamaz. O kimsenin katılma payı ne miktar değer için kabul edilmişse, o değeri isteyebilir. Eğer, bu değer belirlenmemişse geri alma, o şeyin katılma payı olarak konduğu zamandaki değeri üzerinden yapılır.

Şirket ortağının ölümü halinde ortaklığın Borçlar Kaununun 538-541. maddelerine göre tasfiye olunması gerekmektedir.

e) Vergi ve Diğer Yasal Sorumlulukları: Adi ortaklıklarda ortaklar ayrı ayrı gelir vergisi mükellefi olacaklardır Diğer mükellefiyetler (Katma Değer Vergisi, Stopaj vb.) ortaklık adına olacaktır

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1975/04547

Karar No : 1975/06889

Tarih : 01.01.1975

ADI ŞİRKET (Tasfiye)

ÖZET:

Dava, sermaye ve kar payının tahsiline ilişkin olmakla tasfiyenin mahkemece yapılması gerekir.

Adi ortaklık işlemlerinin devam etmesi karşısında davanın devam ettiği süre içinde meydana gelen kazanç ve yapılan masraflarında göz önüne alınması gerekir.

Taraflar arasındaki davadan dolayı (Sivas Asliye Birinci Hukuk Hakimliği)nce verilen 7.10.1974 tarih ve 1125/352 sayılı hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davacı şirket ile davalı avukatları tarafından istenmiş olmakla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı Koll. Şti. vekili, davalı ile 19.7.1961 tarihinde tanzim edilen sözleşme ile her türlü inşaat işlerini yapmak üzere bir adi ortaklık tesis edilmiştir. Ortaklığa gereken sermayeye, davacı şirket temin edecek, kar taraflar arasında yarı yarıya bölüşmeyecektir. Davacı taraf taahhüdünü yerine getirdiği halde davalı sözleşmeye riayet

etmiyerek hiçbir hesap vermediğinden (T.T.)yi de vekaletten haksız olarak azlettiği için ortaklığın feshine, (478.000) lira sermaye alacağı ve hesabın görülmesi sonunda tahakkuk edecek alacağın faizi ile birlikte tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili savunmasında, adi ortaklık feshedilmediği için bu şekilde dava açılmaz. Davacı taraf sermaye taahhüdünü ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmemiştir. Davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Mahkemece özetle, yaptırılan bilirkişi heyetleri asıl ve ek raporları bunlar üzerinde bilirkişi (İ) tarafından yaptırılan tetkikat ve mahkemece hukuki yönden takdir edilen hususlarla bozmaya uyularak; (Taraflar arasında mevcut ortaklığın feshedilmesine, kabul ve hesap edilen (474.808, 62) liranın dava tarihinden itibaren % 5 faizi ile birlikte davalı tarafından alınıp davacı tarafa verilmesine, her iki tarafın aksine iddia ve savunmalarının reddine, hesap edilen (525.408, 62) lira üzerinden davacı taraf vekiline (26.109) lira vekalet ücreti ödenmesine..) karar verilmiştir.

Hüküm, davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, adi ortaklığın fesih ve tasfiyesine ilişkindir.

Davacı sermaye ve kar payının tahsilini istemiş ve bozma kararında davanın feshi de tazammun ettiğine, işaret olunmuştur. Mahkemece bozmaya uyularak inceleme yapılmış, fesih ve tasfiye hususları kesinleşmiştir.

Ancak dava yukarıda değinildiği gibi sermaye ve kar payının tahsiline ilişkin bulunmasına göre, tasfiyenin mahkemece yapılması gerekir.

Adi ortaklık muamelelerinin devam etmesi muvacehesinde davanın devam ettiği süre içinde meydana gelen kazanç ve yapılan masrafların da nazara alınması lazımdır. Nitekim mahkeme de bu nedenle elli bin liralık bir ödemeyi tenzil etmiştir.

Bu durumda taraflara uygun bir mehil verilerek gelir ve gider ile ilgili olarak nazara alınmasını istedikleri meblağları bildirmeleri ve belgelerini ibraz etmeleri ve istenmeli, ve mehilin sonu itibarile bilirkişiye bilanço tanzim ettirilerek bunun hakkında tarafların görüşleri alındıktan sonra, ileride ortaya çıkabilecek alacak ve borç iddiaları ayrı bir davaya konu olmak üzere, bir karar verilmelidir. Nitekim davalı 1972 yılında S.S.K.na ödediği primle ilgili belge ibraz etmiş ve bunun gözönünde tutulmasını istemiştir.

Şu halde mahkemece, açıklandığı şekilde inceleme yapılarak bir sonuca ulaşılmalıdır. Bunun yapılmaması bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün taraflar yararına (BOZULMASINA) ve biner lira vekillik ücretinin tarafların her birinden alınarak diğerine verilmesine, ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz eden davalıya iadesine 1.1.1975 tarihinde oy birliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1978/03

III-KOOPERATİFLER: Kooperatifler 1163 sayılı kanuna göre kurulmaktadır. Bu kanunun 1. maddesindeki tarife göre; Tüzel kişiliği haiz olmak üzere, ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve kamu tüzel kişileri ile özel idareler, belediyeler, köyler, cemiyetler ve dernekler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli teşekküllere kooperatif denir.

a) Kooperatif Ortaklarının Görevleri: Kooperatife giren her ortağın en az bir ortaklık payı alması zorunludur. Bir ortak en çok 5000 ortaklık payı taahhüt edebilir. Kanunla sınırlandırılan en çok 5000 ortaklık payını aşmamak kaydıyla, ana sözleşme, en yüksek haddi tespit ederek bir ortak tarafından, bu had dahilinde hisse alınmasını tespit edebilir. En az bir ortaklık payı 100.000 liradır.

Bu konuda Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan aşağıdaki genelge yayımlanmıştır:

Kooperatifler Kanunu Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2003/1)

Bilindiği üzere, 10.01.2003 tarihli ve 24989 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 24.12.2002 tarihli ve 2002/5089 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa tâbi kooperatiflerde bir ortaklık payının değeri 1.000.000.- liraya yükseltilmiştir.

Söz konusu Kararname ve dayanağını oluşturan 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 19 uncu maddesi karşısında;

a) Halen faaliyetlerini sürdüren kooperatifler ve üst kuruluşlarınca

sermayelerinin anasözleşme değişikliğine gerek olmaksızın her bir ortaklık payının değeri 1.000.000.- (birmilyon) TL. olacak şekilde tamamlanması,

b) Anasözleşmeye göre her ortağın alması gereken asgari ortaklık pay sayısı birden fazla olan kooperatiflerde, yeni duruma göre ortak başına isabet eden toplam sermaye tutarının fazla telakki edilmesi halinde anasözleşme değişikliğine gidilerek bir ortağın alması gereken asgari ortaklık payının azaltılması,

c) Yeni kurulacak kooperatifler ve üst kuruluşlarında bir ortaklık payının değerinin 1.000.000.- (birmilyon) TL. olarak dikkate alınması,

gerekmektedir.

Tebliğ olunur.

Kural olarak her ortağın en az bir pay alması zorunlu olmakla birlikte, bazen bir payı birden fazla kişinin ortak olduğuna rastlanılmaktadır. Bu konudaki sözleşmeler kooperatifi bağlamaz. Bu nedenle, hissedarlar kooperatife karşı haklarını aralarından seçecekleri, bir temsilci vasıtasıyla kullanabilirler.

1163 sayılı kanununun 19. maddesine göre, bir ortağın şahsi alacakları, ortağa ait faizi, gelir gider farkından ortağın hissesine düşecek miktarı, kooperatifin dağılması halinde ortağa ödenecek payı, haczettirebilirler. Bu üç halin dışında bir ortağın şahsi alacaklarının o ortağın kooperatifteki hisselerini, varlıklarını haczettirmeleri mümkün değildir.

Sermaye koyma borcunu zamanında yerine getirmeyen ortak, ih-tara gerek kalmaksızın temerrüd faizi ödemekle yükümlüdür. Ay-

rica, ana sözleşmede ortaklar temerrüt halinde cezai şart ödemeye mecbur tutulabilirler.1163 sayılı kanunda aidat ödemelerini geciktiren ortaklara gecikme cezası (gecikme faizi) yürütüleceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak ana sözleşmeye bu hususta hüküm konulabileceği gibi Genel Kurul kararına da konulabilir. Bu hükümlere göre, gecikme cezası alınabilir Ancak, aidat borçlarına bileşik faiz uygulaması mümkün değildir

b) Kooperatif Ortaklarının Hakları: Kooperatif ortakları 1163 sayılı Kanunun kabul ettiği esaslar dahilinde haklarda eşittir.

Bilgi Edinme Hakkı: Yönetim Kurulunun gelir gider farklarının dağıtım şekli hakkındaki tekliflerini kapsayan yıllık çalışma raporu, bilanço ve onun bir parçası olan gelir gider farkı hesabı, denetçi raporu, genel kurulun yıllık olağan toplantısından en az 15 gün öncesinden itibaren ve bir yıl süre ile kooperatif merkezinde ve varsa kooperatif şubelerinde ortakların incelenmesine hazır tutulacaktır

Talep eden ortaklara, bilanço ve gelir gider farkı hesaplarının birer suretinin verilmesi zorunludur.

Ortakların bilgi edinme hakkı, ana sözleşme veya kooperatif organlarından birinin kararıyla bertaraf edilemez veya sınırlandırılmaz

Genel Kurul Toplantılarına Katılma Hakkı: Üç ay evvel ortak olmayanlar dışındaki ortaklar; Genel Kurula katılma hakkına sahiptirler, bu hakkın doğal sonucu, genel kuruldaki görüşmelere katılmak, bu görüşmeler sırasında düşüncelerini açıklamak, sorular sormak, görüşülen konular hakkında müştereken veya tek başına önerge vermek ve neticede istediği yönde oyunu kullanmak, seçmek gibi haklara da sahiptirler.

Kanunun 50. maddesiyle, oy kullanma hakkını istisnaları getirilmiştir. Bu hükme göre, kooperatif işlerinin görülmesine herhangi bir suretle katılmış olanlar Yönetim Kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamazlar.

Kooperatiften Çıkan Veya Çıkarılan Ortakların Hakları: Kooperatifin varlığı üzerindeki haklar, çıkan veya çıkartılan ortakların kendileri tarafından yahut da mirasçıları tarafından istenilebilir İadesi talep edilecek hakların başında sermaye payları ile kooperatifin amacını gerçekleştirebilmesi için ödenen paralar gelmektedir. Yedek akçelerden çıkan yada çıkarılan ortakların hak talep etmeleri mümkün değildir. Yedek akçeler haricinde, ortaklar ve kooperatif personeli için bir takım özel fonlar kurulmuş ise, çıkan veya çıkarılan ortakların bu fonlar üzerinde haklarının olup olmadığı, risiturnların iade edilip edilemeyeceği hususları, ana sözleşmede bulunan hükümlere göre çözülür.

Çıkan veya çıkartılan ortakların sermaye ve diğer alacaklarının bilanço tarihinden itibaren takip eden bir ay içinde geri ödenmesi gerekir. Ancak, ortaklığı sona erenlerin yerine yeni ortak alınması halinde, eski ortağın alacaklarının tamamının derhal geri verilmesi gerekir.

Çıkan veya çıkartılan ortaklar ile bunların mirasçılarının alacak ve hakları, bunları isteyebilecekleri günden başlayarak 5 yıl geçmekle zaman aşımına uğrar.

Yıllık Gelir ve Gider Farklarının Hesaplama ve Kullanma Hakları: Kooperatiflerde amaç kar elde etmeyip “sağlayıp korumadır” bununla birlikte, ortaklarının belirli ekonomik menfaatleri sağlanıp korunurken, dönem sonlarında artı veya eksi gelir gider farkları oluşmaktadır.

Ana sözleşmede, aksine hüküm bulunmadığı takdirde, 1 yıllık gelir gider farkının tamamı kooperatifin yedek akçelerine eklenir 1 yıllık faaliyet neticeleri eksi olduğu takdirde açık, yedek akçelerden ve bunların kafi gelmemesi halinde ek ödemelerle veya ortak sermaye paylarıyla karşılanır Eksi (gider fazlası) neticeler ortadan kaldırılmadıkça gelir gider farkı ve faiz dağıtımı yapılamaz.

Ana sözleşmede gelir fazlasının ortaklar arasında bölüşülmesi öngörülmüş ise, taksim ortakların işlemleri oranında yapılır Gelir fazlasının en az %50 si ortaklara dağıtıldıktan sonra, ortakların sermaye paylarına Genel Kurul kararı ile Devlet Tahvillerine verilen en yüksek faiz hadlerini geçmemek üzere faiz ödenebileceği ana sözleşme ile hükme bağlanabilir.

c)Yönetim Kurulu Üyelerinin görevleri: Yönetim Kurulu; Kooperatifin amacına ulaşabilmesi için kanun ve ana sözleşme hükümleri dahilinde tüm hukuki ve ticari iş ve işlemlerin yapılması ve bu yönde gerekli kararların alınmasıyla, görevlidir Yönetim Kurulu Üyeleri kooperatif işlerini yürütürken basiretli bir iş adamı gibi hareket etmelidir. Yönetim Kurulu, kooperatif işlerinin yönetimi için gereken titizliği göstermek ve kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolunda bütün gayretini sarf etmek zorundadır. Yönetim Kurulu üyelerinin birlikte ve münferiden yapmaları gereken görevleri vardır.

Birlikte yapacakları görevler: Ortak olmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında karar vermek,

-Ortaklar ile ortak olmak için başvuruların ana sözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak,

-Ortaklıktan çıkmak isteyenler hakkında karar almak,

- Ortaklığı devir almak isteyen kişinin ortaklık niteliklerini taşıması halinde, bu kişiyi ortaklığa kabul etmek,
- Ana sözleşme ile yetkili kılınmışsa, ortaklıktan çıkarılmaya karar vermek,
- Gelir – Gider farklarının dağıtımını için teklifte bulunmak,
- Gelir – Gider farkı hesabı, yıllık çalışma raporu ve bilanço düzenlemek ve bunları ortakların incelenmesine hazır tutmak,
- Ortakların Genel Kurula katılma haklarının olup olmadığını tespit etmek,
- Sermaye yükümlerinden borçlu veya diğer ödemelerle yükümlü bulunan ortaklardan, bu yükümlerinin yerine getirilmesini istemek,
- Genel Kurulu olağan ve olağanüstü toplantıya çağırarak,
- Genel Kurul gündemini hazırlamak,
- Gerekli hallerde Genel Kurul kararları aleyhine iptal davası açmak,
- Üyelik şartlarını taşımadıkları halde Yönetim Kuruluna seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine son vermek,
- Gerektiği takdirde murahhas üye seçmek,
- Ana sözleşme ile yetkili kılınmışsa, kooperatif yönetimini ve temsilini, bir veya birkaç müdüre veya yönetim kurulu üyesine tevdi etmek,
- Kendi tutanakları ile Genel Kurul tutanaklarını, gerekli defterleri ve ortaklar listesini düzenli bir şekilde hazırlamak, tutmak ve saklamak,

-Hazırlamış olduğu işletme hesabıyla, bilançoıyü incelenmek üzere denetim kuruluna vermek

-Mahkemece veya Genel Kurulca tasfiye memuru seçilmemiş ise tasfiye işlerini yürütmek,

-Ana sözleşme ile yetki verilmişse, iflastan başka hallerde kooperatifin dağılmasını Ticaret Siciline tescil ve ilan ettirmek,

-Kooperatifin mali durumunun bozulması halinde gerekli tedbirleri almak,

-Gerekli defterleri tutmak,

-Bir yönetim kurulu üyeliğinin boşalması halinde, toplantı nisabı kaybedilmemişse ve yedek üyede yoksa gerekli şartlara haiz bir ortağı geçici olarak seçip ilk toplanacak genel kurulun tasvibine sunmak.

-Kooperatifler Kanunu ve Türk Ticaret Kanunun muhtelif maddelerinde ön görülen tescil ve ilan işlerini yapmak,

Yönetim Kurulu Üyelerinin Tek Başına Yapacakları Görevler:

-Genel Kurul kararlarının yerine getirilmesi Yönetim Kurulu üyelerinin şahsi sorumluluklarını gerektiren hallerde, yönetim kurulu üyesi sıfatıyla iptal davası açmak,

-(İlk Yönetim Kurulu Üyeleri) kooperatifin kurulmasında yolsuzluk olup olmadığını incelemek,

-Yönetim Kurulunun toplantıya çağırılmasını, kurul başkanından yazılı olarak isteyebilmek,

-Yeni seçilen veya tayin olunan yönetim kurulu üyeleri, seleflerinin belli olan yolsuz işlemlerini denetçilere bildirmek zorundadırlar.

d) Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakları: Yönetim Kurulu üyelerine, Genel Kurulca belirlenen, aylık ücret, huzur hakkı, risturn, yolluk verilebilir. Bunların dışında bir ödeme yapılamaz.

Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri ile yönetim kurulu arasından seçilen murahhas üyeler ve müdürler bu sıfatları nedeniyle sigortalanamazlar,kendilerine ihbar ve kıdem tazminatı ödenemez.

e) Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumlulukları: Kooperatifler Kanununun 62. Maddesinin 3. Fıkrasında,Yönetim Kurulu üyelerinin kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumlu olduğu belirlenmiştir.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Kooperatifler Kanununda Sayılan Zincirleme Sorumluluk Halleri: Toplantı tutanaklarını, ortaklık listelerini, defterleri muntazam tutup saklamak ile işletme hesabı ile yıllık bilançonun kanun hükümlerine uygun olarak hazırlanmasından Denetim Kuruluna sunulmasından zincirleme sorumludurlar.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Türk Ticaret Kanununda Sayılan Zincirleme Sorumluluk Halleri:

a) Kooperatifin ilk yönetim kurulu üyeleri, kooperatifin kurulmasında yolsuzluk olup olmadığını incelemek zorundadır Bu hususta ihmalleri olur ve meydana gelen zarar kuruculardan alınamazsa, denetçilerle birlikte zincirleme sorumlu olurlar.

Yönetim Kurulu Üyeleri;Ortaklar tarafından yapılan ödemelerin doğru olmaması,

-Dağıtılan ve ödenen gelir-gider farklarının gerçek olmaması,

-Kanunen tutulması gereken defterlerin mevcut olmaması veya bunların düzensiz olarak tutulması,

-Genel Kurul kararlarının yerine getirilmemesi,

-Kanun ve ana sözleşmeyle yönetim kuruluna yüklenilen diğer görevlerin kasten veya ihmal neticesi olarak yapılmaması,

Hallerinde sorumlu olurlar.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Şahsi Sorumluluk Halleri:

Murahhas Üyenin Sorumluluğu: Bu üyenin kendi kusurlarından meydana gelen zararlardan, kendisi sorumlu olup, yönetim kurulu üyeleri zincirleme sorumlu olmaz.

Yönetim Kurulu üyeleri kendi şahsi ve yakınlarının menfaatini ilgilendiren bir hususun görüşülmesine iştirak etmesi ve oy kullanması sonucu alınan karar yüzünden kooperatif zarar uğrarsa o üye tazminle yükümlüdür.

Kendisi veya başkası namına bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle bir ticari muamele yapan, Yönetim Kurulu Üyesi, bu işlem- den kooperatif zarar görmüşse bu zararı ödemekle yükümlüdür.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/00132

Karar No : 1974/00126

Tarih : 22.01.1974

KOOPERATİF MÜDÜRÜ TEMSİL YETKİSİ

ÖZET:

Ödeme sabittir. Kooperatif müdürü o tarihte yürürlükte bulunan TTK.nun 489. maddesi delaletiyle 342. maddesi uyarınca yönetim kurulu tarafından tayin edilmiş ve böylece müdürün temsil yetkisi - ne sahip olmuş, 321. maddede temsil kapsamını belirlemiş olup bu yönden müdüre yapılan ödeme şirkete yapılmış sayılır. Müdürün, şirketin tediyesi yönünden muamelesi statüye aykırı olsa dahi, şir - keti borç altına sokmayıp, tediyeyi kabul şeklinde ortaya çıkmış ve şirketin kötü niyeti de iddia ve isbat edilmemiştir. Şu halde koope - ratifin, şirketten, kiranın ödenmesi isteminin reddi gerekir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/01920

Karar No : 1974/01962

Tarih : 17.06.1974

**KOOPERATİF YÖNETİM KURULU HAKKINDA DAVA
AÇMAYA YETKİLİLER**

ÖZET:

Tarım Kredi Kooperatifi eski yönetim kurulu, defter tastiki işlemini yaptırmadıkları, Kooperatifi zarara soktukları iddiasıyla yeni yönetim kurulu hakkında zararın ödettilmesi için dava açmıştır.

1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununun 20. ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 96, 98. maddeleri delaleti ile davalı eski yönetim kurulu üyeleri hakkında dava açılabilmesi için Türk Ticaret Kanununun 341. maddesi gereğince Genel Kurulun dava açılmasına karar vermesi ve davayı murakıpların açması iktiza eder.

Taraflar arasındaki davadan dolayı Kuşadası Asliye Hukuk Hakimliğinde verilen 27.2.1974 tarih ve 103/13 sayılı hükmün temyizden tetkiki davalılar tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmuş olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gerçeği konuşulup düşünüldü:

Davacılar davahların Davutlar Bucağındaki 1177 sayılı kooperatifin müdürü ve idare heyeti üyeleri olduklarını, adı geçenlerin yönetim kurulunda görevli buldukları devrede kooperatife ait defterlerin kanunen belli edilen zamanda noter tasdikleri yaptırılmadığından Sosyal Sigortalar Kurumunca ölçümlemeye gidildiğini bu yüzden kooperatifin (14.822) lira zarara uğradığından bu miktarın davalılardan tahsilini talep ve dava etmişlerdir.

Davalılar savunmalarında, davacı kooperatif Kuşadası İş Mahkemesinin 1971/260 esas sayılı davasını tarafımıza ihbar etmediklerini ve bu davada kooperatifin hukukunu koruyamadıklarını ve mahkeme kararını temyiz etmediklerini, ayrıca kooperatif defterlerinin tasdikli olduklarını ileri sürmüşlerdir.

Mahkemece davalıların idare ile görevli buldukları devrede defter tasdiki işlemini zamanında ve usulüne uygun şekilde yaptırdıkları anlaşıldığından ve davacı kooperatif zarara uğradığından (14.822) liranın davalılardan müştereken tahsili yolunda karar verilmiştir.

Hüküm davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununun 20., 1163 sayılı kanunun 96 ve 98. maddeleri delaleti ile olayda davalı eski yönetim kurulu üyeleri hakkında dava açılabilmesi için Türk Ticaret Kanununun 341. maddesi gereğince Genel Kurulun dava açılmasına karar vermesi ve davayı murakıpların açması iktizadedir.

Davayı kooperatifin yeni yönetim kurulu açtığına göre yukarıda açıklanan dava şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması ve sonucuna göre bir karar verilmesi lazımdır.

Sonuç: Yukarıda açıklanan sebeplerden dolayı davalıların temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine 17.6.1974 tarihinde oybirliğiyle karar varılmıştır. KAYNAK : YKD.- 1975/08

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1993/06598

Karar No : 1994/03144

Tarih : 18.04.1994

KOOPERATİF YÖNETİM KURULU ÜYELERİ (Sorumluluk)

ÖZET:

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu için, kooperatifin zararının gerçekleşmesi gerekir.

Taraflar arasındaki davadan dolayı, (Edirne İkinci Asliye Hukuk Mahkemesi)'nce verilen 22.06.1993 tarih ve 137-345 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili; kooperatifin 04.02.1990 tarihli genel kurulunda ibra edilmeyen eski yönetim kurulu üyeleri olan davalıların, yönetimde

buldukları sırada usulsüz harcamalar yaptıklarını ve sahte belgelerle aslında yapılmayan harcamaları yapılmış gibi gösterdiklerini!, böylece kooperatifi zarara uğrattıklarını ileri sürerek 6.000.000 lira maddi, 3.000.000 lira manevi tazminatın davalıdan tahsilini talep etmiştir.

Davalı Mehmet vekili; müvekkilinin 22.06.1988 tarihinde yönetim kurulu üyeliğinden istifa ettiğini, iddiaların bu tarihten sonraki döneme ilişkin olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

Davalı (M.A.) vekili; bu davanın açılması için verilen yetki tarihinden itibaren bir aylık süre içinde açılmadığını, müvekkilinin görevi sırasında yapılan harcamalarda bir usulsüzlük bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Davalı Mualla, davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece; iddia, savunma, dosyadaki yazılı kanıtlara ve bilirkişi raporuna nazaran davanın ispatlanamadığı gerekçesiyle reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Davacı kooperatif yetkili organın davalılar aleyhine sorumluluk davası açmış bulunmaktadır. Davalıların sorumlu olabilmesi için, davacı kooperatifin zararının gerçekleşmesi gerekmektedir. Kooperatif genel kurulunun seçilen hesap tetkik komisyonu davacının zararını tesbit etmiş ise de, davalılar bu rapora itiraz etmişlerdir. Her ne kadar mahkemece bir zararın tespiti için bir bilirkişi seçilmiş ise de; bu bilirkişinin yeterli bir rapor vermediği gözlenmiştir. Bu itibarla, mahkemece uzman üç kişilik bir bilirkişi kurulu oluşturulması ve davacının zararının açık ve seçik ve ayrıntılı olarak tesbiti ile hasıl olacak sonuca göre karar vermek gerekirken yazılı biçim-

de hükiim kurulması doğru görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 18.04.1994 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1994/09

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1986/00127

Karar No : 1986/04011

Tarih : 02.06.1986

KOOPERATİF BİRLİKLERİ

ÖZET:

Kooperatifler Kanunu m. 70 ile kooperatif birliklerinin ortakları olan kooperatiflerin yararlarını korumanın dışında kooperatifçiliğin geliştirilmesi gibi kamu yaran amacını ön planda tutan bir düzenleme getirilmiştir.

Bu nedenle kooperatifler birliği, kendisine üye olmak için başvuran bir kooperatifin buna ilişkin istemini bu amaç doğrultusunda inceleyip birlik ana sözleşmesindeki onay yetkisini bu ilkeler çerçevesinde kullanmalıdır.

T.C.

YARGITAY

Dördüncü Ceza Dairesi

Esas No : 2000/02419

Karar No : 2000/05746

Tarih : 28.06.2000

GÖREVİ SAVSAMA

**KOOPERATİF DENETİM KURULU ÜYELERİNİN
SORUMLULUĞU**

ÖZET:

Denetim Kurulu Üyesi olan sanıkların, 1163 sayılı Yasanın 62. maddesinde sayılan kişilerden olmadıkları halde yönetim kurulu üyesi olan diğer sanıkların eylemlerine ne şekilde katıldıkları açık - lanmadan TCY'nın 230/1. maddesiyle cezalandırılmaları yasaya aykırıdır.

Görevi savsama suçundan sanıklar Hüseyin, Bolu, Yusuf, Hami, Güngör hakkında TCY'nın 230, 72; 647 sayılı Yasanın 4-6. madde - leri uyarınca sanıkların 670.000'er lira ağır para cezalarıyla hü - kümlülüklerine, cezalarının entelenmesine ilişkin (Bandırma Asliye Ceza Mahkemesi) nden verilen 1994/602 Esas, 1998/704 Karar sa - yılı ve 07.10.1998 tarihli hükmün temyiz yoluyla incelenmesi sanık - lar müdafii tarafından istenilmiş ve temyiz edilmiş olduğundan; Yargıtay C. Başsavcılığının 10.03.2000 tarihli bozma isteyen tebliğ -

namesiyle 28.03.2000 tarihinde daireye gönderilen dava dosyası, başvurunun nitelik ve kapsamına göre görüşüldü.

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanunun oluştuğu duruşma süredni yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Yargılama ve olayın kanıtlanmasına ilişkin gerekçe: Sanıklar Yusuf, Hami ve Güngör'e yükletilen görevi savsama eylemleriyle ulaşılan çözümlü haklı kılıcı zorunlu öğelerinin ve bu eylemlerin sanıklar tarafından işlendiğinin Yasaya uygun olarak yürütülen duruşma sonucunda saptandığı, bütün kanıtlarla, aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların temyiz denetimini sağlayacak biçimde ve eksiksiz sergilendiği, izleri değiştirmeksizin tartışıldığı, vicdani kanunun kesin, tutarlı ve çelişmeyen verilere dayandırıldığı; böylece olaylara ilişkin sorunlarda gerekçenin yeterli bulunduğu;

Hukuksal tanı: Eylem yanlış olarak nitelendirilmiş, Türk Ceza Yasasının 240. maddesi yerine 230. maddesi uygulanmış ise de, karşı temyiz olmadığından bozma yapılamayacağı,

Yaptırım: Cezaların yasal bağlamda uygulandığı,

Anlaşıldığından, sanıklar Yusuf, Hami ve Güngör müdafinin ileri sürdüğü nedenler yerinde görülmemiş olmakla, tebliğnameye uygun olarak

TEMYİZ DAVASININ ESASTAN REDDİYLE HÜKÜMLERİN ONANMASINA,

Diğer sanıklar hakkında kurulan hükme yönelik temyize gelince, Başkaca nedenler yerinde görülmemiştir.

Ancak; Denetim Kurulu Üyesi olan sanıklar Hüseyin ve Bolu'nun 1163 sayılı Yasanın 62. maddesinde sayılan kişilerden olmadıkları halde, Yönetim Kurulu Üyesi olan öbür sanıkların eylemlerine ne şekilde katıldıkları da açıklanmadan, TCY.nın 230/1. maddesiyle hükümlülüklerine karar verilmesi,

Yasaya aykırı ve sanıklar Hüseyin ve Bolu müdafinin temyiz nedenleri ile tebliğnamedeki düşünce yerinde görüldüğünden (HÜKÜMLERİN BOZULMASINA.), yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, 28.06.2000 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.

T.C.

YARGITAY

Dördüncü Ceza Dairesi

Esas No : 2000/04709

Karar No : 2000/05520

Tarih : 20.06.2000

**KOOPERATİF YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN GÖREVİ
SAVSAMA VE GÖREVDE YETKİYİ KÖTÜYE KULLANMA
SUÇU**

DENETİM KURULU ÜYESİNİN GÖREVİNİ YAPMAMASI

ÖZET:

Sanığın, yönetim kurulu kararı ile Kooperatife muhasebeci olarak atanıp atanmadığı araştırılıp "memurlar gibi cezalandırılmasına" olarak bulunup bulunmadığı saptanmadan cezalandırılmasına karar verilmesi;

Sanık Yaşar'ın, yönetim ve denetim kurulu üyelik görevlerine seçilme günleri saptanmadan hükümlendirilmesi;

Kabule göre:

Bu sanığın memur gibi cezalandırılmayıp, "denetim görevini yapmama" eyleminin 1163 sayılı Yasanın 67. maddesi yollamasıyla ek 2/3 maddesine uyup uymayacağının tartışılmaması:

.....

Kabule göre de;

aa) Denetleme kurulu üyesi olan sanık Yaşar'ın 1163 sayılı Yasanın 52. maddesinde gösterilen kişilerden olmadığı ve memur gibi cezalandırılmayacağı gözetilmeden ve denetim görevini yerine getirmeme eyleminin anılan Yasanın 67. maddesi yollamasıyla ek 2/3. maddesine uyup uymayacağı da tartışılmadan TCY.nın 230. maddesi ile cezalandırılmasına karar verilmesi

bb) TCY.nın 230. maddesi uygulanırken özgürlüğü bağlayıcı cezanın alt sınırın altında eksik belirlenmesi,

cc) TCY.nın 240. maddesinde Öngörülen para ve memurluktan yoksun kılınma cezalarına hükmedilmemesi,

Yasaya aykırı ve sanıklar Muhammet ve Yaşar müdafinin temyiz nedenleri ile tebliğnamedeki düşünce yerinde görüldüğünden (HÜ - KÜMLERİN BOZULMASINA), yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, yeniden hüküm kurulurken CYY.nın 326/son. Maddesinin gözetilmesine, 20.06.2000 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.YKD.

T.C.

YARGITAY

Beşinci Ceza Dairesi

Esas No : 1997/00330

Karar No : 1997/00763

Tarih : 05.03.1997

GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMAK

KOOPERATİF MEMURLARININ DURUMU

ÖZET:

1163 sayılı Yasanın 62 ve 2834 sayılı Yasanın 11. maddeleri uyarın - ca memur sayılan sanıkların mahkemece dosya içeriğine uygun olarak oluşumu kabul edilen eylemleri, "katılan kurumun zararına sebebiyet verme" olup TCY.nın 240 ve 80. maddelerine uyan zincir - leme biçimde görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur.

İ.... Pamuk Tarım Satış Kooperatifinde çalıştıkları sırada hizmet se - bebiyle emniyeti suistimal etmekten sanıklar Şükri, Şenol ve Ay - han'ın yapılan yargılamaları sonunda; TCK.nun 510, 522, 59; 647 sayılı kanunun 4, 6. maddeleri gereğince; 1.000.000 ar lira ağır pa - ra cezasıyla mahkumiyetlerine ve cezalarının ertelenmesine dair (İzmir Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi)nden verilen 13.03.1996 gün ve 1994/428 Esas, 1996/52 Karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi o yer C. Savcısı, müdahil ve sanıklar tara - fından istenilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığı'ndan teb -

liğname ile daireye gönderilmekle incelenerek gereği düşünildi:

Bozmaya uyularak yapılan duruşmaya, toplam karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin tahkikat neticelerine uygun olarak tercellü eden kanaat ve takdirine, tetkik olunan dosya münderecatına göre o yer C. Savcısı, müdahil vekili ve sanıklar vekilinin yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak;

Bozma kararında da belirtildiği üzere 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 62. ve 2834 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri hakkındaki kanunun 11. maddeleri uyarınca memur sayılan sanıkların, mahkemece dosya içeriğine uygun olarak oluşumu kabul edilen eylemleriyle 11.12.1992 günlü müfettiş soruşturma raporunda açıklanıp belirlendiği gibi müdahil kurumun zararına sebebiyet verdikleri ve bu suretle müteselsil şekilde görevlerini kötüye kullandıkları, bu nedenle TCK.nun 240 ve 80. maddeleriyle cezalandırılmaları gerektiği gözetilmeden suçun nitelendirilmesinde yanlışya düşünülerek inancı kötüye kullanmaktan yazılı şekilde hüküm kurulması,

Kanuna aykırı, müdahil vekili ile sanıklar vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebeplerden dolayı CMUK.nun 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), 05.03.1997 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.

T.C.

YARGITAY

Beşinci Ceza Dairesi

Esas No : 1997/00529

Karar No : 1997/00926

Tarih : 13.03.1997

ZİMMET

KOOPERATİF SAYMANININ SORUMLULUĞU

ÖZET:

Kooperatif Ana Sözleşmesinde yönetim kuruluna, kooperatifin yönetim ve temsili için (memur atama olanağı tanınmışsa) yönetim kurulu kararıyla sözleşmeli sayman olarak işe alınan, kasa anahartları da kendisinde bulunan sanığın, kasa açığı, belgesiz ya da geçersiz gider belgeleriyle bir miktar parayı temellük etme eylemi "zimmet" suçunu oluşturur.

T.C.

YARGITAY

Beşinci Ceza Dairesi

Esas No : 1987/02297

Karar No : 1987/03845

Tarih : 09.07.1987

GÜVENİ KÖTÜYE KULLANMADA CEZAYI ARTIRICI DURUM

ZİNCİRLEME SUÇ (Teselsül)

ÖZET:

1163 sayılı Yasanın 62. maddesi uyarınca zimmet suçunun oluşabilmesi için, mal edinmenin [iktisabın'] kooperatif malları üzerinde işlenmesi gerekeceğinden, vakfa ait mal üzerinde yapılan eylem, hizmet nedeniyle görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur.

Eylemin, zincirleme [müteselsil] olduğunun gözetilmemesi doğru değildir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Memurları Emekli Sandığı Vakfı'nda ikinci derecede imza yetkili kasa ve muhasebe işlerinden sorumlu memur olarak görev yaptığı sırada iştirak halinde adiyen zimmetine para geçirdiği ve muhakeme edilmezden evvel bu parayı tamamen ödediği yapılan yargılaması sonunda anlaşılan sanık Zühal'in, TCK.nun 202/1-3, 59 ve 227/son maddeleri gereğince 2 sene, 1 ay ağır hapis cezasıyla mahkumiyetine, müebbeten memuriyetten mah-

rumiyetine dair, (Ankara Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi)nden verilen 4.12.1986 gün ve 1986/30 esas, 1986/193 karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi müdahil ve sanık tarafından istenilmiş, sanık yönünden duruşmalı inceleme yapılması talep edilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığı'ndan tebliğname ile daireye gönderilmekle; dava evrakı incelenip, gereği görüşül - müş olduğundan aşağıda yazılı karar itiraz olundu :

Yapılan yargulamaya, toplanan delillere, mahkemenin dayandığı gerekçe ve takdire göre suçun sübutuna ve sair hususlara yönelen temyiz itirazları ile duruşmalı inceleme sırasındaki sözlü savunmalarının reddine. Ancak:

1163 sayılı Kanununun 62. maddesi uyarınca zimmet suçunun oluşabilmesi için, mal edinmenin, kooperatif malları üzerinde işlenmesinin gerekmesine, Tarım Kredi Kooperatifleri Memurları Emekli Sandığı Vakfı'na ait malların ortaklığa ait mal olarak kabulü mümkün olmadığı gibi, vakıf senedinin 17. maddesinde yer alan "vakfın para ve malları üzerinde suç işleyen olursa haklarında Tarım Kredi Kooperatifleri memurlarının tabi oldukları hükümlerine göre işlem yapılır" hükmünün özel hukuk tüzel kişiliğinde çalışan kimsele ri dolaylı olarak devlet memuru statüsüne dahil edemeyeceği ve bu itibarla eylemin TCK.nun 510. maddesine uygun hizmet nedeni ile görevi kötüye kullanma suçunu oluşturacağı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi,

Oluşa göre, eylemin teselsül ettiği gözetilmeyerek sanık hakkında TCK.nun 80. maddesinin uygulanmaması,

Kanuna aykırı ve temyiz itirazları ile duruşmalı inceleme sırasında ki sanık ve vekilinin sözlü savunmaları bu nedenle yerinde görüldüğünden tebliğnamedeki düşünceye ve mütalaya aykırı olarak hük -

mün ceza miktarı itibariyle kazanılmış hak saklı kalmak kaydıyla CMUK.nun 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), 9.7.1987 ta - rihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1987/11

T.C.

YARGITAY

Altıncı Ceza Dair esi

Esas No : 1979/08045

Karar No : 1979/08391

Tarih : 14.12.1979

SAHTECİLİK

RESMİ BELGEDE SAHTECİLİK

ÖZEL BELGEDE SAHTECİLİK

ÖZET:

Kooperatifler Yasasında yönetim kurulu üyeleriyle kooperatif görevlilerinin kooperatife ait mal ve belgelerin üzerinde işledikleri suçlar nedeniyle devlet görevlileri gibi cezalandırılacakları belirtilmiş olup sair kişilerin özellikle kooperatif üyelerinin işledikleri suçlarda da sözü edilen biçimde uygulama yapılacağına dair bir açıklık olmadığı gibi ayrıca kooperatife ait belgelerin resmi belge

niteliğinde sayılacağına dair sözü edilen yasada her hangi bir hü - küim yoktur.

Sınırlı Sorumlu ... Yapı Kooperatifi'nde çalıştıkları sırada hususi ev - rakta sahtekarlıktan sanık Mustafa ve Ali haklarında yapılan du - ruşma sonunda; beraatlerine dair (Konya İkinci Asliye Ceza Mah - kemesi)nden verilen 11.9.1979 tarihli hükmün temyizden tetkiki katı - lan vekili tarafından istenilmiş ve para depo edilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığı Yüksek Makamundan bozma isteyen 26.11.1979 tarihli tebliğname ile 3.12.1979 tarihinde daireye gön - derilmekle okunarak gereği görüşülüp düşünüldü:

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 62. maddesinde, yönetim Ku - rulu üyeleriyle kooperatif memurlarının kooperatife ait mal ve bel - geleri üzerinde işledikleri suçlar dan ötürü devlet memurları gibi cezalandırılacakları belirtilmiş olup sair kişilerin özellikle koope - ratif üyelerinin işledikleri suçlardan bu maddenin uygulanacağına dair bir açıklık bulunmamasına ve ayrıca kooperatife ait evrakların resmi belge niteliğinde sayılacağına dair sözü edilen kanunda her - hangi bir hüküm mevcut olmamasına nazaran tebliğnamedeki gö - rev cihetine ilişkin bozma düşüncesine iştirak edilememiştir. An - cak;

Sanıkların üyesi buldukları kooperatiften almaya hak kazandık - ları ve fakat yapılan ilave inşaatın sakıncalı görülmesi nedeniyle kendilerine verilmesi geciktirilen dükkanın tapuda kendi adlarına tescilini temin için bir diğer şahısla ilgili dükkan hakkında tapuya yazılmış özel evrak niteliğindeki belge üzerinde sahit bir keyfiyetin esbab-ı subutiyelerini tedarik maksadına matuf olacak tahrifat yap - mak suretiyle TCK.nun 347. maddesinin uygulanmasını gerektirir şekilde aynı Kanunun 345. maddesinde yazılı özel evrakta sahteci -

*lik suçunu işledikleri düşünülmeden isabetsiz gerekçelerle beraat -
lerine hükmolunması,*

*Bozmayı gerektirmiş ve müdahil vekilinin temyiz itirazı yerinde gö -
rülmiş olduğundan hükmün açıklanan nedenle (BOZULMASINA),
depo parasının geri verilmesine 14.12.1979 tarihinde oybirliğiyle
karar verildi. YKD.1981/01*

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Ceza Dairesi

Esas No : 2001/03478

Karar No : 2001/04044

Tarih : 25.04.2001

EMNİYETİ SUİSTİMAL

ZİMMET

GÖREV İHMALİ

ÖZET:

*Tarımsal Kalkınma Kooperatifi başkanı ve üyesi olan sanıkların, il
Tarım Müdürlüğünce-kooperatife tahsis ve teslim edilen damızlık
boğayı satarak bedelini mal edinmelerine ilişkin fiillerinin, Koope -
ratifler Yasası uyarınca zimmet suçunu oluşturup oluşturmayacağı -*

nun taktiri üst dereceli ağır ceza mahkemesine ait bulunduğu gözetilip görevsizlik kararı verilmesi gerekir.

Emniyeti suistimal suçundan sanıklar Cemal ve Ülker'in yapılan yargılanmaları sonunda: TCK.nun 510, 523, 59 ve 647 SK.nun 4.-5. maddeleri gereğince 500.000'er TL ağır para cezası ile mahkumiyetlerine dair (Çemişgezek Asliye Ceza Mahkemesi)nden verilen 6.4.2000 gün ve 1999/11 Esas, 2000/37 Karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtayca incelenmesi sanıklar tarafından istenilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığın bozma isteyen 4.4.2001 tarihli tebliğnamesi ile daireye gönderilmekle incelenerek gereği görüldü:

A... Tarımsal Kalkınma Kooperatifi başkanı ve üyesi olan sanıkların, İl Tarım Müdürlüğüne kooperatife tahsis ve teslim edilen damızlık boğayı satarak bedelini mal edinmelerine ilişkin fiillerinin 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 62. maddesi uyarınca zimmet suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delillerin takdirinin üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait bulunduğu gözetilip görevsizlik kararı verilmesi yerine, duruşmaya devamla yazılı şekilde hükmü kurulması,

Kanuna aykırı ve sanıkların temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün bu sebeplerden dolayı istem gibi CMUK.nun 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), kazanılmış hakların saklı tutulmasına 25.4.2001 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 2001/11

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1990/01187

Karar No : 1991/02753

Tarih : 30.04.1991

MÜTESELSİL KEFALET

KOOPERATİF YÖNETİM VE TEMSİLİ

ÖZET:

Taahhütnamenin başlangıç kısmına ve içeriğine göre; yönetim kurulu üyeleri davalılar kooperatif adına değil, kendi adlarına kefil olduklarından şahsi sorumlulukları vardır.

Taraflar arasındaki davadan dolayı, (Araklı Asliye Hukuk Mahkemesi)nce verilen 07.12.1989 tarih ve 247-242 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili; dava dışı Ç..... Ekicileri Kooperatifi'nin yönetim kurulu üyeleri olan davalıların, verdikleri 07.02.1973 tarihli taahhütname uyarınca kooperatif ortağı üreticilere kullandırılan kredilerin müteselsil kefil olduklarını, ancak kullandırılan kredilerden doğan alacağın bir kısmının tahsil edilemediğini ileri sürerek, (355.598) liranın faiziyle birlikte davalılardan tahsilini talep ve dava etmiş,

*daha sonra aynı nedenden kaynaklanan (272.664) liranın tahsili is -
temiyle açılan dava, işbu dava ile birleştirilmiştir .*

*Davalılar; kooperatif adına taahhütte bulduklarını, şahsi sorum -
lulukları olmadığını savunarak davanın reddini istemişlerdir.*

*Mahkemece; davalı Sait hakkındaki davanın vazgeçme nedeniyle
reddine, kooperatif yönetim kurulu üyelerinin kooperatif namına
yaptıkları muamelelerden dolayı şahsen sorumlu bulunmadıkları,
davacı bankanın öncelikle kooperatife başvurması gerektiğinden
bahisle diğer davalılar hakkındaki davanın reddine karar verilmiş -
tir.*

*Davacı banka, davalıların sorumluluğunun 07.02.1973 tarihli ta -
ahhütnameden doğduğunu iddia etmektedir. Gerçekten de sözü edi -
len taahhütname imzası bulunan bir kısım davalılar, kullandırılan
krediye BK.nun 487. maddesi uyarınca müteselsilen kefil olmuşlar -
dır. Taahhütnamenin gerek başlangıç kısmına ve gerekse 6. madde -
sine göre kooperatif adına değil kendi adlarına kefil oldukları an -
laşılmaktadır. Diğer bir anlatımla, şahsi sorumlulukları mevcuttur.
Mahkemenin gerekçesinde belirttiği Yargıtay Onikinci Hukuk Da -
iresi'nin 13.05.1975 günlü kararında sözü edilen taahhütname
23.03.1972 tarihli olup işbu davanın dayanağı olan 07.02.1973 ta -
rihli taahhütname ile benzerliği bulunmamaktadır.*

*Bu durumda mahkemece, taahhütnameyi imzalayanların şahsi so -
rumluluklarının bulunduğu kabul edilerek buna göre inceleme ya -
pılıp hasil olacak sonuç dairesinde bir karar verilmelidir. Yazılı ol -
duğu şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.*

*Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenle hükmün, davacı banka yararı -
na (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde
temyiz edene iadesine, 30.04.1991 tarihinde oybirliğiyle karar ve -
rildi. YKD. 1991/10*

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 2000/07947

Karar No : 2000/09280

Tarih : 27.11.2000

**KOOPERATİF YÖNETİCİLERİ HAKKINDA
SORUMLULUK DAVASI**

GENEL KURUL KARARI

ÖZET:

Genel Kurul' da, kooperatifin eski yöneticileri olan davahılar aleyhine, verdikleri zararın tazmini için dava açılmasına ilişkin karar alınmamış olması, dava şartı olarak nitelendirilmek suretiyle davanın reddini gerektirmez.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1998/08236

Karar No : 1999/00201

Tarih : 28.01.1999

**KOOPERATİF ÜYELERİNİN ŞAHSİ HUKUKUNU
İLGİLENDİREN YÖNETİM KURULU KARARLARININ
İPTALİ**

ÖZET:

Yönetim Kurulunun, ihraca ilişkin kararları dışındaki kararları aleyhine doğrudan doğruya mahkemeye başvurulamaz ise de, davacının Kooperatif Yönetim Kurulu Başkanlığından alınıp katip üyeliğine atanmasına ilişkin karar, davacının şahsi hukukunu ilgilendirdiğinden, bu tür yönetim kurulu kararının iptali, mahkemedен istenebilir.

Ancak bu kararın kooperatif ana sözleşmesine ve kanuna uygun olarak alındığı anlaşıldığından, davanın reddine karar verilmelidir.

Taraflar arasındaki davanın (Gaziantep Asliye Beşinci Hukuk Mahkemesi)nce görülerek verilen 19.02.1998 tarih ve 108-85 sayılı kararın Yargıtayca incelenmesi davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dava dosyası için tetkik hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe layihalar, duruşma tutanakları ve

ötüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili; müvekkilinin 1996 yılı Genel Kurul toplantısında Yönetim Kurulu'na üye seçildiğini, üyelerinde aralarında toplanarak müvekkilini başkan seçtiğini ancak müvekkili ile Yönetim Kurulu üyeleri arasında uyumsuzluk çıktığından 23.01.1997 tarihinde Yönetim Kurulunu toplantıya çağırdığını, fakat aynı gün diğer üyelerin gündemsiz ve çağrısız olarak toplandığını yine 25.01.1997 günü toplanıp aralarında işbölümü yapıp başka bir üyeyi başkanlığa seçtiklerini, bu kararı tescil ve ilan ettirmediklerini ileri sürerek 23.01.1997 günlü Yönetim Kurulu kararının ve sonraki kararların butlanın tespitini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili; Yönetim Kurulunun usulüne uygun yaptığı toplantı sonucunda davacının Yönetim Kurulu üyeliği değil, başkanlık görevinin değiştirildiğini, Yönetim Kurulunun bu şekilde görev belirleme yetkisinin olduğunu, kaldı ki yönetim kurulunun, denetim kurulunun 24.01.1997 tarih ve 5 sayılı kararı gereği bu görev değişikliğinin yapıldığını, bu karardan sonra yeni yönetim kurulunun Genci Kurulda seçildiğini, bu tür yönetim kurulu kararlarına karşı dava açılmayacağını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamından kooperatifleri başkanın temsil ettiği, Yönetim Kurulunu Başkan veya Başkan vekilinin toplantıya çağıracağı, yönetim kurulu üyelerinin kendi aralarında toplanarak görev dağılımını belirleyip başkan olan davacıyı katip üyeliğe getirmelerinin bağlayıcı yönü olmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Ancak, Kooperatifler Kanunu 98. maddesi atfı ile Türk Ticaret Ka-

nununun Anonim Şirketler hakkındaki hükümlerine ilişkin 330. maddesi uyarınca, Yönetim Kurulunda, anasözleşmede aksine hükmü olmadığı bir karar verilebilmesi için, üyelerin en az yarısından bir fazlasının toplantıda hazır bulunması ve toplantıda bulunanların çoğunluğu ile karar verilmesi gerekir. Yönetim Kurulu kararları için bir karar defteri tutulur ve kararlar bu deftere yazılır. Karar defterine yazılarak imzalanmayan kararlar geçerlilik kazanmaz. Yönetim Kurulunun kararını kabul etmeyen üyeler karşı oy yazarlar. Karşı oy yazılması çoğunlukla alınan kararların geçerliliğini etkilemez. Yine kooperatif Ana Sözleşmesinin 45/3. maddesi ve Kooperatifler Kanunu 98. maddesi atfı ile TTK 332. maddesi uyarınca Yönetim Kurulu üyeleri kişisel yararlarına veya TTK. 349. maddesinde sayılan yakınlarının yararlarına ilişkin hususlarda görüşmelere katılamazlar ve bu üyeler Yönetim Kurulu toplantısında bulunamazlar. Dolayısıyla toplantı ve karar yeter sayısında bu üyeler mevcut gösterilemezler. Kaldı ki, bu üye toplantıya katılsa bile bu üye olmadan da toplantı ve karar sayısı oluşuyor ise alınan karar geçerli karardır. Tüm bu açıklamalara göre olayımızda, davacı Yönetim Kurulu Başkanı TTK 332. maddesi uyarınca kendisi ile ilgili toplantıya çağrılrsa dahi, toplantıya katılamayacağından, davacı dışındaki tüm yönetim Kurulu Üyeleri toplanıp anasözleşmede öngörülen çoğunlukla karar aldığından, karara muhalif üye olmadığından ve alınan kararların imzalanıp karar defterine işlendiği anlaşıldığından, bunun sonucu olarak 23.01.1997 ve 25.01.1997 günlü Yönetim Kurulu Kararları anasözleşmeye ve kanuna uygun olduğundan, davanın reddine karar verilmesi gereken yazılı gerekçelerle kabulüne karar verilmesi doğru görülmüştür.

Sonuç : Yukarıda (1) nolu ve (2) nolu bendde açıklanan nedenlerle davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davalı yara -

rına (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 28.01.1999 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.

T.C.

YARGITAY

Onbeşinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1996/05998

Karar No : 1997/01111

Tarih : 27.02.1997

**KOOPERATİF YÖNETİCİLERİ HAKKINDA DAVA
AÇILMASI**

DAVA AÇMA YETKİSİ

ÖZET:

Yapı kooperatifleri yöneticilerinin, kasıt ve ihmalleriyle gerçekleşen fazla ödemelerin geri alınması konusunda dava açılabilmesi için, genel kurulda bu konuda karar alınması ve davanın denetçiler tarafından açılması gerekir.

Mahalli mahkemesinden verilen hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davalılar Ali, Mevlüt, Necmettin, Osman vekilleri tara-

findan istenmiş olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konu - şulup düşünüldü:

Davacı yapı kooperatifi vekili; yönetim kurulu eski üyeleri olan da - valuların kasıt ve ihmafleriyle, diğer davalı yükleniciye yapılmış bu - lunan fazla ödemeler tutarı 173.174.659.- liranın, tüm davalılardan müteselsilen tahsiline karar verilmesini istemiş ve mahkemece de - dava, esastan kısmen kabul edilmiştir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 98. maddesinin yaptığı yolla - ma nedeniyle olayda uygulanması gereken Türk Ticaret Kanununun 341. maddesi uyarınca, yöneticiler hakkında dava açılabilmesi, ko - operatif genel kurulunca bu konuda karar alınmasına ve davanın da kooperatif denetçileri tarafından açılmasına bağlıdır. Dosyada, bu konuda alınmış bir genel kurul kararı mevcut olmadığı gibi, da - vanın da denetçiler tarafından açılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda mahkemece, HUMK.nun 39 ve 40. maddeleri uyarın - ca, bu konuda varsa genel kurul kararını ibraz ettirmek ve ayrıca, açılmış işbu davaya denetçilerin muvafakatini sağlamak için dava - cı vekiline yeterli süre vermek ve belirtilen bu eksikliklerin ikmalin - den sonra yöneticiler hakkındaki davaya da devam olunmak; aksi halde, yönetim kurulu üyeleri olan davalılar hakkındaki davanın reddine karar verilerek, sadece yüklenici ile olan davayı esastan sonuçlandırmak gerekirken, haklarında dava şartı oluşmayan yö - neticiler yönünden de esastan hüküm tesisi doğru olmamış ve kara - rın bu nedenle bozulması gerekmiştir.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün (BOZULMASINA) ve bozma nedenine göre sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, 100.000.- TL. duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılardan Ali, Mevlüt, Necmettin'e verilme -

*sine. ödediği temyiz peşin harcının istek halinde temyiz eden dava -
lılar Ali, Mevlüt, Necmettin, Osman'a geri verilmesine, 27.02.1997
gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1997/07*

T.C.

YARGITAY

Ceza Genel Kurulu

Esas No : 1988/4-227

Karar No : 1988/302

Tarih : 27.06.1988

KOOPERATİF YÖNETİM KURULU

ÜYELERİ VE MEMURLARI

GÖREVİ SAVSAMAK

GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMAK

ÖZET:

*Kooperatif yönetimiyle ilgili ve suç sayılan eylem \fiil\ ve davranış -
larda devlet memuru gibi cezalandırılan kooperatif yönetim kurulu
üyeleri ve memurları, devlet memurları gibi görevi savsamak [ih -
mal] ve görevi kötüye kullanmak [suistimal] suçlarını da işleyebi -
lir.*

Görevi kötüye kullanmak suçundan sanıklar Aycan ve sekiz arkada -

şının 1163 sayılı Kooperatifler Yasasının 62/3. maddesi delaletiyle TCK.nun 240/2, 59, 240/son maddeleri uyarınca mahkumiyetlerine ilişkin, (Karabük Asliye Ceza Mahkemesi)nden verilen 24.12.1987 gün 117-506 sayılı hüküm. Dördüncü Ceza Dairesi'nce incelenerek 30.3.1987 tarih 1948-2274 sayılı ilamla; sair temyiz itirazları yerinde görülmemiştir. Ancak:

TCK.nun 20. maddesine aykırı olarak nedeni gösterilmeden ve takdirde dayanıldığı da açıklanmadan memuriyetten yoksun kılınma cezasının alt sınırın üzerinde tayini ve 59. maddenin bu cezayı teşmil edilmemesi isabetsizliğiyle bozulmuştur.

Cumhuriyet Başsavcılığı 11.5.1988 gün 61 sayı ile; Kooperatif Yönetim Kurulu Üyelerinin hangi hallerde devlet memurları gibi cezalandırılacaklarını belirten 1163 sayılı Kanununun 62. maddesinde sanıklara müsnet eylemin bulunmadığı ve bu suretle ceza hukuku uygulanmasında memur sayılmaları mümkün olamayacağından, unsurları oluşmayan müsnet suçtan beraatlerine karar verilmemesini kanuna aykırı bularak itiraz etmiştir.

Dosya Birinci Başkanlığa gönderilmekle Ceza Genel Kurulu'nca okundu, gereği konuşulup düşünüldü ;

İncelenen dosyaya göre;

Sanıkların, S.S. İş Mensupları Ev Yaptırma İşçi Yapı Kooperatif Yönetim Kurulu Üyesi oldukları, 1.1.1981 - 1.11.1983 tarihleri arasında inşaatlarının büyük bölümü biten II. kısım 2419 konutun sahiplerinden, istifa veya ihraç nedenleriyle boşalan 84 konutun 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 23. maddesi ile kooperatifin ana sözleşmesinin 10. maddesine aykırı olarak, 1969, 1970, 1971 ve 1972 kayıt tarihli üyeler sırada beklerken, bunlara haber verilmeyerek büyük çoğunluğunu 1982, 1983 yıllarında üye olmuş

daha sonraki ortaklardan isteyenlere vermek suretiyle önceki ortakların hak ve menfaatlerim ihlal ettikleri saptanmış, bu oluş ve sübutta özel daire ile Cumhuriyet Başsavcılığı arasında uyumsuzluk bulunmadığı, uyumsuzluğun; bu eylemin 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 62/3. maddesine muhalefet teşkil edip etmeyeceğinde olduğu görülmüştür.

Kooperatif Yönetim Kurulu üyelerinin sorumlulukları; 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 62. maddesinde düzenlenmiştir.

Madde 62 -Yönetim Kurulu, kooperatif işlerinin yönetimi için gereken titizliği gösterir ve kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolunda bütün gayretim sarfeder.

Yönetim Kurulu, kendi tutanakları ile Genel Kurul tutanaklarının, gerekli defterlerin ve ortak listelerinin muntazam hazırlanıp, tutulup saklanmasından ve işletme hesabıyla, yıllık bilançonun kanuni hükümlere uygun olarak hazırlanıp tetkik olunmak üzere denetleme kuruluna verilmesinden sorumludur.

Yönetim Kurulu üyeleri ve kooperatif memurları kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludurlar. Bunların suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları ile bilanço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı (Devlet Memurları) gibi ceza görürler.

Maddenin 1 ve 2. fıkrasında Yönetim Kurulu üyelerinin hukuki, 3. fıkrasında ise cezai sorumlulukları hükme bağlanmıştır. Kooperatif yönetim kurulu üyeleri ile memurlarının devlet memuru gibi cezalandırılacak fiil ve hareketleri, kooperatifin yönetimiyle ilgili olan işardır. Yönetimle ilgisi olmayan fiil ve hareketler ise madde kapsamı dışında olup genel hükümlere tabidir. Hangi fiil ve davranışla -

rın kooperatif yönetimi ile ilgili olacağını, kooperatifler mevzuatı ile ana sözleşme hükümleri belirler.

Kanun; devlet memurları gibi cezalandırmayı gerektirir fiil ve davranışları tahdidi olarak belirtmemiş, bunlardan önemli olanların emsal olarak açıklamakla yetinmiştir. Bu husus, fıkrada genel ifadeden sonra "ve özellikle" sözcüğüyle vurgulanmıştır.

Kooperatif yönetimiyle ilgili fiil ve davranışların hangi hallerde hangi suçları oluşturacağı hususunda Kooperatifler Kanununda bir hüküm bulunmaması bu konuda kanun, ceza kanununa gönderme yapmaktadır.

Kooperatif yönetimiyle ilgili ve suç sayılan fiil ve davranışlarda devlet memuru gibi cezalandırılan kooperatif yönetim kurulu üyeleri ve memurları, Devlet memurları gibi görevi ihmal ve suistimal suçlarını da işleyebilirler. Ancak özel kasıtlı işlenebilen bu suçlarda, devlet memurları gibi, kooperatif yönetici ve memurlarının da bu özel kasıtlı hareket edip etmediklerinin açık ve seçik bir şekilde belirlenmesi gerekir.

Bu açıklamalar karşısında; incelenen olayda, sanıkların; Kooperatifler Kanunu ile ana sözleşmelerinden doğan yönetim görevlerini açıkça ihlal eden kararlar ve davranışlarla yükledikleri görevi kötüye kullanma suçunu işledikleri anlaşıldığından itirazın reddine karar verilmelidir.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle C. Başsavcılığı itirazının reddine 27.6.1988 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD.-1988/09

T.C.

YARGITAY

Hukuk Genel Kurulu

Esas No : 1993/15-860

Karar No : 1994/00181

Tarih : 30.03.1994

SÖZLEŞMENİN FESHİ

MENFİ TESBİT DAVASI

KAT KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMESİ

ÖZET:

Öncelikle; kooperatif ana sözleşmesinin ve ticaret sicili dosyasının getirtilerek, ana sözleşme ile yönetim kurulu üyelerini ne gibi yetkilerin verildiği ve bu yetkileri kimlerin ne şekilde kullanabileceklerinin belirlenmesin kooperatifin amacı ve bu amaç içinde kat karşılığı inşaat yapıp yapamayacağının tesbiti gerekir.

Kooperatif sözleşmesinin inikadından sonra müdür olarak tayin olunan Hayati tarafından imzalanan akitlere ve yapılan inşaat, kooperatifçe onay verilip verilmediğinin tartışılması gerekir. Kooperatiflerde en yetkili organ genel kurul olup yasanın amir hükümleri dışında kooperatifle ilgili her konuda karar almaya yetkilidir. Bu nedenle, vekilce gerçekleştirilen sözleşmelerin geçersiz olduğu kabul edilse bile, genel kurulca benimsenmişse artık bu aktin feshinin istenmesi iyiniyet kuralları ile bağdaşmaz. O halde, Genel Kurulun bu işleme onay verip vermediği araştırılıp, tartışılmalıdır.

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1981/06824

Karar No : 1981/08987

Tarih : 30.11.1981

KOOPERATİFİN SORUMLULUĞU

ÖZET:

TTK. m. 179 uyarınca ortaklık borcu nedeniyle ortağa başvurma ortaklık hakkındaki takibin semeresiz kalmasına veya ortaklığın herhangi biçimde sona ermesine bağladığı halde Kooperatifler Yasası bu olanağı kooperatifin iflası veya diğer nedenlerle dağılması sonucu alacakların tamamen sağlanmaması koşuluna özgülemiştir.

Merci kararının müddeti içinde temyizden tetkiki borçlu vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 21.9.1981 tarihinde gönderilmiş olmakla, okundu ve gereği görü - şülüp düşünöldü :

Dosya münderecatına, tarafların iddia ve müdafaalarına ve merci kararında yazılı gerektirici nedenlere göre sair temyiz itirazları yerinde değilse de TTK.nun 179. maddesi şirket borcundan dolayı ortağa müracaatı şirket hakkındaki takibin semeresiz kalmasına veya şirketin herhangi bir şekilde sona ermesine bağlandığı halde 1163 sayılı Kanun bu imkanı (kooperatifin iflası veya diğer sebeplerle

dağılması) neticesi alacakların tamamen sağlanmaması şartına hasretmiştir [m. 29,30,31). Bu şartlar tahakkuk ederse ana sözleşme hükümleri ve sorumluluk derece ve miktarları çevresinde ortaklar şahsen dava veya takip edilebilir. Yukarıda anılan maddelere ve kooperatifin aczi halinde yapılacak işlere ait 63. maddesine, feshe ait 81/4. maddesine göre gerekli tetkikat yapılarak ortaklar hakkında takip hakkı doğup doğmadığının, doğmuş ise sorumluluk derecelerinin tesbiti ile sonucuna göre bu karar verilmek gerekirken noksan inceleme ile karar verilmesi isabetsiz, temyiz itirazları varit olduğundan merci kararının İİK.nun 366. ve HUMK.nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 30.11.1981 gününde oybirliği ile karar verildi. YKD. 1982/05

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1998/08897

Karar No : 1998/09678

Tarih : 28.09.1998

KOOPERATİFİN SORUMLULUĞU

KOOPERATİF ÜYESİNİN SORUMLULUĞU

ÖZET:

Kooperatifin taşınmasına konan hacizden, ferdi mülkiyete geçiş sonucunda kooperatif üyesinin sorumluluğu, yüklendiği sermaye payı ile sınırlı olması gerektiğinden şikayet bu esaslar çerçevesinde çözümlenmelidir.

Merci kararının müddeti içinde temyizden tetkiki şikayetçi vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 17.07.1998 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görülüp düşünüldü:

Borçlunun şikayeti kooperatifin borcundan dolayı kooperatif ortağı olarak şahsının takip edilemeyeceğine ve İİK. 82/12. maddesi gereğince meskeniyete davalı olarak haczedilemeyeceğine ilişkindir. Asliye ticaret Mahkemesinin kararı ile ferdi mülkiyetin şikayetçi adına takyidatlarla birlikte tesciline karar verilmesi hususu sözü edilen haczedilmezlik şikayetinin dinlenmesine engel teşkil etmez.

Kooperatifin borçlarından dolayı ortağın sorumluluğu, ana sözleşme ve kooperatifler kanunundaki hükümlerle sınırlıdır. Nitekim, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 28. maddesinde, "ana sözleşme aksine hüküm olmadıkça kooperatif, alacaklılarına karşı yalnız mamelekleriyle sorumludur" denmektedir. O halde, ana sözleşme kooperatifin sorumluluğu başka türlü düzenlenmedikçe dış borçlar ancak mal varlığı ile ödenecek, bunun dışında kooperatiften herhangi bir istek yapılamayacaktır. Kuşkusuz mal varlığına, üyelerin yükledikleri sermaye payı dahildir. Hukuk Genel Kurulu da, bu esası benimseyerek 17.09.1997 tarih, 1997/11-44 esas, 1997/649 sayılı kararında; "1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 28. maddesine göre kooperatif mamelekiyle sorumludur. Kooperatifin sorumlu olduğu hususlarda ortaklara gidilebilmesi için, kooperatifin tasfiye edilmiş, sicilden silinmiş olması yeterli değildir. Kooperatifler Kanununda, TTK.nun 179. maddesinden farklı bir hüküm getirilmiştir. Ancak kooperatif aleyhine gerekli takibat yapılır sonuç alınamaz ise sorumluluk durumlarına göre ortaklarına müracaat edilebilir" ifadesine yer vermiştir.

Bu açıklamalar karşısında, kooperatifin taşınmazına konan hacizden; terdi mülkiyete geçiş sonucu kooperatif üyesinin sorumluluğu yüklendiği sermaye payı ile sınırlı olması gerekir. Şikayetin bu esaslar çerçevesinde çözülmesi gerekirken yazılı şekilde reddine karar verilmesi isabetsizdir.

Sonuç : Şikayetçi vekilinin temyiz itirazları yerinde görüldüğünden merci kararının yukarıda açıklanan nedenlerle İİK.nun 366. ve HUMK.nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 28.09.1998 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD.

IV- KOLLEKTİF ŞİRKETLER: Ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek maksadıyla hakiki şahıslar arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirisinin sorumluluğu, şirket alacaklılarına karşı kısıtlanmamış olan şirketlerdir

a)Şirket Ortaklarının Görevleri: Kollektif şirketi kuranlar buna ait şirket mukavelesinin noterlikçe tasdikli bir suretini tasdik tarihinden itibaren 15 gün içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline tevdi ile şirketin tescilini talep etmeye mecburdurlar.

Ortaklardan her biri ayrı ayrı şirketi idare hak ve görevine sahiptir. Şirket sözleşmesi veya ortakların çoğunluğu ile idare işleri, ortaklardan birine veya birkaçına yahut hepsine verilebilir. İdare işleri sözleşme ile bir ortağa verilmiş ise, onun idare hak ve görevi diğer ortaklar tarafından kısıtlanamayacağı gibi, azil olunmaz. Ancak, haklı sebepler mevcutsa ortaklardan birinin talebi üzerine mahkeme kararı ile idare görevi kısıtlanabilir veya kaldırılabilir. Görevin yerine getirilmesinde, basiretsizlik, ağır ihmal veya idarede iktidarsızlık gibi haller haklı sebep sayılır. İdare hak ve görevi ortaklar kararı ile verilmişse, o ortak ortakların çoğunluğu ile azledilebilir. Çoğunluk sağlanamadığı takdirde, o ortağın şirket sözleşmesi hükümlerini ihlal ettiği iddiasıyla, her bir ortak azil için mahkemeye müracaat edebilir.

Şirket işlerinin idaresi ortakların hepsine veya birkaçına verilmiş ise, bunların herbiri yalnız başına yetkilidir. Bununla beraber şirket idare ile sorumlu olan ortaklardan bazısı, yapılacak bir işin, şirketin menfaatlerine uygun olmadığını bildirirse, idare hak ve görevine sahip diğer ortaklar çoğunlukla o işi yapabilirler.

Şirket işlerinin idaresi kendilerine verilmiş ortakların birlikte hareket etmeleri, şirket sözleşmesinde yazılı ise, ortakların gecikme-

de tehlike görülen haller müstesna olmak üzere, her işte anlaşmaları gerekir. Anlaşamadıkları takdirde durum, ortaklar kuruluna bildirilerek, bu kurulca verilecek karara göre hareket edilir.

İdare işleri şirket sözleşmesi ile bir ortağa verilmişse bu ortak, diğer ortakların itiraz ve muhalefeti olsa bile, hileye dayanmamak şartıyla, şirketin idaresi için gereken işlemleri yapabilir.

İdare İşlerinin Kapsamı: Şirketin amaç ve konusunu elde etmek için yapılması gereken olağan işlem ve işlerden ibarettir. Şirketi idare edenler, şirket menfaatine uygun gördükleri işlerde sulh, feragat, kabul ile tahkime dahi yetkilidirler. Ancak, bağışta bulunmak, şirket konusuna girmiyorsa gayrimenkulleri satmak, satın almak ve teminat olarak göstermek gibi olağan iş ve işlemler dışında kalan konularda ortakların anlaşmaları şarttır.

Faiz Verme Borcu: Bir ortak şirketten ödünç aldığı veya şirket hesabına bir yerden tahsil ettiği parayı, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, vade gününde veya mümkün olan en kısa zamanda geri ödemeyecek olursa, bu vadenin veya zamanın geçmesinden itibaren kanuni faiz vermeye mecburdur.

Rekabet Yasağı: Bir ortak, ortaklarından bulunduğu şirketin yaptığı ticari işler türünden bir işi, diğer ortakların izni olmaksızın kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı tür ticari işlerle meşgul bir şirkete, sınırsız sorumlu ortak kimliği ile de giremez. Yeni kurulan bir şirkete giren ortağın, daha önce kurulmuş diğer bir şirkette sınırsız sorumlu ortağından olduğunu diğer ortaklar bildikleri halde önceki şirketten ilişkisinin kesilmesi hususu aralarında açıkça kararlaştırılmazsa, bu hali kabul etmiş sayılırlar. Bir ortak rekabet yasağına uymazsa, şirket kendisinden tazminat istemekte veya tazminat yerine o ortağın kendi namına

yaptığı işleri şirket namına yapılmış saymakta, üçüncü şahısların hesabına yapmış olduğu işlerden doğan kazancını şirkete bırakmasını istemekte serbesttir. Ayrıca, diğer ortaklar şirketin feshini de isteyebilirler.

a) Şirket Ortaklarının Hakları:

Denetim Hakkı: Bir ortak idare yetkisine sahip olmasa dahi şirket işlerinin gidişi hakkında bizzat bilgi edinmek ve şirketin evrak ve defterlerini incelemek ve bunlara göre kendisi için şirketin mali durumunu gösterecek bir hesap belgesi özeti düzenlemek hakkına sahiptir.

Alacağını İsteme Hakkı: Her ortak hesap yılı sonunda gerçekleşen kardan kendisine düşen payı, şirkete ödünç olarak verdiği paranın ve eğer kararlaştırılmış ise koyduğu sermayenin faizlerini, şirket sözleşmesi gereğince hakettiği ücret ve şayet kanun ve sözleşme hükümlerine göre yıl sonu bilançosu yapılmamış ise, bunun yapılmasını ve yapılmış bilançoya göre kar payı tespit edilmiş değilse bunun tespitini şirketten istemek ve alacaklarını almak hakkına sahiptir.

Zarar Payı: Ortaklar oy birliği ile karar vermedikçe hiçbir ortak, sermayesinden eksilen kısmı tamamlamaya zorlanamaz.

Sermayenin eksilen kısmı, aksine karar yoksa, ileride meydana gelecek kar payları ile telafi olunur.

Şirketin iflası halinde, ortaklar koydukları sermaye ve işlemekte olan faizler için masaya giremezler. Ancak, işlemiş faizlerle, ücretler ve şirket lehine yaptıkları masraflar için herhangi bir alacaklı gibi masaya girebilirler.

Ayrılan Ortağın Payı: Şirketten çıkan veya çıkarılan ortağın payı, sözleşmede aksine hüküm yoksa, çıkmanın talep olunduğu veya ortağın çıkarıldığı tarihteki Şirket mevcudu esas tutularak hesaplanır. Ortak bu payını Şirketten nakden alabilir. Bu ortak payının sözleşmede gösterilen tarihte, sözleşmede hüküm yoksa ayrılmadan sonra ilk yapılacak bilanço zamanında ödenir. Ancak, ayrılma tarihinden önce giriŐilen işler varsa bunlar tasfiye edilmedikçe Şirketteki sermaye payını alamaz.

Tasfiye Halindeki Hakları: Tasfiye memurları, tasfiye zamanında ortakların tasfiyeye ilişkin oybirliği ile verdikleri kararlara göre hareket ederler. Ortağın, tasfiye memurlarının tayini ve azli veya onlara verilecek talimatla ilgili kararlara iştirak hakkı, ortağın iflası halinde iflas idaresine, ölümü halinde mirasçılara, hacir altına alınması halinde kanuni temsilciliğe geçer. Mirasçılar bu hususta oy birliği ile bir temsilci tayin ederler. Oybirliği sağlanamadığı takdirde temsilcinin tayini mahkemeye aittir.

Tasfiye memurları, talep zerine Şirkete ve tasfiyeye ait olan bütün defterleri ve evrakı tasfiye işlemlerini, yapılacak yerde ortaklara göstermeye mecburdurlar.

Şirket Borçlarından Ortakların Sorumluluğu: Ortaklar, Şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı zincirleme olarak ve bütün malları ile sorumludur.

Şirkete yeni giren kimse, girme tarihinden evvel meydana gelmiş olsa bile Şirketin borçlarından, diğer ortaklarla birlikte zincirleme ve bütün malları ile sorumludur. Bu hususlara aykırı olarak sözleşmeye konan Şartlar nc ŐahıŐlar hakkında hüküm ifade etmez.

Şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı öncelikle Şirket sorumludur. Ancak, Şirkete karşı yapılan icra takibi sonuçsuz kalmış veya

şirket herhangi bir sebeple sona ermiş ise, yalnız ortak veya ortakla birlikte şirket aleyhine dava açılabilir ve takip yapılabilir. Yalnız şirket aleyhine alınmış olan ilanın, şirket hakkındaki takip sonuçsuz kalmadıkça veya şirket herhangi bir sebeple sona ermiş olmadıkça ortaklar hakkında uygulanamaz, icra emrinin şirkete tebliğine rağmen borç ödenmediği takdirde alacaklı şirketle birlikte ortakların veya bazılarının da doğrudan doğruya iflasını iste yebilir.

Tasfiye halinde , kollektif şirketin mevcudu borçlarının tamamına, yetmediği takdirde, kalan borçların ödenmesini sağlamak için tasfiye memurları ortaklara müracaat edebilir.

Ortakların Vergi Borçları: Kollektif şirket ortakları gelir vergisi mükellefidirler. Gelir Vergisi ve Geçici Vergiler ortaklar tarafından, şirketteki hisseleri oranında beyan edilerek ödenir. Ortakların sorumlu olduğu gelir vergisinin tahsili için doğrudan kollektif şirkete müracaat edilemez. Ancak, ortağın şirketteki hissesinden tahsili yoluna gidilir. Vergi Cezalar, kollektif şirket adına kesilir. Bir ortağın ölümü halinde ceza düşmez.

c)Şirketi Temsil: Şirketi ortaklara ve üçüncü şahıslara karşı temsil yetkisi ve görevi, şirket sözleşmesinde aksine hüküm yoksa, şirket işlerini idare hak ve görevini sahip olanlara aittir.

Şirketi temsile yetkisi olan kimse, şirketin amacına dahil olan her tür iş ve hukuki işlemleri şirket namına yapmak ve şirketin ünvanını kullanmak yetkisine sahiptir Bu yetkiyi kısıtlayan her şart, iyi niyetle hareket eden üçüncü şahıslara karşı hükümsüzdür.

Ancak, şirket sözleşmesinin tescil ve ilan edilmiş olan kısmına göre şirketin sorumluluğu için birden fazla ortağın imzası şart kılınmışsa, bu şart üçüncü şahısları bağlar

Şirketi temsil yetkisini sahip olan kimseler tarafından açık ve zımnı olarak yapılmış olan işlemlerden dolayı, şirket alacaklı ve borçlu olur.

Bir ortağın şirkete ait görevlerini yapması sırasında işlediği haksız fiillerden, şirket de sorumlu olur.

Şirketi idareye yetkili olanlar, infisah halindeki şirket nam ve hesabına işlem yapamazlar. Yaptıkları takdirde bu işlemlerinden zincirleme ve sınırsız olarak sorumlu olurlar

Tasfiye halinde bulunan şirketi mahkemelerde ve başka kurumlara karşı temsil yetkisi tasfiye memuruna aittir.

Bir tasfiye memurunun görevini ifa sebebiyle işlediği haksız fiillerden, kendisi ile birlikte şirkette sorumlu olur.

T.C.

YARGITAY

Sekizinci Ceza Dairesi

Esas No : 1989/06469

Karar No : 1989/06541

Tarih : 19.09.1989

MAL BİLDİRİMİNDE BULUNMAMAK

SUÇUN OLUŞMASI

ÖZET:

İflasına karar verilmiş olan kollektif şirket ortağı borçlu sanığın, bütün malları iflas masasında olacağından, iflasın kesinleşmesiyle tüm takipler düşer ve iflasın tasfiyesi süresince takip yapılamaz.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1984/00227

Karar No : 1984/00670

Tarih : 10.02.1984

ŞİRKETLERİN TÜR [NEVİ] DEĞİŞTİRMESİ

ÖZET:

*Bir şirketin başka bir tür [nev'i] şirkete dönüşmesi dur umu, işlet -
menin sadece hukuki biçimini değiştirir. Hükmi şahsiyeti ile dış
ilişkide hak ve borçları aynen kalır.*

*Şahıs şirketi olan kolektif şirketin, fesih ve arıtılmadan [tasfiye
edilmeden] sermaye şirketi olan anonim şirkete dönüşmesi olanak -
sızdır.*

*Hasımsız olarak açılan davadan dolayı (Samsun ikinci Asliye Hu -
kuk Hakimliği)'nce verilen 29.12.1983 tarih ve 515-462 sayılı hük -
mün temyizden tetkiki davacılar avukatı tarafından istenmiş ve tem -
yiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmuş olmakla; dosya -
daki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü :*

*Davacılar vekili, Samsun Ticaret Sicili'nin numarasında ka -
yıtlı bulunan (..... Kollektif Şirketi'nin) TTK.nun 152. maddesine is -
tinaden nev'i değiştirmek suretiyle ani kuruluş hükümlerine göre
anonim şirkete dönüşmesi için yasal işlemler tamamlanarak Tica -*

ret Bakanlığından izin alındığını, müvekkillerinden M. Kemal'in de payı karşılığında anonim şirkete ortak olarak alındığım, (5.000.000) lira olan şirket sermayesinin (600.000) lirası nakit olup, (4.400.000) lirasının ise kollektif şirket öz sermayesinden kaynaklanan aynı sermaye olduğunu belirterek, kuruluşun tasdiki - ne karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Mahkemece evrak üzerinde yapılan inceleme sonucu, şirket ana sözleşmesi ve emsal Yargıtay kararları dayanak yapılarak, yasada gösterilen istisnalar dışında bir şirketin nev'i değiştirmesinin eski şirketin feshi ve tasfiyesi ve yenisinin de yeni nev'e ait kuruluş me - rasimini gerçekleştirilmesi ile mümkün olabileceği, şahıs şirketi olan kollektif şirketin dönüşünün kabulü halinde, gerek kollektif şirket ve gerekse anonim şirketin yeni hissedarlarının haklarının zarara uğrayabileceği, ayrıca davacılar vekiline verilmiş olan ve - kaletnamenin davacıların mahkemelerde temsilini ihtiva etmediği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Karar davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Davacılar, kurulu olan (kollektif şirket)'in (anonim şirket)'e dönüş - türülmesiyle ilgili nev'i değişikliğinin mahkemece onanmasını iste - mişler, yerel mahkeme ise bir (şahıs şirketi olan kolektif şirket)'in (sermaye şirketi olan anonim şirket)'e dönüştürülmesi halinde ge - rek kolektif şirket alacaklılarının gerekse anonim şirket ortaklarının haklarının zarara uğrayabileceği, esasen kanunda gösterilen ayrı - calıklar dışında bir şirketin nev'i değiştirmesi ancak eski şirketin fesih ve tasfiyesi ve yeni şirketin de (yeni kuruluş) merasimini ta - mamlaması ile mümkün olabileceği görüşü ile davayı reddetmiştir. Gerçekten nev'i değişmelerinde, şirketin dış kabuğu değişerek, iç bünyesi ve hükmi şahsiyeti ise sürmekte olup TTK.nun 152. madde - sinde (Bir ticaret şirketinin nev'inin diğer bir ticaret şirketi nev'ine

çevrilmesi konusunda aksine hükiim bulunmadıkça, yeni nev'e ait kuruluş merasimine tabidir; böylece yeni nev'e çevrilen şirket eski - sinin devamıdır) denmekte, ancak nev'i değıştirmenin hangi nev'i - den şirketler için mümkün olacağı açıklanmamış bulunmaktadır. Aynı kanununun 268. maddesinde ise bir kolektif şirketin (tasfiye edil - meksizin) ortaklık kararı ile komandit şirkete çevrilebileceği, 553. maddede anonim şirketin "tasfiye edilmeksizin" limited şirkete dö - nüşebileceği vurgulanmakta olup bu maddelerde (tasfiye edilmek - sizin) nev'i değışikliklerinin hangi hallerde mümkün olduğu belir - tilmekle bunun ters anlamından da diğer hallerde (fesih ve tasfiye) olmadan bir şirketin başka bir şirkete dönüştürülemeyeceği sonu - cu çıkarılmakta, olup bu husus öğretilde ve uygulamada tartışılmak - tadır.

Bu konuda dairemizin 29.11.1971 gün ve 5573-7118 sayılı ve 22.6.1974 gün ve 2042-1754 sayılı kararlarında; TTK.nun 152. maddesindeki ana kural ile 268 ve 553. maddelerindeki (tasfiye edilmeksizin nev'i değışmesi) mümkün haller ve ayrıca 147. madde - de (şirketlerin birleşmesi) için de (aynı nev'iden) bulunmaları zo - runluğu gözönünde tutularak : (...üçüncü şahıslara karşı bütün mal varlığı ile sorumlu kolektif şirket ortaklarının, bir statü değışikliği ile "koydukları sermaye oranında sorumlu" olacak şekilde kolektif şirketi anonim şirkete dönüştürmeleri üçüncü şahıslar yönünden terviç edilemez... üçüncü şahısların hukukuna etkili olan nev'i de - ğıştirme) "tasfiye" edilmeksizin mümkün olmayacağı gibi, esasen bu iki nev'i şirkette sorumluluk aynı nitelikte olmadığı, birincinin "şa - hıs" ikincinin "sermaye" şirketi olduğu bilinen bir gerçektir... Tica - ret Kanununun yorumlanmasında şekli yorum değil amaca göre yo - rum esastır; aksi takdirde menfaatlerin telifinde adil sonuç gerçek - leşemez) denmiştir. Bazı yazarlar Yargıtay'ın sonradan bu görüşten döndüğünü ve dairemizin 9.5.1979 tarih ve 1893-2459 sayılı içtihadı -

dının bunu ifade ettiğini ileri sürmüşlerdir (Poray-Tekinalp-Ça - moğlu. Ortaklık ve Kooperatifler Hukuku, 1982 baskı, s. 102). An - cak, sözü edilen içtihat, eski görüşten hiçbir sapma göstermediği - gibi bir sermaye şirketi olan limited şirketin yine bir sermaye şir - keti olan anonim şirkete tasfiyesiz olarak dönüştürülebileceğini - vurgulamakta olup, eskiden beri süre gelen (şahıs şirketi şahıs şir - ketine; sermaye şirketi sermaye şirketine "tasfiyeye gerek olma - dan" dönüşebilir, aksi halde önce fesih ve tasfiye ve sonra yeniden - kuruluş gerekir) biçimindeki daire görüşüne ve TTK.nun 553. mad - desine uygun bulunmaktadır.

Kaldı ki TTK. 553/1. madde sermaye şirketi olan A.Ş. nin yine ser - maye şirketi olan limitet şirkete dönüşmesinde dahi limitet şirketin - sermayesinin A.Ş. sermayesinden daha az olmaması koşulunu aynı - endişe ile getirmiş bulunmaktadır.

Bu arada Gelir Vergisi Kanununun 24.12.1980 gün ve 2361 sayılı - Kanunla değişik 81. maddesinde ve 31.12.1982 gün ve 2772 sayılı - Kanunun geçici 4. maddesinde kolektif ve komandit şirketlerin - nev'i değişerek sermaye şirketine dönüşmesi halinde, payların şek - li ve oluşan sermaye şirketinin tabi olacağı amortisman ve (vergi - durumlarından)söz edilmiş ise de bunlar, Ticaret Kanununun tica - ret şirketlerinin kuruluş ve nev'i değişiklikleriyle ilgili maddelerin - de ve ilkelerde değişiklik anlamına gelmeyip sadece yasa hükümle - ri ve kökleşmiş Yargıtay Özel Daire görüşüne rağmen mahkemeler - den tek taraflı olarak alınan ve Yargıtay denetiminden geçmeyen bu - gibi nev'i değiştirme kararlarına da rastlandığından bu yolda olu - şan sermaye şirketlerinin de ver gi düzenlemesini ve denetimini sağ - lamak amacını taşımaktadır.

Ayrıca, bir şirketin başka bir nev'i şirkete dönüşmesi hali, işletme - nin sadece hukuki biçimini değiştirir, hükmi şahsiyeti ile dış ilişki -

de hak ve borçları aynen kalır. Oysa bu davanın davacılarından bir kısmı kollektif şirkette ortak olmadıkları halde dönüşüm istedikleri anonim şirketin kurucu ortağı olarak görünmektedirler.

Oysa, TTK.nun 179. maddesine göre, kollektif şirketten alacaklı olan kimse alacağını şirketten alamazsa şahsi ve sınırsız sorumlu - luğu bulunan ortaklardan bunu isteyebilecek iken, kollektif şirket anonim şirkete dönüşürse şirket sona ermeyip sadece hukuki statü - sü değişecek, dönüşüm yapılan yeni şirket eskisinin devamı sayıla - rak TTK.nun 178. maddesi gereğince de yeni ortakların eski borç - lardan şahsen ve müteselsilen borçlu olması gerekirken anonim şir - kette şahsi sorumluluk söz konusu bulunmadığına göre kolektif şir - ket ortakları böylelikle anonim şirket ortağı olarak şahsi sorumlu - luktan kurtulma yolunu kolayca elde etmiş olacaktırlar. Ayrıca ko - lektif şirkette ortak olmayan fakat kollektif şirketin devamı sayılan anonim şirkette kurucu olan ortakların eski kollektif şirket borcun - dan sorumlulukları düşünülemez gibi kollektif şirket borcunu anonim şirketin yüklenmesi halinde de anonim şirketin yeni or tak - larının da zarara gireceği açıktır.

Bütün bu nedenlerle (şahıs şirketi) olan kollektif şirketin, fesih ve tasfiye edilmeden (sermaye şirketi) olan anonim şirkete dönüşmesi imkansız bulunduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Sonuç : Bütün bu nedenlerle yerel mahkeme kararı yasaya uygun ve davacıların temyiz itirazları yersiz olduğundan hükmün (ONAN - MASINA), (500) lira temyiz ilam harcından peşin harcın mahsubu ile temyiz edenden alınmasına, 10.2.1984 tarihinde oybirliğiyle ka - rar verildi. YKD. 1984/05

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1973/11896

Karar No : 1973/11798

Tarih : 27.12.1973

ZAMANAŞIMI

KESİCİ SEBEPLERİN ORTAĞIDA BAĞLAMASI

ÖZET:

Kollektif şirket hakkında alacağı tesbit edici ve zamanaşımını kesici nitelikteki işlemler bunun halefi olan ortağı da bağlar.

Taahhütçünün keşideciye müracaat hakkı 3 yıllık zamanaşımına tabidir.

Alacaklı L. A. ile borçlu S. A. ve ortakları Kollektif Şirketine müteallik olmak üzere (İstanbul 1. icra Hakimliği)nden verilen 15.6.1973 tarih ve 291 - 419 sayılı kararın müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 1.12.1973 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü:

2.3.1973 tarihli Yargıtay ilamundaki bozma sebebi (alacaklının mücerret sözleriyle yetinilmeyerek zamanaşımını kesici olayların resmi belgeler ve kayıtlar üzerinden tesbiti) ni hedef tutmaktadır. Hakim,

bozmaya uyduğuna göre bozma çevresinde tetkikatını tekemmül et - tirip kararım vermek ve kanaat verici olayları ve dayanaklarını ka - rarında açıklamak zorundadır.

Takibe mesnet yapılan senetlerde; kollektif Şirket keŐideci, takibi yapan L. A. hamildir. Takip hem Şirket ve hem de ortak aleyhine tev - cih edilmiş, Şirketin itiraz etmemesi ile hakkındaki takip kesinleŐ - miŐtir. Müteakiben ortak S.'cede tebligat yapılmış, 3.12.-1969 ta - rihli muameleden itibaren takip ihmal olunarak 3.11.1972 gününde yenilenmiŐtir.

Hamilin keşideciye müracaat hakkı 3 yıllık zamanaşımı süresine ta - bidir. Alacağı tesbit edici ve zaman aŐımını kesici nitelikte olup kol - lektif Şirket hakkında cereyan eden muameleler bunun halefi olan Şeriki de bağlar.

Dosyada beliren kesici işlemler karşısında henüz 3 sene geçmeden takibin yenilendiği anlaşıldığı halde yazılı Şekilde karar verilmesi isabetsiz, temyiz itirazı yerindedir. Merci kararının İİK. 366 ve H.U.M.K. 428 inci maddeleri uyarınca (Bozulmasına), 27.12.1973 gününde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1975/02

T.C.

YARGITAY

Dokuzuncu Ceza Dairesi

Esas No : 1990/02353

Karar No : 1990/03216

Tarih : 11.10.1990

213 SAYILI KANUNA AYKIRI DAVRANIŞ

ÖZET:

Sanıklar arasındaki ortaklığın nev'inin belirlenip, kollektif ya da limited şirket olduğunun anlaşılması halinde, şirket mukavelesi ya da ortakların ekseriyeti veya umumi heyet kararı ile şirketin idare ve temsiline kim yada kimlere ait olduğu tesbit edildikten sonra sağın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekir.

213 sayılı Kanuna muhalefetten sanıklar Ziya ve Mehmet'in yapılan yargılamaları sonunda, sanık Ziya'nın beraatine, sanık Mehmet'in mahkumiyetine, cezasının ertelenmesine dair (Adana Dördüncü Asliye Ceza Mahkemesi)nden verilen 21.02.1990 gün ve 1989/750 esas, 1990/129 karar sayılı hükmün Yargıtay'ca incelenmesi müdahil vekili tarafından istenilmiş olduğundan; dava evrakı C. Başsavcılığı'ndan tebliğname ile daireye gönderilmekle inceleerek, gereği düşünüldü:

Sanıklar haklarında tanzim edilen Kaçakçılığa Teşebbüs Suçu Raporunda "Z.K....." olarak belirtilen ortaklığın; 06.04.1988 günlü

suç tesbit tutanağında Kollektif Şirket, sanık Ziya'nın 04.10.1989 günlü duruşmadaki anlatımında ise Limited Şirket olduğu belirtilmektedir.

Kollektif şirketlerle ilgili olarak; Türk Ticaret Kanununun 160. maddesinde; "Ortaklardan her birinin ayrı ayrı şirketi idare hak ve vazifesini haiz olduğu, şirket mukavelesi veya ortakların ekseriyeti ile idare işlerinin ortaklardan birine veya birkaçına yahut hepsine verilebileceği", 175. maddesinde ise; "Şirketi temsil yetki ve vazifesinin mukavelede aksine hüküm olmadıkça 160. madde gereğince şirket işlerini idare hak ve vazifesini haiz olanlara ait olacaktır",

Limited şirketlerle ilgili olarak, anılan Kanunun 540/1-2. maddesinde, "Aksi kararlaştırılmamış olmadıkça, ortakların hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mecbur oldukları, şirket mukavelesi veya umumi heyet kararları ile şirketin idare ve temsilinin ortaklardan bir veya birkaçına bırakılabileceği", 541. maddesinde ise; "Şirket mukavelesi veya umumi heyet kararı ile şirketin idare ve temsilinin ortak olmayan kimselere de bırakılabileceği" açıklanmıştır.

Şu hale göre; sanıklar arasındaki ortaklığın nevinin belirlenip, kollektif yada limited şirket olduğunun anlaşılması halinde, şirket mukavelesi veya ortakların ekseriyeti veya umumi heyet kararı ile şirketin idare ve temsilinin kim yada kimlere ait olduğu tesbit edildikten sonra sanık Ziya'nın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, soyut savunmalara istinaden, işyerini fiilen işleten durumunda olmadığının kabulüyle yazılı şekilde beraatine karar verilmesi,

Mehmet yönünden yapılan incelemede:

Dosyada mevcut defterdarlık mütalaaasının Ziya'ya ilişkin olduğu, sanık Mehmet hakkında ise 213 sayılı Kanununun 367. maddesi uyarınca verilmiş mütalaa bulunmadığı gözetilmeden açılan davaya devamla yazılı şekilde hükiim tesisi,

Kabule göre de;

213 sayılı Kanununun 231/5. maddesine göre, faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami 10 gün içinde düzenlenebileceği hükme bağlanmış bulunduğundan bu husus araştırılmadan, malın teslimi anında fatura düzenlenmesi gerektiğinin kabulü suretiyle yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi,

Müdahale talep tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine aykırı olarak müdahil lehine noksan vekalet ücretine hükmolunması,

Kanuna aykırı ve müdahil vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmiş olduğundan hükmün bu sebeplerden dolayı kısmen istem gibi (BOZULMASINA), 11.10.1990 gününde oybirliği ile karar verildi. YKD. 1991/01

T.C.

YARGITAY

Dokuzuncu Ceza Dairesi

Esas No : 1995/01494

Karar No : 1995/05564

Tarih : 02.11.1995

DEFTER VE BELGELERİN İBRAZİ

EKSİK İNCELEME

ÖZET:

Tutanakta, şirket ortaklarının noterden onaylı ortaklar kurulu kararı ile şirketin kanuni defter ve belgelerinin yasal süresi içinde Yaşar'da kalmasına karar vererek şirketi tasfiye ettiklerinin belirtilmesine, defter ve belgelerin ibrazına dair yazıların adı geçen adına çıkarıldığı yazılmasına nazaran bu husus araştırılıp tartışılmadan, tüm sanıkların mahkumiyetlerine karar verilmesi yasaya aykırıdır.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/00934

Karar No : 1974/01590

Tarih : 06.05.1974

KOLLEKTİF ŞİRKET

DAVA AÇMA HAKKI

İSTİRDAT İSTEMİ

HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE

ÖZET:

Her ne kadar davacının ödemesi, aleyhinde icra takibi yapılan kollektif şirket adına yapılmış ve bu nedenle dava hakkı kollektif şirkete ait ise de, bu şirketin iki ortağından biri davacı, diğeri de davalılardan biri olması bakımından davacının ortağı aleyhine doğrudan doğruya ve hissesi oranında dava açma hakkı vardır.

.....

Sonuç: Yukarıda birinci bentte yazılı sebeplerden dolayı davalı Zeki'nin temyiz itirazlarının reddi ile onun hakkındaki hükmün onanmasına ve ikinci bentte açıklanan nedenlerle davalı Remzi'nin temyiz itirazlarının kabulü ile ona ilişkin hükmün (BOZULMASINA) ve

(1.000) lira duruşma vekillik ücretinin davalı Zeki'den alınarak davacıya verilmesine, keza (1.000) lira duruşma vekillik ücretinin de davacıdan alınarak davalı Remzi'ye verilmesine, aşağıda yazılı bakiye 781,40 lira temyiz ilam harcının davalı Zeki'den alınmasına ve Rasim'in ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde iadesine 6.5.1974 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.-1976/03

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1978/00007

Karar No : 1978/00354

Tarih : 07.02.1978

KOLLEKTİF ORTAKLIK YÖNETİMİ (Kapsamı)

SORUMLULUĞUN DERECESESİ

ÖZET:

Kollektif şirketi ortaklar ayrı ayrı temsil edebilir ve borçlandırılabilir. Şirket yönetimine giren yönler ortaklık amaç ve konusunu gerçekleştirmek için yapılması gerekli alışula gelmiş iş ve işlemler dir. Kefillik alışulmuş iş ve işlemler arasına girer.

Vekillik etmenin bir ortaklığın alışıyla gelmiş iş ve işlemleri arasına girdiği ticaret yöre/erince bilinen ve uygulanan bir yöndür. Ayrıca kanıtlanmasına gerek yoktur. Aksi ileri sürülürse, uyumsuzluk bilir - kişi aracılığıyla çözümlenmeli ve ticari gelenek [örf ve adet] ticaret odasından sorulmalıdır.

Taraflar arasındaki davadan dolayı (Bursa Dördüncü Asliye Hukuk Hakimliği)nce verilen 7.10.1977 tarih ve 256/9803 sayılı hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davacı ve davalı Fethi avukatı tarafından istenmiş olmakla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği konuşulup düşünüldü :

Davacı vekili, müvekkili bankanın davalıların şerik oldukları Bursa Yem Sanayii ... Kollektif Şirketi Fethi ve Zeki; ve ... Giyim Sanayii ve Ticaret Kollektif Şirketi Fethi ve Zeki Şirketleri'nin müşterek borçlu ve müteselsil kefil imzalarıyla dava dışı Necdet isimindeki müşteriye kredi açıldığını, asıl borçlu borcu ödeyemediğini ve davalıların ortak oldukları şirketler sonradan tasfiye edildiğini ve davalılardan ihtarname ile borcun tediyesi istenmesine rağmen ödenmediğinden 150.097.13 liranın % 11,5 faiz, muamele vergisi ve komisyon ile tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili cevap dilekçesinde, kollektif şirketin 31.12.1973 tarihinde fesih ve tasfiye edildiğini ve dolayısıyla kefalette sona erdiğinden davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, toplanan delillere göre şirket sözleşmesinde üçüncü şahıslar lehine kefalette bulunulacağına dair bir kayıt olmadığı gibi bu kefaletin şirket mevzuu ile de ilgisi bulunmadığı ve davalı Fethi yetki dışına çıkarak tek başına imzalaması nedeniyle şahsen sorumlu olduğu kabul edilerek bilirkişi raporu uyarınca 150.097.13 liranın dava tarihi olan 23.3.1976 tarihinden itibaren % 11,5 akti

faizi 27.042.95 liranın, muamele vergisi 7.886.47 liranın %3 komisyon tutarı 4.502.91 liranın davalı Fethi'den tahsiline, diğer davalı hakkındaki davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm, davacı ve davalı Fethi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

TTK.nun 137. maddesi gereğince ticaret ortaklıkları tüzel kişiliği haiz olduğundan şirket ana sözleşmesinde yazılı işletme konusu çevresi içinde kalmak koşulu ile bütün hakları edinebilir ve borçları yüklenebilirler.

Ticaret ortaklıklarının işletme konuları içinde (kefalet etmek) gibi işlemler yer almaz. Bir ticaret işletmesinin belli konudaki faaliyeti ni sürdürebilmesi için gerektiğinde kredi temini yoluna gitmesi ve bu nedenle başkasının kefaletini temin etmesi iktiza ettiği gibi aynı suretle başkasına kefil olması olanağı da vardır.

Olayda iki davalının ortağı buldukları kollektif şirketi her iki ortağın ayrı ayrı müferiden temsil ve borçlandırmağa yetkisi vardır. Kendilerinin ortaklığın işlerini yürütmeleri TTK.nun 160. maddesi hükmüne dayanmaktadır. Bu yetkinin kapsamı aynı kanunun 165. maddesi hükmü ile sınırlıdır. Bu hükme göre şirketin idaresine girilen hususlar ortaklık amaç ve konusunu gerçekleştirmek için yapılması gereken mutad işlem ve işlerden ibarettir. Şirketi idare edenler ortaklık menfaatlerine uygun gördükleri işlerde sulh, kabul ve feragat ile tahkime dahi yetkilidirler. Teberruda bulunmak ve ortaklık konusuna girmiyorsa taşınmazları satmak ve satın almak ve teminat olarak göstermek gibi mutad iş ve muameleler dışında kalan hususlarda ortakların ittifakı şarttır.

Uyuşmazlık konusu olan kefalet, mutad iş ve muameleler arasına girer.

HUMK.nun 238. maddesinin 2. fıkrası gereğince maruf ve meşhur olan hususlar muvazaalı sayılmayacağından kefalet etmenin bir şirketin mutad iş ve muameleleri arasına girmediği ticaret çevrelerinde bilinen ve uygulanan bir husus olduğundan bunun ayrıca kanıtlanmasına da gerek yoktur. Ancak aksi iddia olunursa, yetenekli bilirkişiler aracılığı ile uyuşmazlığın çözümlenmesi ve 5590 sayılı Kanununun 5/g hükmü gereğince ticari örf ve adetin ticaret odasından sorulması ve sonucuna uygun bir karar verilmesi iktiza eder.

Ortaklık yöneticisi Fethi bu suretle ortaklığı kefalet taahhüdü ile borç altına soktuğuna göre kişisel olarak kendisinin sorumluluğu söz konusu olmaz. Ortaklık tüzel kişiliği fesih yoluyla usulü veçhile tescil ve ilan edilerek sona erdiğine göre iki ortağın da bu kefaletten dolayı sorumlulukları BK.nun 492. maddesi gereğince asıl borcun herhangi bir nedenle düşmesine kadar devam edeceğinden TTK.nun 179. maddesi hükmüne dayanılarak her iki ortakdan, kanıtlanan alacağın tahsiline karar verilmemesi doğru görülmemiştir.

Bundan başka dava dilekçesinde, davadan önceki faiz istenmemiş ve HUMK.nun 1. maddesi gereğince müddeabihe dahil edilmesi gerekmemiş olduğu halde dava tarihinden tahsil tarihine kadar talep veçhile faize hükmedilmek gerekirken karar tarihi ile sınırlı tutulmasında da isabet yoktur.

Yukarıdaki nedenlere göre davalı Fethi'nin temyiz itirazları yerinde değildir.

Sonuç: Yukarıda beşinci bentte açıklanan nedenlerle davalı Fethi'nin temyiz itirazlarının reddine ve diğer bentlerde gösterilen nedenlerle hükmün davacı yararına (BOZULMASINA), 1400 lira duruşma vekillik ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesi ne, bakiye 3353 lira temyiz ilam harcının davalıdan alınmasına ve

davacının ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde iadesine 7.2.1978 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.1979/07

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1990/01602
Karar No : 1990/04020
Tarih : 21.05.1990

ALACAK DAVASI

ŞİRKETİN SORUMLULUĞU

ÖZET:

Şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı birinci derecede şirket sorumludur. Ancak, şirkete karşı yapılan icra takibi semeresiz kalmış sa, yalnız ortak ve ortakla birlikte şirket aleyhine dava açılabilir, takip yapılabilir. Şirketin depo kararma rağmen borçlu olduğu parayı yatırmaması durumunda depo kararının ortaklara veya içlerinden bazılarına da tebliği ve gereği yerine getirilmediği takdirde şirketle birlikte tebliğat yapılan ortakların iflaslarını karar verilmesi istenebilir. Ancak, depo emrinin evvela şirkete tebliğ edilmesi, paranın depo edilmemesi durumunda ortak veya ortaklara yeniden depo kararı çıkarılması gerekir.

Taraflar arasındaki davadan dolayı, (Düzce Asliye Birinci Hukuk Mahkemesi)nce verilen 26.4.1989 tarih ve 746-355 sayılı hükmün temyizden tektiki davalılar vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkilinin davalılardan senetlere dayalı alacağı olduğunu, ödenmediği, yapılan icra takibinden sonuç alınmadığını, takibin iflas yoluna dönüştürüldüğünü belirterek, davalıların itirazlarının iptali ile iflaslarına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili, iddianın doğru olmadığını, senetlere tarihlerin sonradan atıldığını ileri sürerek, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; iddia, savunma, ilgili dosya ve belgelere, 10.7.1987 tarihli anlaşmaya göre davalıların borçlu olup ödemedikleri anlaşılarak davanın kabulü ile davalıların iflasına karar verilmiştir.

Kararı, davalılar vekili temyiz etmiştir.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere göre davalılar vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile davalı Ö..... Kereste Koli. Şti. hakkındaki iflas kararının onanmasına,

TTK. nun 179. maddesi hükmüne göre şirketin borç ve taahütlerinden dolayı birinci derecede şirket sorumludur. Şu kadar ki, şirkete karşı yapılan icra takibi semeresiz kalmış ise, yalnız ortak ve ortakla birlikte şirket aleyhine dava açılabilir ve takip yapılabilir. Bu hükme göre ve şartları olmadığı için şirketle birlikte ortaklar hakkında doğrudan doğruya takip yapılması usulsüzdür. Ancak, TTK. nun 182. maddesi hükmü gereğince şirketin depo kararma rağmen borçlu olduğu parayı yatırmaması halinde depo kararının ortakla

ra veya içlerinden bazılarına da tebliği ve gereği yerine getirilme - diği takdirde Şirketle birlikte tebligat yapılan ortakların iflaslarına karar verilmesi istenebilir. Ancak bu madde hkmiinin uygulanabilmesi için, maddedeki açık hüküm gereği depo emrinin evvela Şirkete tebliğ edilmesi, sonrasında paranın depo edilmemesi halinde ortak veya ortaklara yeniden depo kararı çıkarılması gerekmektedir. Ortaklara yeniden depo emri çıkarılmadan Şirketle aynı zamanda çıkarılan depo emrine dayanılarak davalı ortakların da iflasına karar verilmesi yukarıda anılan madde hkmiine aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç : Yukarıda bir nolu bentte yazılı nedenle ..... Kereste Koli. Şti. hakkında verilen iflas kararının (ONANMASINA), iki notu bentte yazılı nedenlerle diğer davalı ortaklar yararına hükmün (BOZULMASINA), 481.104 lira temyiz ilam harcından peşin harcın mahsubu ile temyiz edenlerden davalı Şirketten alınmasına, 21.5.1990 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1990/09

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1987/04278

Karar No : 1988/01798

Tarih : 22.02.1988

KOLLEKTİF ORTAKLIK (Ortakların sorumluluğu)

ÖZET:

Kollektif ortaklık hakkındaki takibin kesinleşmesi, aciz nedeniyle şirket ortakları hakkında yapılan takipte de geçerlidir.

Bu nedenle kesinleşen takipte ortakların borca itirazları dinlenmez.

Merci kararının müddeti içinde temyizden temyizden önce alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine, bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 25.3.1987 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşüldü:

Kollektif şirket hakkındaki takibin kesinleştiği, bunun aciz sebebiyle şirket ortakları hakkında yapılan takipte de geçerli olduğu, kesinleşen takipte şirketlerin borca itirazlarının dinlenemeyeceği cihetle ve bu gerekçeyle alacaklı isteğinin reddine karar vermek gerekirken imza tetkikatı yapılarak kesinleşen takibin iptaline müncer olacak şekilde karar verilmesi isabetsiz, temyiz itirazları yerinde görüldüğünden merci kararının İİK. nun 366. ve HUMK. nun 428.

*maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 22.2.1988 gününde oybirli -
ğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1988/10*

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1989/03928
Karar No : 1989/05161
Tarih : 12.04.1989

KAMBIYO TAKİBİ

BORCA İTİRAZ İNCELEMESİ

KOLLEKTİF ORTAKLIK

ÖZET:

Kambiyo takibinde, borca itiraza evrak üzerinde karar verilemez.

*Kollektif ortaklık [şirket] hakkında takip kesinleşmiş, aczin gerçek -
leşmesi nedeniyle takip ortaklara, yöneltilmiş olmakla, ortaklar ke -
sinleşen bu borca karşı takibin kesinleşmesinden sonraki devreye
ilişkin nedenlerle itiraz edebilirler.*

*Merci kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı vekili tara -
fından istenmesi üzerine, bu işle ilgili dosya mahallinden daireye*

3.4.1989 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşü -
lüp düşünöldü:

İİK. nun 169/a maddesi nazara alınmadan evrak üzerinde karar ve -
rilmesi isabetsiz olduğu gibi, kabul şekline göre de Kollektif şirket
hakkında da takibin kesinleştiği, aczin tahakkuku nedeniyle takibin
TTK. nun 179. maddesi gereğince şirketlere tevcih edildiği, şirketle -
rin kesinleşen bu borca karşı takibin kesinleşmeden sonraki devre -
ye ait nedenlerle itiraz edebilecekleri düşünölmekten kesinleşen ta -
kibin iptali isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenle yerinde göröldü -
đünden merci kararının İİK. nun 366. ve HUMK. nun 428. madde -
leri uyarınca (BOZULMASINA), sair hususların incelenmesine
şimdilik yer olmadığına 12.4. 1989 gününde oybirliğiyle karar ve -
rildi. YKD. 1989/11

T.C.

YARGITAY

Onbeşinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1980/00421

Karar No : 1980/00946

Tarih : 10.04.1980

KOLLEKTİF ORTAKLIK-SORUMLULUK DERECEŚİ

ÖZET:

Kollektif ortaklığın borç ve yüklenimlerinden birinci derecede or -

taklık sorumludur. Ortağın sorumluluğu, ikinci derecede bir sorumluluktur. Ancak ortaklığa karşı yapılan icra kovuşturması semeresiz kalmış veya ortaklık herhangi nedenle sona ermişse yalnız, ortak ya da ortakla birlikte ortaklığa karşı dava açılabilir ve icra kovuşturması yapılabilir.

İcra kovuşturmasının semeresiz kalması, borçlu olan kolektif ortaklığın alacağı karşılayacak tutarda varlığının [mevcudunun] olmaması nedeniyle alacağın tümünün veya bir bölümünün alabilmesinin olanaksızlaşması demektir.

Taraflar arasındaki davanın (Trabzon Birinci Asliye Hukuk Hakimliği)nce görülmüş mahkeme ilamında belirtilen gerekçelere binaen verilen 17.12.1979 tarih ve 1220-1790 sayılı hükmün duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davalı avukatı tarafından istenmiş olmakla dosyadaki kağıtlar okunduktan ve tartışıldıktan sonra gereği düşünüldü:

Davacı vekili 11.5.1978 günlü dava dilekçesi ile istihkaklarından haksız ve usulsüz olarak kesilen 1.231.400 liranın, kesinti tarihlerinden itibaren, kanuni faizleriyle birlikte davalıdan ödettirilmesini istemiş, davanın reddine dair 22.2.1979 tarihinden kararın Yargıtay Onbeşinci Hukuk Dairesi'nin 16.5.1979 gün 693/1161 sayılı ilamıyla bozulması üzerine bozmaya uyularak verilen 1.231.400 liranın dava tarihinden tediye kadar yıllık % 5 faiziyle birlikte davalı bakanlıktan alınarak davacıya ödenmesine dair 17.12.1979 günlü karar, davalı bakanlık tarafından temyiz edilmiştir.

5762 sayılı TTK.nun kabul ettiği sisteme göre, kolektif şirketin borç ve taahhütlerinden birinci derecede şirket sorumludur. Şirket ortağının sorumluluğu, tıpkı adı kefalette olduğu gibi, ikinci derecede bir sorumluluktan ibarettir. Şu kadar ki; şirkete karşı yapılan icra takibi semeresiz kalmış veya şirket her hangi bir sebeple sona

ermiş ise, yalnız ortak veya ortakla birlikte şirket aleyhine dava açılabilir ve takip yapılabilir. İcra takibinin semeresiz kalması tabiri, borçlu durumunda olan kolektif şirketin alacağı karşılayacak miktarda mevcudu olmaması nedeniyle, alacağın tamamen veya kısmen tahsilinin imkansızlaşması halini ifade eder.

Borçlu T. İnşaat ve Ticaret Kollektif Şirketi aleyhine alacaklı E. Kollektif Şirketi'nin 1972/1503 sayılı dosya ile icra takibi ve yine alacaklı M. Ticaret Kollektif Şirketi'nin Dosya no: 1972/1504 sayılı icra takibi ve alacaklı Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Trabzon İcra Memurluğu dosya no: 1973/1772, 1972/1603, 1972/916, 1973/2247, 1974/1492, 1975/637, 1976/81, 1977/93 sayılı icra takiplerinin semeresiz kaldığı celbedilen icra dosyaları muhtevası ile Trabzon İcra Memurluğunun 25.10.1979 gün 1979/220 sayılı karşılık yazılarından anlaşıldığı gibi davalı Bayındırlık Bakanlığı tarafından T. İnşaat ve Ticaret Kollektif Şirketi aleyhine 648.010 lira 13 kuruş icra takibine karşı (icra dosya no: 1979/5478) Borçlu T. İnşaat ve Ticaret Kollektif Şirketi adına ortak Mustafa Sabri 22.11.1979 günlü mal beyannamesinde "iflas ettiği" ve sözü geçen şirketin "hukuken dağılmış durumda" olduğu bildirildiğinden davanın reddi gerekirken yerel mahkemece (Şirket aleyhine usulüne uygun şekilde yapılmış bir icra takibi olmadığı ve semeresiz kaldığı tesbit edilemediğinden... ve şirketin devam ettiğinden) söz edilerek ödetme kararı verilmesi TTK.nun 179. maddesi ve Yargıtay İçtihatları Birleştirme Hukuk Bölümü 6.11.1971 gün E. 1970/5, K. 1971/3 sayılı içtihadına aykırıdır.

Mahkemenin tüm bu yönleri gözden kaçırarak kararı usul ve kanuna aykırı görüldüğünden bozulmalıdır.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle dava reddedilmek üzere yerel mahkeme kararının davalı yararına (BOZULMASINA), duruş-

ma için takdir edilen 1400 lira avukatlık ücretinin davacıdan alınıp davalıya ödetilmesine, peşin harcın istek halinde davalıya iadesine 10.4.1980 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD.1981/01

T.C.

YARGITAY

Ondokuzuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 1993/00644

Karar No : 1993/01862

Tarih : 11.03.1993

ŞİRKETİN DAVANIN AÇILMASINDAN EVVEL TASFİYE EDİLMESİ

TASFİYENİN TİCARET SİCİLİNDE TESCİL EDİLMİŞ OLMASI

ŞİRKETLE BİRLİKTE ORTAKLAR ALEYHİNE DE DAVA AÇILABİLMESİ

ÖZET:

Davalı kollektif şirket, davanın açılmasından evvel tasfiye edilmiş ve tasfiye ticaret siciline tescil edilmiş olmakla, TTK.nun 179. mad - desinde sözü edilen sona erme hali gerçekleşmiş olduğundan, şir - kette birlikte ortaklar aleyhine dava açılabilir.

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda, ilamda yazılı nedenlerden dolayı davalılardan O.... Kağıt ve Karton San. Koll. Şti. hakkındaki davanın kabulüne, diğer davalılar hakkındaki davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı kurum vekilince temyiz edilmesi üzerine; dosya incelendi, gereği konuşuldu:

Davacı Kurum, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmeyerek zarar görmesine sebebiyet veren sözleşmenin tarafı davalı Kollektif Şirket ile ortakları aleyhine 02.06.1983 tarihinde açmış olduğu tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda, yerel mahkeme davanın gerçekleşen tazminat tutarının davalıdan tahsiline, henüz aciz hali gerçekleşmemesi nedeniyle ortaklar hakkında açılan davanın reddine karar vermiş olup, davacı vekili yasal süre içinde temyiz isteminde bulunmuştur.

Davacı Kurum ile 06.08.1975 tarihinde sözleşme imzalayan davalı şirketin, davanın açıldığı tarihten çok evvel 31.12.1976 tarihinden itibaren fesh ve tasfiye edilerek keyfiyetin 02.04.1978 tarihinde ticaret siciline tescil edildiği, ticaret sicil memurluğunun dosya içinde mevcut 29.03.1981 günlü yazı cevabından anlaşılmaktadır.

Davalı şirket davanın açılmasından evvel tasfiye edilmiş ve tasfiye ticaret siciline tescil edilmiş olmakla, TTK.nun 179. maddesinde sözü edilen sona erme hali gerçekleşmiş olduğundan şirketle birlikte ortaklar aleyhine de dava açılabilir.

O halde, ortaklar aleyhine açılan davanın da kabulüne karar vermek gerekirken, yukarıda değinilen gerekçe ile onlar hakkındaki davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle kararın temyiz eden davacı Kurum lehine (BOZULMASINA), peşin harcın istek halinde iadesi - ne, 11.03.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1993/10

T.C.

YARGITAY

İçtihadı Birleştirme

Büyük Genel Kurulu

Esas No : 1970/00005

Karar No : 1971/00003

Tarih : 06.11.1971

KOLLEKTİF ŞİRKET

ORTAKLARIN SORUMLULUĞU

ÖZET:

Kollektif şirketin borçlarından dolayı ortaklara baş vurabilmek için, şirket hakkındaki icra kavuşturmasının verimsiz kalması yahut şirketin dağılması [feshi] ve dağıtılması [infisahı] yeterlidir.

.....

Sonuç: Türk Ticaret Kanununun 179 uncu maddesine ilişkin Yargıtay Ticaret Dairesinin 23/1/1962 gün 1933/314 sayılı kararında belli edilen içtihadın kanuna uygun bulunduğuna, ilk görüşme ve oylamada, üçte ikiyi aşan oyların çoğunluğuyla 6/11/1971 gününde karar verildi.YKD

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/01769

Karar No : 1974/02393

Tarih : 10.09.1974

KOLLEKTİF ŞİRKET (Dağılma)

ÖZET:

Sermayenin tamamının veya üçte ikisinin yitirilmiş olup olmadığı şirketin bütün alacak ve hakları göz önünde tutulup bunların gerçekte değerleri biçilerek belirlenmelidir. Bu durumda bütün malların satış değerleri esas alınmalıdır.

Davacı, davalılarla müştereken ve 29.12.1967 tarihli ana sözleşme ile (150.000) lira sermayeli (Üçler Kolektif Şirketi Mehmet Kandırmir ve Ortakları) şirketini kurmuş olduklarını, şirketin bu sermayesini en az üç yıl önce tamamen kaybettiğini, şirket tasfiye edildiği takdirde en az (1.500.000) lira borçlu kalacaklarını, TTK.nun 185/2. maddesine göre şirketin 3 yıl önce münfesih duruma düşmüş olduğunu, şirkete cebren hakim olan davalıların 1972 yılı itibarıyla çıkardıkları bilançonun hilaflı hakikat bulunduğunu, kendisinin 21.8.1973 tarihli ihtarname ile şirketin fesih ve tasfiyesini istediğini, davalıların buna yanaşmadıkları gibi üstelik kendisinin ortaklıktan çıkarıldığını 31.8.1973 tarihli ihtarname ile bildirdiklerini, bu kararın iptali için ayrıca dava açacağını, TTK.nun 185. maddesinin

de yazılı halin bir fesih sebebi değil bir infisah sebebi olduğunu belirtirerek dava sonuna kadar davalıların temsil yetkisinin kaldırılarak bir ticari mümessil tayin edilmesini, şirketin feshine ve tasfiye memuru tayinine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar savunmalarında davacının kendileri tarafından alınan bir kararla ortaklıktan çıkarıldığını, bu kararın davacıya tebliğ ve ticaret siciline tescil ve ilan edildiğini, davacının ise bu kararın iptali için 973/604 sayılı davayı açmış olduğunu, davacının halen ortak bulunmaması sebebiyle dava hakkı olmadığını belirterek 973/604 sayılı davanın sonucunun beklenmesini istemiştir.

Mahkemece tetkik mercii dosyası celp ve tetkik edilmiş ve şirket üç yıl önce münfesih hale geldiği halde davacının son ihtilaf sebebiyle dava açmış olduğu, davalıların ihraç kararının iptali için dava açan davacının şirketin varlığını kabul etmiş olduğu, tetkik mercii dosyasındaki bilirkişi raporuna göre şirket ortaklarının mevcutlarına göre borçlarının % 90 nisbetindeki kısmını ödeme gücünde buldukları, ancak % 10 kısmının ödenmesi mümkün olmadığından konkordato istendiği, bu talebin kabulünden sonra davalıların vazgeçmesi sebebiyle konkordato mehlinin kaldırıldığı, ortaklar arasındaki anlaşmazlık sebebiyle şirketin kalan sermayesi ile çalışmaya devam ve sermayesinin artırılması konusunda bir karar verme imkanının bulunmadığı ortaklar arasındaki ihtilafa davacının sebebiyet vermiş olduğu, davacının münferiden bu davayı açamayacağı açıklanarak davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm, davacı tarafından temyiz olunmuştur.

TTK.nun 185. maddesi gereğince şirket sermayesinin tamamı veya üçte ikisi zayi olup da tamamlanmasına veya geri kalan kısmı ile iktifa edilmesine ortaklarca karar verilmemiş olması halinde kollektif şirket infisah eder.

*Her ne kadar şirketin mücerret zarar etmesi bir infisah sebebi de -
ğil ise de TTK.nun 185. maddesindeki sermayenin tamamının veya
üçte ikisinin zayi edilmiş olup olmadığının şirketin bütün alacak ve
hakları göz önünde tutulmak ve bunların gerçek değerleri takdir
edilmek suretiyle tayin edilmesi lazımdır. Bu takdirde tasfiyede ol -
duğu gibi bütün malların satış değerleri esas alınmalıdır. Eğer şir -
ketin mevcudu borçlarını karşılamıyorsa şirket sermayesi zayi edil -
miş sayılır. Bakiye üçte bir veya daha az ise sermayenin üçte ikisi -
nin zayi edilmiş olması durumu gerçekleşmiş olur.*

*Sermayenin yukarıda açıklanan kanuni haddin altına fiilen düştüğü
anda şirketin infisah ettiği kabul edilmelidir. Sermayenin tamam -
lanmasına veya varsa geri kalan kısmı ile yetinilmesine ve bu suret -
le infisah etmiş olan şirketin idamesine or taklarca karar verilebilir.
Bu karar kural olarak oybirliği ile alınmalı ve şirket statüsünü de -
ğiştirir nitelikte olduğundan, TTK.nun 154. maddesi gereğince ya -
zılı şekilde düzenlenmelidir.*

*Olayda davacının şirketten ihracına karar verilerek tescil ve ilan
edildiği ve fakat bu karar aleyhinde ayrıca iptal davası açtığı anla -
şılmaktadır. Bu itibarla davacının ortaklık sıfatının tespiti bakımın -
dan o dava sonucu beklenmelidir.*

*Bundan başka mahkemece şirket mevcudu incelenmiş ise de bu in -
celeme yetkisi sınırlı olan icra Tetkik Mercince alınan ve usulüne
tevafulk etmeyen bir rapora dayanmaktadır, incelemenin mahkeme -
ce yukarıda açıklanan esaslar uyarınca ve yetenekli bilirkişiler ara -
cılığı ile yaptırılması ve tarafların düşüncelerinin de göz önünde tu -
tulması iktiza eder. Şirket sermayesinin tespitinde ortakların şahsi
malları hesaba katılmamalıdır.*

*Bu itibarla eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisinde isabet
görülmemiştir.*

Sonuç: Yukarda açıklanan nedenlerle davacının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün (BOZULMASINA) ve (1000) lira duruşma vekil - lik ücretinin davalılardan tahsili ile davacıya verilmesine, ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesi - ne..10.9.974 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1978/12

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1975/01958

Karar No : 1975/04227

Tarih : 23.06.1975

**SONA EREN KOLLEKTİF ŞİRKETE MAHKEMECE
TASFİYE MEMURU ATANMASI**

ÖZET:

Tasfiye memurunun atanması hakkındaki karara karşı yapılan itira - zın reddine ilişkin mahkeme kararının temyiz kabiliyeti yoktur.

İki ortak ibaret kollektif şirkette, ortaklardan birinin mahkeme - ce tasfiye memuru atanmasını istemesi anlaşma ile tasfiye memuru seçilemediğini gösterir. Dilekçede diğer tarafı yazılı olması mutla - ka ona tebligat yapılmasını gerektirmez. Mahkeme ancak tedbir ni - teliğindeki kararı için lüzum gördüğü takdirde dilekçeyi diğer orta -

ğâ tebliğ edip dinliyebilirse de olayda diğêr ortağın dinlenilmesine lüzum ve zaruret olduğundan bahsedilemez.

Taraflar arasındaki davadan dolayı Konya As. 2. Hukuk Hakimli - ğince verilen 17.2.1974 tarih ve 672/531 sayılı hükmün temyizen tetkiki davalı avukatı tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin sü - resi içinde verildiğı anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereğı konuşulup düşünöldü:

Davacı Özcan'ın vekili tarafından verilen 12.12.1974 tarihli dava dilekçesinde:

Halen iki ortaktan ibaret olan (Altınapa Un Fabrikası Koli. Şirketi Özcan ve Ortağı) unvanlı şirketin ortaklarından birinin davacı ve diğêrinin ise davalı olduğü, şirket ana mukavelenamesinin değışik 7. maddesine göre, şirketin müddetinin 1.1.1960 tarihinden itiba - ren başladığı, taraflardan birinin yazılı olarak feshi bir ay evvel ta - lep etmemesi halinde her sene kendiliğinden birer sene müddetle uzayacağı ve ilanihaye devam edeceğı esasının kabul edildiğı, an - cak, davacı ortağın 7. maddenin kendisine tanıdığı hak ve yetkiye dayanarak Konya 2. Noterliğı marifetiyle davalı H. Birim'e gönder - diğı 23.10.1974 tarih ve 19171 sayılı ihbarname ile; 31.12.1974 ta - rihinde müddeti sona erecek olan şirketi mezkur tarihten sonra temdit etmediğini ve etmiyeceğini, bu itibarla kollektif şirketin 31.12.1974 tarihinde sona ermiş "infisah" etmiş olacağını, bu ne - denle tasfiye haline gireceğini bildirmiş olduğü, davacının bu ihba - rının Türk Ticaret Kanununun 185. ve Borçlar Kanununun 535. maddesine uygun düştüğü, böylece şirket kendiliğinden sona ermiş olacağından tasfiyesi lazım geldiğı, tasfiye memuru esas mukavele ile tayin edilmemiş ve ortakların ittifakla tasfiyeye memuru seçme - leri veya kendilerinin tasfiye memuru sıfatiyle şirketi birlikte tasfi - ye etmeleri de mümkün görülmemiş olduğundan mahkemece tasfi -

ye memuru seçilmesi gerektiği bildirilerek Türk Ticaret Kanununun 212. maddesi uyarınca tasfiye memuru veya memurları tayin edilmesi istenmiştir.

Mahkemece, evrak üzerinde inceleme yapılarak, adı geçen şirketin tasfiyesi için üç kişinin tasfiye memuru olarak tayinlerine karar verilmiştir.

Davalı süresi içerisinde hükmü temyiz etmiştir.

Tasfiye memuru tayini hakkındaki karara karşı vaki itirazın reddine ilişkin mahkeme kararı kabili temyiz olmadığından, davalının buna dair temyiz dilekçesinin reddi gerekir.

Tasfiye memuru tayin edilmesi yolunda verilen karar aleyhine ileri sürülen temyiz itirazlarına gelince;

Bir kollektif şirketin genel olarak fesih sebeplerini tadat eden Türk Ticaret Kanununun 185. maddesinin yaptığı yollamadan da anlaşılacağı gibi, şirket için tayin edilen sürenin hitam bulması, Borçlar Kanununun 535/5. maddesi gereğince, şirketin sona ermesini gerektirir.

Söz konusu şirket sözleşmesinin muaddel 7. maddesinde aynen, (şirketin müddeti 1.1.1960'dan itibaren 10 yıldır. Bu müddetin hitamından bir ay evvel ihbar edilmediği takdirde kendiliğinden bir yıl uzar.) dendiğine göre, şirket belli süreli bir şirkettir ve ortaklardan birinin bir ay önce ihbarda bulunmaması halinde süresi bir yıl daha uzayacaktır.

Davacı ortak, ana sözleşmenin kendisine bahşettiği bu yetkiye dayanarak, Konya 2. Noterliği aracılığı ile keşide ettiği 23.10.1974 tarihli bir ihtarname ile şirket müddetini temdit etmediğini, şirketin

tin 31.12.1974 tarihinde sona ereceğini ve tasfiyeye gireceğini davalı ortağa bildirmiş bulunmaktadır. Yenilik doğuran bir işlem niteliğinde olan bu irade beyanının muhataba ulaştığı 1.11.1974 tarihinden itibaren sonuçlarını meydana getireceği ve şirketin 31.12.1974 tarihinde müddetinin dolmuş olması nedeniyle infisah edeceği, aşikardır.

Her ne kadar, davacı ortağın ihbarından önce davalı ortak, Türk Ticaret Kanununun 199. maddesine göre açtığı davada, davacı ortağın ihracını ve fesih ve tasfiyeye hükmetmeksizin şirket mevcudunun bütün iş ve muameleleriyle birlikte kendisine terk edilmesini talep etmiş ise de; mücerret böyle bir davanın açılmış olması, şirket süresinin uzamasını gerektirmeyeceği gibi, tasfiye işlemlerinin gecikmesine vesile olamaz. Bir ortağın şirketten ihracına ilişkin karar inşai mahiyette olduğundan, ihraç ancak hükmün kesinleşmesi tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Muayyen müddetli şirkette müddetin uzatılmayacağına ilişkin ihbarın yapıldığı tarihte ve müddet bitmezden önce böyle bir ihraç kararı bulunmadığına göre, davacı ortağın yaptığı bu ihbarın geçerli olduğunu ve şirketin, müddetin bitiminde sona erdiğini kabul etmek gerekir.

Böylece, 31.12.1974 tarihinde sona ermiş olan kollektif şirket, kendiliğinden tasfiye haline gireceğinden, tasfiye memuru tayini işi elbette ki öncelik kazanır.

Türk Ticaret Kanununun 212. maddesine göre şirket sözleşmesiyle şirketin devamı sırasında veya ortakların ittifakiyle infisahtan sonra tasfiye memuru seçmek mümkün olmakla beraber, şayet böyle bir seçim yapılmamış ise ortaklardan birinin talebi üzerine tasfiye memurunun mahkemece tayini gerekir. Taraflardan hiç biri tasfiye memurunun daha önceden tayin edildiği veya bir arada ittifakla seçebilecekleri ihtimalinin mevcudiyeti iddiasını temyiz aşamasında

bile ileri sürmedikleri gibi, bilakis davalının bütün itirazlarının tasfiyeye gidilemeyeceği noktasında toplandığı anlaşılmaktadır.

Yine aynı madde hükmüne ve gerekçesine göre, mahkeme ancak tedbir niteliğindeki kararı için lüzum gördüğü takdirde dilekçeyi diğer ortağa veya ortaklara tebliğ ederek onları dinliyebilir. Bir dilekçede diğer tarafın gösterilmesi, mutlaka ona tebliğat yapılmasını gerektirmez.

Olayda, iki ortaktan ibaret bir kollektif şirket söz konusu olduğuna ve ortaklardan birinin mahkemeden tasfiye memuru tayinini istemiş olması karşısında artık ittifakla tasfiye memuru seçiminden de bahsedilemeyeceğine göre, diğer ortağın dinlenmesinde lüzum ve zaruret yok demektir.

Sonuç: Yukarıda 1 no.'lu bentte yazılı, nedenle davalının, itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararına ilişkin temyiz dilekçesinin reddine, 2 no.'lu bentte açıklanan nedenlerden ötürü de tasfiye memuru tayinine ilişkin karara yönelik temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün (ONANMASINA), tasfiye memurunun seçimi ve tebliğat bakımından bir muhalife karşı çoğunlukla, diğer yönlerden oybirliğiyle 23.6.1975 tarihine karar verildi.

KARŞI OY

Davacı Özcan'ın avukatları 13.12.1974 günü Konya As. Hukuk Mahkemesine verdikleri dilekçede diğer ortak H. Birim'i davalı olarak göstermiş ve 31.12.1974 tarihinde müddetinin dolması ile sona eren kollektif şirket'in tasfiyesi için tasfiye memuru tayin edilmesini istemiştir.

*Türk Ticaret Kanununun 212. maddesi hükmüne göre hukukumuz -
da tasfiye memuru tayini hususu daha evvel tayin edilmemiş olma -
sı şartına bağlı bulunmaktadır.*

*Ortaklık sözleşmesinde tasfiye memuru gösterilmiş veya ortaklık
tasfiyeye geçmeden önce ortaklar kararı ile memur tayin edilmişse
mahkemece tasfiye memuru tayin edilemez.*

*Bu itibarla mahkemenin daha önce bir tasfiye memuru tayin edil -
miş olup olmadığını, bu hususla ilgili ortakların bir kararının bulu -
nup bulunmadığını tesbit etmesi gereklidir. Bunun içinde dilekçede
hasım gösterilen kişiye tebligat yapılması icabederdi.*

*Herhangi bir inceleme yapılmadan ve hasım gösterilen kişiye tebli -
gat yapılmadan verilen kararın bozulması oyundayım. KAYNAK :
YKD.- 1976/08*

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1987/05553

Karar No : 1988/00703

Tarih : 10.02.1988

KOLLEKTİF ŞİRKET

ORTAĞIN ÖLÜMÜ

BOZULMA [İNFİSAH]

ÖZET:

Kollektif şirkette ortağın olumu durumunda; seçimlik hakkını, ortağın mirasçıları değil sağ kalan ortaklar belirler.

Taraflar arasındaki davadan dolayı, (İzmir Birinci Asliye Ticaret Mahkemesi)nce verilen 18.3.1987 tarih ve 873-179 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacılar vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü :

Davacılar vekili, davalı kollektif şirketin ortağı olan müvekkillerinin murisi Mevlüt, Naci'nin 16.1.1980 tarihinde öldüğünü, şirket temsilcisi Ali'nin bu durumu tescil ettirmediği gibi temsil yetkisini de kötüye kullandığını, ölüm ile şirketin son bulması gerektiğini ileri sürerek şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar ise davanın esasına cevap vermemişlerdir.

Mahkeme, toplanan delillere göre davacıardan Fatma ve İbrahim'in davalarının feragat nedeniyle reddine, ortaklardan birinin ölümü çıkma nedeni sayılacağından mirasçuların ne ortak olarak kabul edilmelerine ne de fesih ve tasfiye isteyememeleri bu nedenle dava açma ehliyetlerinin bulunmadığı gerekçesi ile diğer davacıların da davalarının reddine karar vermiştir.

Hüküm davacıardan Fevzi, Vahibe, Sıddıka ve Fatma vekillerince temyiz edilmiştir.

Mahkemece, kollektif şirkette bir ortağın ölümünün sadece çıkma nedeni sayılacağı düşüncesinden hareketle, ölen ortağın mirasçularının şirketin fesih ve tasfiyesini isteyemeyecekleri kabul edilerek davanın reddine karar verilmiştir. Oysa, TTK.nun 185/1. maddesi hükmüne göre, aynı Yasanın 195. maddesi hükmü saklı kalmak kaydı ile BK.nun 535 ve 536. maddelerindeki sebepler de kollektif şirketin infisah nedeni olarak kabul edilmiş bulunmaktadır. Anılan maddenin yollamada bulunduğu BK.nun 535/1-2. maddesinde mirasçularla şirketin devam edeceğine ilişkin bir sözleşme bulunmadığı hallerde ortağın ölümünün infisah nedeni olacağı hükmü bağlanmış bulunmaktadır. TTK.nun 195. maddesinde bir ortağın ölümünün şirketten ayrılma hali olarak kabul edilmişse de özellikle kollektif şirket ana sözleşmesinde ölen ortağın mirasçuları ile şirketin devam edeceğine ilişkin hüküm bulunmayan hallerde, şirketin devam edip etmeyeceğine ilişkin seçimlik hakkın ölen ortağın mirasçularına değil, sağ kalan ortaklara ait olacağı açık bir şekilde hükmü bağlanmış bulunmakla bu seçimlik hakkın menfi yoldan kullanılması halinde, bu husus da sonucu itibariyle şirketin feshine müncer olmaktadır. Diğer bir deyişle, kollektif şirkette ortağın ölümü TTK.nun 185. maddesindeki saklı tutulan hüküm gereğince, sağ

kalan diğer ortakların şirketin devamını istememeleri halinde bir infisah sebebi olmaktadır.

Dava konusu olayda da davacı ölen ortağın mirasçıları, şirketin infisahına karar verilmesini talep etmişlerse de sağ kalan ortaklar ve kollektif şirket temsilcisi davanın reddine karar verilmesini istemiş olmakla, sağ kalan ortakların şirketi devam ettirme niyetinde olduklarını açıklamış bulduklarının kabulü gerekir.

Böyle bir durumda mahkemece yapılacak iş; davalı tarafa yani sağ kalan ortaklara uygun bir mehil verilerek TTK.nun 195/1. maddesinin ikinci cümlesinde belirtilen gerekli işlemleri yaptırma imkanı tanınmalı, şayet verilecek bu mehil içerisinde davalılar şirketin devamını sağlayamaz iseler işte o zaman, TTK.nun 185/1 ve BK.nun 535/1-2. maddeleri uyarınca şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmek olmalıdır.

Yukarıda açıklanan hususlar dikkate alınmadan davanın reddine karar verilmesi doğru görülmediğinden hükmün bozulması gerekmiştir.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle kararın (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine, 10.2.1988 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.1988/05

V- KOMANDİT ŞİRKET: Ticari bir işletmeyi bir ticaret ünvanı altında işletmek amacıyla kurulan ve şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya bir kaçının sorumluluğu kısıtlanmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu muayyen bir sermaye ile kısıtlanmış olan şirkettir.

Sorumluluğu kısıtlı olmayan ortaklara komandite, sorumluluğu kısıtlı olanlara komanditer denir

Komandite ortakların hakiki şahıs olmaları gerekir Hükmi şahıslar ancak komanditer ortak olabilirler.

a) Komanditer Ortakların Görevleri: Şirket sözleşmesine komanditerlerin ad ve soyadları ve her birinin koyduğu veya taahhüt ettikleri sermaye miktarı yazılarak tescil ve ilan attırılır Komanditer ortaklar şahsi emeğini ve ticari itibarını sermaye olarak koyamaz.

Komanditer ortaklar şirket işlerini görmeye yetkili ve mecbur olmadıkları gibi idare hakkına sahip olanların, yetkileri dahilinde gördükleri işlere de engel olamazlar. İdare hakkını sahip olanların yetkileri dışında kalan hususlar hakkında oy verebilirler.

Komanditer ortaklar şirket konusunu teşkil eden işlerle uğraşacak işletme açabilir, böyle bir işletme açan şahsa ortak olur ve yahut böyle bir şirkete dahil olabilir. Bu takdirde şirketin evrak ve defterlerini inceleme hakkını kaybeder

b) Komanditer Ortağın Sorumlulukları: Bir komanditerin sorumluluğu koyduğu veya taahhüt ettiği sermaye miktarını aşamaz. Adi Şirket ünvanına dahil olan komanditer ortak üçüncü şahıslara karşı komandite ortak gibi sorumlu olur.

Ticari mümessil, ticari vekil veya ticari memur olarak hareket ettiğini açıkça bildirmeksizin şirket namına işlemlerde bulunan komanditer ortak, bu işlemlerden dolayı iyi niyet sahibi üçüncü şahıslara karşı komandite ortak gibi sorumlu olur

Komanditer ortaklar, koymayı taahhüt ettikleri sermayelerin henüz ödenmemiş kısmı kadar şirketin alacaklılarına karşı sorumludurlar. Fakat alacaklılar, şirket infisah halinde bulunmadıkça veya şirket aleyhine yapılan icra takibi sonuçsuz kalmış olmadıkça komanditerlere müracaat edemezler.

c) Komanditer Ortağın Hakları: Komanditer ortaklar iş yılı sonunda gerçekleşen kar paylarını ve sözleşmede kararlaştırılmış olan faizleri nakden alırlar. Fakat koydukları sermayeler herhangi bir sebeple, azalmış ise noksanı tamamlanıncaya kadar kar ve faiz isteyemezler. Sonraki yıllarda elde edilecek kar paylarından sermayenin noksanı tamamlandıktan sonra artan kısımdan ilk önce yıllara ait birikmiş faizler ödenir.

Komanditer ortaklar, daha önce aldıkları ve usulüne göre gerçekleşmiş faiz ve kar paylarını, şirketin sonradan gerçekleşen zararını karşılamak için geri vermeye zorlanamazlar.

Komanditer ortaklar, şirketteki payını başkalarına devredebilir. Fakat diğer ortaklar bunu kabul etmezse, devir alan şahıs ortak sıfatını kazanamaz ve şirket işleri hakkında bilgi isteme hakkı olmaz.

Ölen komanditer ortağın yerine mirasçılar geçer.

d) Komanditer Ortağın Vergisel Durumu: Komanditer ortağın kar payı menkul sermaye iradı niteliğindedir. Ancak burada gelir vergisi stopajı yoktur. Bu nedenle, elde edilen kar payı ortak tarafından menkul sermaye iradı olarak beyan edilmesi gerekmektedir.

e) Komandite Ortakların Durumu: Komandite ortakların görev, hak ve sorumlulukları, kollektif şirket ortakları gibidir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1975/02086

Karar No : 1975/04647

Tarih : 03.07.1975

**KOMANDİT ŞİRKETTEN KOMANDİTE ORTAĞIN
ÇIKARILMASI**

ÖZET:

Komandit şirketlere ilişkin hükümlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak, değerlendirme yapmak koşuluyla Ticaret yasasında kollektif şirket ortağının çıkarılmasına ilişkin hükümler komandit şirketler hakkında da uygulanır.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1975/05381

Karar No : 1975/07363

Tarih : 25.12.1975

**KOMANDİT ŞİRKET ORTAĞININ BİLANÇOYA İTİRAZ
HAKKININ DÜŞMESİ**

ÖZET:

Komandit şirkette kar payım başka bir kimseye devir eden ortağın bilançooya itiraz hakkının düştüğünü kabul edebilmek için, devir işleminin kar payının öğrenilmesinden sonra yapılmış olması gerekir.

Taraflar arasındaki davadan dolayı İstanbul As. 1. Ticaret Mahkemesince verilen 11.7.1975 tarih ve 393/699 sayılı hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davacı avukatı tarafından istenmiş olmakla duruşma için tayin edilen 23.12.1975 günü davacı avukatı E. Yücel gelip davalı avukatı tebligata rağmen gelmediğinden temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan taraf avukatı dinlendikten sonra vaktin darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması duruşmadan sonraya bırakılmıştı. Bu kerre dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği konusulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkilinin yegane komandite şeriki bulunduğu da -

valı şirketi 1972 yılı iptidasına kadar fiilen idare ettiğini, bir kısım şerikler arasında hasıl olan ihtilaf nedeni ile yedi adil tayin olunan davalı Seyfettin'in iltizamı ve tasarruflı muamelelere başladığını, bu arada tanzim ettiği 1972 yılı bilançosunda müvekkili lehine tahakkuk ettirmesi gereken (156.227,96) lira kar payı ile 1972 bilançosunda dağıtılmamış gibi gösterilmek istenen (380.209,39) liralık 1971 yılı karından müvekkilinin üçte bir hissesine isabet eden (125.164,93) liranın şirket bilançosunda müvekkili hesabına aktarılmasına ve bilançoya vaki itirazların kabulü ile belirtilen usulsüzlüğün düzeltilmesine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Seyfettin, yedi adil tayinine dair mahkeme kararında bilançonun çıkarılması da dahil bulunduğunu, kendisine ve şirkete husumet düşmeyeceğini meselenin esasına ilişkin 972/327 sayılı bir dava derdest iken bu davanın açılmayacağını ileri sürerek davanın reddini savunmuş, davalı tarafa iltihak eden şerikler vekili ise, davadan önce davacının kar hissesini üçüncü şahsa temlik etmiş olması nedeni ile dava hakkı kalmadığını beyanla davanın reddini talep etmişlerdir.

Mahkemece, TTK.nun 247. maddesinin matufu 169. madde uyarınca şerikin dava hakkı var ise de, mübrez 2.11.1972 günlü temlik senedi ile davacının 31.12.1972 tarihi itibari ile hasıl olacak kar hissesinden (250.000) liralık kısmını davadan ve bilanço tanziminden önce H. Ergün'e devir ve temlik ederek keyfiyet şirkete de bildirdiği ve bu sebeple T.T.K.nun 169. maddesi gereğince bilançoya itiraz hakkının düştüğü gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmü, davacı temyiz etmiştir.

Komandit şirketler hakkında uygulama olanağı bulunan T. Ticaret Kanununun 169. maddesi gereğince kar payını başka bir kimseye

devir eden ortağın bilançoya itiraz hakkının düştüğünün kabulü için, devir işleminin kar payının öğrenilmesinden sonra yapılmış olması gerekir. Gerçekten maddede öngörülen amaç, bilanço da gösterilen kar payının açık veya zımnî kabulüne matuf bulunmaktadır. Olayda çıkarılmayan ve miktarı belli olmuyan kar payının devredilmiş olması, aynen kabul edildiği anlamında olamayacağından davacının itirazlarının incelenerek sonucuna uygun bir karar verilmesi icap eder.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün davacı yararına (BOZULMASINA) ve 1.000 lira duruşma vekillik ücretinin davacıdan alınarak davacıya verilmesine 25.12.1975 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1977/01

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1976/04239

Karar No : 1976/06024

Tarih : 12.05.1976

İFLAS

KOMANDİTE ORTAKLAR

ÖZET:

Komandit ortaklık [şirket] iflas etmiş ve karar kesinleşmiş olduğu - na göre iflas ne nedene dayanırsa dayansın tekrar iflasına karar ve - rilemez.

Komandite ortakların doğrudan doğruya iflası istenebilir.

Mahalli mahkemesinden verilen hüküm, duruşmalı olarak davacı - lar vekilleri tarafından temyiz edilmiş ve bu işle ilgili dosya mahal - linden daireye 21.4.1976 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü:

Mahkeme kararının ve bunun taalluk ettiği işin niteliği bakımından temyiz tetkikatının duruşmalı olarak yapılmasına H.U.M.K. nu hü - kümleri müsait bulunmadığından bu yoldaki isteğin reddi oybirli - ğiyle kararlaştırıldıktan sonra işin esası incelendi:

Davacılar, İzmir İkinci Asliye Ticaret Mahkemesi'nde (E) Süs Kom. Şirketi (C), (R) ve ortakları şirketi ile bu şirketin komandite ortakları (C) ve (R) aleyhlerine borçluların ödemeleri tatil etmiş bulunmaları ve aynı zamanda hileli bir çok muameleler yaparak kasti suretle mal varlıklarını süir'atle azaltmakta bulunmaları, ayrıca bazı firmalara mal kaçırmak suretiyle alacaklıların haklarını ihlal eden hileli muamelelerde bulunmaları ve birçok mallarını saklamaları sebebiyle borçlu şirket ve şeriklerinin iflasına karar verilmesi talebi ile dava açmışlardır. Davalılarından (E) Süs Komandit Şirketi İzmir İkinci Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 75/107-80 sayılı ve 9.5.1975 tarihli kararı ile iflasına karar verildiğini, bu karar mevcut iken tekrar iflası istenemeyeceğini, diğer davahlar da bir komandite ortağın iflasının istenebilmesi için TT.K.nun özel hükümlerinden yararlanmak zorunluğu bulunduğunu, zira İİK.nun 43. maddesi iflası tabi olan kişileri saymış olup İİK.nun 43. maddesi karşısında tacir olmadıkları halde komandite ortakların iflasının istenemeyeceğinin ve TTK.nun 180 ve 282 nci maddeleri gereğince komandite ortakların iflasını isteme zamanı gelmediğini ileri sürerek davanın reddini istemişlerdir.

Mahkemece iflası istenilen şirketin evvelce iflasına karar verildiği ve bu kararın kesinleşmesi nedeni ile yeniden iflas kararı verilmeyeceğinden şirket aleyhine açılan dava bu yönden reddedilmiştir. Komandite ortaklar aleyhine açılan davada TTK.nun 182. maddesi gereğince alacaklarını masadan tasfiye sonunda alamadıkları takdirde bu miktar için komandite şeriklerin iflası talep edilebileceğinden ve aynı yasanın 264. maddesi de bunu müeyyit olduğundan bu sebepten reddedilmiştir.

Davalılarından komandite şirketin iflas ettiği ve kararın kesinleşmiş olduğu anlaşıldığından iflas ne sebebe dayanırsa dayansın tekrar

iflasına karar verilemeyeceğinden şirket aleyhine açılan davanın reddine karar verilmesi doğru olduğundan alacaklıların şirket aleyhine açtıkları dava sonunda verilen karara vaki temyiz itirazlarının reddiyle kararın bu kısmının onanması gerekmiştir.

Komantide ortaklar hakkındaki temyiz itirazlarına gelince; TTK.nun 243. maddesi gereğince komandite ortaklar sınırsız sorumluluğunda bulunmaları sebebiyle bu yasanın 256. maddesi yoluyla haklarında kollektif şirketlere ilişkin 174-184. maddeleri hükümlerinin uygulanması gerekir. Yine bu yasanın 264. maddesi şirketin mevcudu şirket alacaklılarına yetmeyecek olursa bu alacaklıların geri kalan alacaklarından dolayı komanditelerin şahsi mallarına müracaat hakları bulunduğu kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu halde, sözü geçen yasanın 178. maddesi gereğince komandite ortaklar şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı müteselsilen ve bütün malları ile mes'ul olur. Bunun derecesi 179. madde ile tayin edilmiştir. Şöyle ki: şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı birinci derecede şirketin sorumluluğu esası benimsendikten sonra şirkete karşı yapılan icra takibi semeresiz kalmış veya şirket herhangi bir suretle sona ermiş ise yalnız ortak (komandite) veya ortakla birlikte şirket aleyhine dava açılabilirdiği ve takip yapılabildiği öngörülmüştür. Şirketin iflasının ortakların iflasını gerektirmeyeceğini, ancak depo kararına rağmen para yatırılmadığı takdirde alacaklı depo kararının ortaklara veya içlerinden bazılarına da tebliğini ve gereğinin yerine getirilmemesi halinde şirketle birlikte ortak veya ortakların iflasına karar verilmesini mahkemeden isteyebilecekleri, bu hakkını kullanmamış olan alacaklıların şirket masasından alacağını tamamen alamaması halinde ortakları iflas yolu ile dahi ayrıca takip hakkının mahfuz bulunduğu 182. maddede açıklanmış ve şirketin mevcudu şirket alacaklılarına yetmeyecek olursa bu alacaklılar geri kalan alacaklarından dolayı komanditelerin şahsi mallarına müracaat

edebilecekleri ayrıca bu yasanın 264. maddesinde açıklanmıştır. Mahkemece, ortaklar aleyhine iflas davasının açılabilmesi için evvela alacaklının alacağını şirket masasına kaydettirmeleri ve tasfiye sonunda alacaklarından tahsil edemedikleri miktar kalırsa komandite ortakların iflası istenebileceğini ve TTK.nun 264. maddesi de bunu müeyyit olduğundan bu özel hüküm muvacehesinde ortaklar aleyhine dava açma zamanı henüz gelmediğinden dolayı reddedilmiştir. Komandit şirket İİK.nun 178. maddesine dayanarak aciz sebebi ile kendi kendisinin iflasını istemiş bulunmaktadır, iflas isteği hakkında yasa, özelliklerine göre çeşitli hükümler koymuştur. Onca yapılan icra takibine istinaden iflas istendiği takdirde bu yasanın 158. maddesi hükmü uygulanacaktır. Bu halde mahkemece alacak sabit görülürse depo kararı verip yerine getirilmemesi halinde şirketin iflasına karar verilmesi gerekecektir. Bu halde takip yapan alacaklı TTK.nun 182. maddesine dayanarak depo kararının komandite ortaklara tebliğini de isteyebileceğinden 182. madde hükmünün ancak bu şekilde açılan iflas davalarına uygulanma olanağı doğacaktır. Bunun dışında U.K. nun 177. maddesine dayanılarak doğrudan doğruya iflas taleplerinde depo kararı verilmesine lüzum bulunmadığından bu gibi hallerde alacaklının ortaklara depo kararının tebliğini isteme olanağı bulunmamış ve aynı nedenle de aciz hafife düşmüş bir şirketin İİK.nun 128. maddesine göre iflasında TTK.nun 182. maddesi hükmünün uygulanması mümkün olamaz. Şu halde aciz halinin U.K.nun acze ilişkin hükümleri ile birlikte mütelevası gerekir. Bu şekilde iflas etmiş bir şirketin tasfiyesi sonunda alacağın temini masanın tasfiyesi sonunda mümkün olmayacağı kendiliğinden meydana çıkar. Bu halde TT. Kanununun 182. maddesi ile konan esasın yasaların diğer hükümleri gözönünde tutularak uygulanması icap eder. Depo kararı tebliğine olanak bulunmayan iflas hallerinde ortağın iflasının tasfiye sonuna ertelemesi doğrudan doğruya iflasa ilişkin İİK.nun 177. maddesinde yazılan

unsurlara da aykırı düşer. Alacaklı, borçlu ortakların da taahhütlerinden kurtulmak amacı ile hileli muamelelerde bulunduğunu iddia ederek ortakların doğrudan doğruya iflasını istemiştir. Şayet bu hileli muameleler varsa şirketin tasfiyesine kadar devam edeceğinden alacaklının alacağını alamama sonucunu doğuracak şekilde hükmün yorumlanması evvela hukukun genel kaidelerine de aykırı düşer. TTK.nun 264. maddesi de bu şekilde iflasın istenmesine engel bir hüküm vaz etmiş değildir. Şirketin mevcudunun şirket alacaklarına yetmemesi halinde alacaklılara geri kalan alacaklar için komandite ortaklara baş vurma hakkının sağlanması müteselsil sorumluluk muvacehesinde munzam bir hak şeklinde telakki edilecek bu hüküm ortaklara icra takibi yapmak hakkını bertaraf edemez. Şu halde 179. madde hakkında esas 970/5, karar 971/3 sayılı 5.11.1971 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararı ışığı altında konunun tetkiki halinde komandite ortakların doğrudan doğruya iflasının istenmesine bu yönden ve İİK.nun 43. maddesi açısından yasal engel bulunmadığı düşünülmeksizin yazılı nedenlerle ortaklar hakkındaki iflas davasının reddine karar verilmesi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenle yerinde görüldüğünden ortaklar hakkındaki davanın reddine ilişkin karar kısmının bozulması gerekir.

Sonuç: Yukarıda bir numaralı bentte yazılı nedenlerle şirket aleyhine açılan davanın reddine dair karar kısmına yönelen temyiz itirazlarının reddiyle temyiz olunan mahkeme kararının komandit şirketle ilgili kısmının İİK.nun 366 ve HUMK.nun 438. maddeleri uyarınca (ONANMASINA), yine yukarıda üç numaralı bentte yazılı nedenlerle komandite ortaklar aleyhine açılan iflas davasının reddine dair karar kısmının İİK.nun 366 ve HYUK.nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 12.5.1976 günüünde, oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1978/03

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1976/04239

Karar No : 1976/06024

Tarih : 12.05.1976

İFLAS

KOMANDİTE ORTAKLAR

ÖZET:

Komandit ortaklık [şirket] iflas etmiş ve karar kesinleşmiş olduğu - na göre iflas ne nedene dayanırsa dayansın tekrar iflasına karar ve - rilemez.

Komandite ortakların doğrudan doğruya iflası istenebilir.

.....

Sonuç: Yukarda bir numaralı bentte yazılı nedenlerle şirket aleyhi - ne açılan davanın reddine dair karar kısmına yönelen temyiz itiraz - larının reddiyle temyiz olunan mahkeme kararının komandit şirket - le ilgili kısmının İİK.nun 366 ve HUMK.nun 438. maddeleri uyarın - ca (ONANMASINA), yine yukarda üç numaralı bentte yazılı neden - lerle komandite ortaklar aleyhine açılan iflas davasının reddine da - ir karar kısmının İİK.nun 366 ve HYUK.nun 428. maddeleri uyarın - ca (BOZULMASINA), 12.5.1976 gününde, oybirliğiyle karar veril - di. KAYNAK : YKD.- 1978/03

T.C.

YARGITAY

Onuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 1980/05306

Karar No : 1980/06683

Tarih : 19.11.1980

SİGORTALI SAYILANLAR

ÖZET:

Komandit ortaklıkların yönetim ve temsili komandite ortaklara ait olup sorumlulukları sınırlı değildir. Bu yönden davacının hizmet sözleşmesiyle çalıştığı söylenemez.

Davacı borçlanma işleminin geçerli sayılması gerektiğinin tesbitine karar verilmesini istemiştir. Mahkeme, isteğın kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalı avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğının süresinde olduğu anlaşıldıktan ve tetkik hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işın gereğđi düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi:

.....

Davacı,..... Konfeksiyon Nezih ve ortağı adi komandit şirketin, ko -

mandite ortağı bulunmakta ve bu şirketteki çalışmaların ana sözleşmenin 7. maddesindeki "ayrıca Nezih bu hissesinden ayrı olarak kendi emeği karşılığı (1200) bin iki yüz lira alacaktır" hükmüne dayanarak, sigortalı olduğunu savunmaktadır.

TTK.nun 257. maddesi gereğince komandit şirketlerin idare ve temsil komandite ortaklara ait olup, aynı yasanın 243 ve 264. maddeleri hükümlerince de sorumlulukları sınırlı değildir. Bu bakımdan, davacının hizmet akdiyle çalıştığı söylenemez. Kaldı ki, davacıya ücret ödendiği dahi saptanamamıştır. Öbür yandan, kural olarak komandit ortaklar, 1479 sayılı Bağ-Kur Yasasının 24. maddesi gereğince Bağ-Kur sigortalıdır. Mahkemenin davacıya bu dönem için sigortalı saymamasında bir isabetsizlik yoktur. Ne var ki, Kurumca başlangıçta yapılan bir yanlışın ve ana sözleşmedeki hükmün davacının sigortalı niteliğini kazanmasını gerektirmeyeceği, bu konuda iyini-yet ilkesinden hareketle sonuca varılamayacağı gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, bu yönü amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

Sonuç : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenle (BOZULMASINA), 19.11.1980 gününde oybirliğiyle karar verildi.
YKD.1981/04

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1988/08466

Karar No : 1988/07917

Tarih : 26.12.1988

KOMANDİT ŞİRKET (Sona erme)

İFLAS

ÖZET:

*Komandit şirketin, ortakların oybirliği ile sona erdirilmesi olanak -
lıdır.*

*İflas isteği, kabulü durumunda şirketi sona erdiren bir nedendir. Bu
nedenle, şirketin kendi kendisinin iflasını isteyebilmesi ancak or tak -
ların oybirliği ile alacakları bir karara dayanmalıdır. Yönetici ve
idareci ortak, tek basına böyle bir istekte bulunamaz.*

*Hasımsız olarak açılan davadan dolayı, (Bursa Asliye Ticaret Mah -
kemesi)nce verilen 28.9.1988 tarih ve 24-31 sayılı hükmün temyizden
tetkiki ortak Abdullah tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin sü -
resi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu,
gereği konuşulup düşünüldü:*

*Davacı vekili müvekkili şirketin borçlarından dolayı aleyhine icra
takipleri yapıldığını, borçlarını karşılamayacak duruma düştüğünü
belirterek İcra İflas Yasası'nın 178/1. maddesi uyarınca iflasına ka -
rar verilmesini talep ve dava etmiştir.*

Mahkemece, şirketle ilgili icra dosyaları, diğer belgeler getirilmiş ve bilirkişi incelemesi yaptırılarak alınan rapor gereğince şirketin iflasının şartlarının gerçekleştiği anlaşıldığından ve her ne kadar şirketin komanditer ortağı kendisinin oyunun alınmasının gerektiği - ni bildirmiş ise de, bu isteği TTK. nun 247 ve 165. maddesi uyarın - ca yerinde görülmediğinden bahisle İcra İflas Yasası'nın 178. mad - desini gereğince davacı şirketin iflasına karar verilmiştir.

Kararı, şirket ortağı Abdullah temyiz etmiştir.

Dava; 3 komandite, 2 komanditer ortaktan oluşan ve ortakla - rı Boya Ape ve Empirme Adi Komandit Şirketi'nin tek idareci komandite ortağı tarafından iflasının istenmesine ilişkindir.

TTK. nun 267. maddesi yollaması ile komandit şirketlere uygulan - ması gereken TTK. nun 185. maddesi hükmü gereğince komandit şirketler dahi BK. nun 535 ve 536. maddelerinde ve 185. maddede gösterilen sebeplerle infisah ederler. BK. 535. maddede düzenlenen şirketin sona erme sebeplerinden biri de bütün şeriklerin ittifakla karar vermeleridir. Binnetice bir komandit şirketin de, ortakların oy birliği ile, sona erdirilmesi mümkündür. Olayda bir tek idareci olan komandite ortak şirketin iflasını istemiştir. İflas talebi şirketin tüm ortaklarını ilgilendirdiği gibi kabulü halinde şirketi sona erdi - ren bir sebeptir. Bu halde ise şirketin kendi kendinin iflasını isteye - bilmesi ancak ortakların ittifakla alacakları bir karara dayanma - dıkça yönetici veya idareci ortağın tek basına böyle bir dava aç - mayacağı sonucuna varılmak ve bu nedenle davanın reddine karar verilmek gerekirken kabulü bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç: Yukarıda yazılı nedenlerle hükmün temyiz eden yararına (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine, 26.12.1988 tarihinde oybirliğiyle karar ve - rildi. YKD. 1989/09

VI- ANONİM ŞİRKET: Bir ünvana sahip, esas sermayesi tespit edilmiş ve paylara bölünmüş olan borçlarından dolayı yalnız şirket mevcuduyla sorumlu bulunan şirkettir.

Ortakların sorumluluğu, taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile sınırlıdır

Anonim şirketler, yasalarla yasaklanmayan her türlü ekonomik maksat ve konular için kurulabilirler.

Ana sözleşmede şirketin konusunun açıkça gösterilmesi şarttır.

a) Şirket Kurucuları: Bir anonim şirketin kurulması için şirkette pay sahibi en az 5 kurucunun bulunması şarttır

b) Şirket Ortaklarının Görevleri:

İlk Toplantı: Esas sermayenin tamamına iştirak taahhüt edildikten ve payların ilk taksidi ödendikten sonra 10 gün içinde, kurucular kuruluş genel kurulunu toplantıya davet ederler. Bu toplantıda aşağıdaki konular görüşülür ve karar bağlanır:

1- Payların bütününe taahhüt olunduğunun ve bunların ilk taksitlerinin ödendiğinin tespiti,

2- Sermaye olarak gösterilen ayınlara ve şirketin mevcut bir işletmeyi veya bazı ayınlara satın alması, ana sözleşme şartlarından ise bu işletmenin veya ayınlara değerini tespit etmek için bilirkişi tayini,

3- Kuruculara sağlanması öngörülen menfaatlerin karar bağlanması,

4- Yönetim Kurulu üyelerinin ad ve soyadları iştirak taahhütname-lerindeki izahnamede gösterilmediği takdirde, bu üyelerin seçimi,

5- Denetçilerin seçilmesi,

6- Kurucuların şirketi kurmak için giriştikleri taahhütler ile yaptıkları işlem ve masrafların kabulü.

c) Şirket Kurucularına Sağlanabilecek Menfaatler: Kurucuların, para ve bedelsiz hisse senedi almak gibi bir suretle şirket sermayesinin azalmasına sebep olacak bir menfaatin kendilerine tahsisi hakkında, ana sözleşmeye koyacakları hükümler geçersizdir. Ancak, gerçekleşen kazançtan yedek akçe ile pay sahipleri için %5 kar payı ayrıldıktan sonra kalanın onda biri kendilerine verilebilir.

d) Şirket Pay Sahiplerinin Hakları: Genel Kurul toplantılarının da organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi konularda oy kullanırlar. Oyunu bizzat kullanabileceği gibi pay sahibi olan veya (ana sözleşmede hilafına hüküm bulunmadıkça) pay sahibi olmayan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla da kullanabilir. Hamile yazılı hisse senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse oy hakkını kullanabilir.

Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı: Kar ve zarar hesabı bilanço, yıllık rapor ve safi kazancın nasıl dağıtılacağı konusundaki öneriler, denetçiler tarafından verilecek raporla birlikte, Olağan Genel Kurul Toplantısından en az 15 gün önce şirketin merkez ve şubelerinde hazır bulundurulur. Her pay sahibi masrafı şirkete ait olmak üzere kar ve zarar hesabıyla, bilançonun bir suretini isteyebilir.

Pay sahipleri, şüpheli gördükleri noktaları denetçilere bildirmeye ve gerekli bilgiyi istemeye yetkilidir. Şirketin ticari defterleri ile yazışmalarının incelenmesi Genel Kurulun açık müsadesi veya Yönetim Kurulunun kararıyla mümkündür. Her ortak, herne suretle olursa olsun öğrenmiş olduğu, şirkete ait iş sırlarını, sonradan

ortaklık hakkını kaybetmiş olsa dahi gizli tutmaya mecburdur. Buna uymayan ortak, meydana gelecek zararlardan şirkete karşı sorumlu olduğu gibi şirketin şikayeti üzerine cezalandırılır.

Oy Hakkı: Her hisse senedi en az bir oy hakkı verir. Bu esasa aykırı olmamak şartıyla, hisse senetlerinin sahiplerine vereceği oy hakkının sayısı ana sözleşme ile tespit olunur. Bir hisse senedinin birden çok sahibi bulunduğu takdirde bunlar ancak bir temsilci marifetiyle oy hakkı kullanabilirler.

Hisse Senetlerinin Devri: Hamiline yazılı hisse senetlerinin devri teslim ile şirket ve üçüncü şahıslar hakkında hüküm ifade eder.

Nama yazılı hisse senetleri, ana sözleşmede aksine hüküm olmadıkça devir olunabilir. Ancak devir şirkete karşı ancak pay defterine kayıtlı hüküm ifade eder. Şirket, devri ana sözleşmede gösterilen sebeplerden dolayı pay defterine kayıttan imtina edebilir.

Hisse senedi karşılığının tamamen ödenmemiş olması halinde, şirket teminat talep ve teminat gösterilmediği takdirde kayıttan imtina edebilir.

Hisse senetleri, miras, karı-koca mallarının idaresine ait hükümler veya cebri icra yoluyla kazanılmış ise teminat istenemeyeceği gibi kayıttan imtina olunamaz.

Bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı hisse senedini alan kimse pay defterine kaydedilmekle şirkete karşı geri kalan bedeli ödemek ve varsa tali borçları yerine getirmekle sorumludur.

Pay Sahiplerinin Kazanç ve Tasfiye Payı: Her pay sahibi, yasa ve ana sözleşme hükümlerine göre, pay sahiplerine dağıtmaya tahsis olunan safi kazanç, payı nispetinde, alma hakkına sahiptir. Şirketin infisahı halinde, her pay sahibi infisah eden şirket malları-

nın kullanılması hakkında ana sözleşmede başka bir hüküm olmadığı takdirde, tasfiye sonucunda kalanlardan payı nispetinde alır

Hazırlık Devresi Faizi: İşletmenin tam bir şekilde faaliyete başlamasına kadar geçecek olan hazırlık devresi için pay sahiplerine, belli bir faiz ödenmesi ana sözleşmede şart kılınabilir.

e) Sermaye Koyma Borcu: Pay sahibi, hisse senetlerinin çıkarılması sırasında tespit olunan ve hisse senetlerinin itibari değerinde eşit veya ondan yüksek olan pay bedelini öder. Bunun dışında bir ödemeye zorlanamazlar.

Pay sahipleri sermaye olarak şirkete verdiklerini geri isteyemezler. Tasfiye payı ile ilgili hakları saklıdır Sermaye koyma borcunun zamanında yerine getirmeyen pay sahibi ihtara gerek olmaksızın temerrüt faizi ödemek zorundadır. Yönetim Kurulu bundan başka mütemerrid ortağı, katılım taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından mahrum etmeye ve yerine başka ortak almaya ve kendisine verilmiş hisse senedi varsa bunları iptal etmeye yetkilidir.

Ana sözleşme ile pay sahipleri temerrüt halinde cezai şart ödemeye zorunlu tutulabilirler. Şirketin tazminat hakları saklıdır

f) Şirket Yönetim Kurulunun Görevleri: Yönetim Kurulu üyelerinden her biri, itibari kıymetleri esas sermayenin en az yüzde birine eşit miktarda hisse senedini şirkete vermeğe mecburdurlar. Ancak esas sermayenin yüzde biri 5.000 lirayı aşarsa fazlasını vermeğe mecbur değildir.

Anonim Şirket Yönetim Kurulu tarafından idare ve temsil olunur. Yönetim Kurulu işlerin gidişine bakmak kendisine arz olunacak konuları hazırlamak, bütün önemli konular, özellikle bilançonun

tanzimi hakkında rapor vermek ve kararların uygulanmasına nezaret etmekle yükümlüdür.

Bankalar Kanununun özel hükümleri saklıdır

Görevlerin Üyeler Arasında Bölünmesi: Ana sözleşmede idare ve temsil işlerinin, Yönetim Kurulu Üyeleri arasında paylaştırılıp paylaştırılmayacağı, paylaştırılacaksa bunun nasıl yapılacağı tespit olunur. Yönetim Kurulunun en az bir üyesine şirketi temsil yetkisi verilir.

Ana sözleşme ile temsil yetkisinin ve idare işlerinin hepsini veya bazılarını Yönetim Kurulu üyesi olan murahhaslara veya pay sahibi olmaları zorunlu bulunmayan müdürlere bırakabilmek için Genel Kurula veya Yönetim Kuruluna yetki verilebilir. Temsile yetkili olanlar, şirketin maksat ve konusuna dahil olan her tür işleri ve hukuki işlemleri şirket adına yapmak ve şirket unvanını kullanma hakkına sahiptirler.

Anonim Şirket adına tanzim edilecek evrakın geçerli olabilmesi için aksine ana sözleşmede hüküm olmadıkça temsile yetkili olanlardan ikisinin imzası yeterlidir.

Temsile veya idareye yetkili olanların görevlerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden Anonim Şirket sorumlu olur. Şirketin rücu hakkı saklıdır. Yönetim Kurulu, şirketi temsile yetkili kimse-leri tescil edilmek üzere ticaret siciline bildirir.

Şirketin Mali Durumunun Bozulması Halindeki Görevleri: Son yıllık bilançodan esas sermayenin yarısının karşılıksız kaldığı anlaşırsa, Yönetim Kurulu durumu Genel Kurula bildirmeğe, şirketin aktifleri şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamağa yetme-diği takdirde mahkemeye bildirmeğe mecburdur.

Yönetim Kurulu şirketin defterlerini tutmaya mecburdur.

Yönetim Kurulu memur ve müstahdem atayabilir.

h)Yönetim Kurulunun Hakları: Yönetim Kurulu üyeleri her toplantı için huzur hakkı alır

g)Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumlulukları: Yönetim Kurulu Üyeleri şirket namına yapmış oldukları sözleşme ve işlemlerden dolayı sorumlu olamazlar.Ancak aşağıdaki hallerde gerek şirkete, gerek pay sahiplerine ve gerekse şirket alacaklılarına karşı zincirleme sorumludurlar:

1-Hisse senedi bedellerine mahsuben pay sahipleri tarafından yapılan ödemelerin doğru olmaması,

2-Dağıtılan ve ödenen kar paylarının gerçek olmaması,

3-Yasal olarak tutulması gereken defterlerin mevcut olmaması veya bunların düzensiz olması,

h) Şirket Müdürleri: Şirket işlemlerinin icrası aşamasına ilişkin kısmı, ana sözleşme, Genel Kurul veya Yönetim Kurulu kararıyla Yönetim Kurulu Üyesinden veya ortaklardan olmayan bir müdüre verildiği takdirde, müdür yasa veya ana sözleşme yahut iş görme şartlarını tespit eden diğer hükümlerle yükletilen sorumlulukları gereği gibi veya hiç yerine getirmemiş olması halinde Yönetim Kurulu Üyeleri gibi, şirkete pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı sorumlu olurlar.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Ceza Dairesi

Esas No : 2001/03350

Karar No : 2001/07004

Tarih : 20.06.2001

213 SAYILI KANUNA AYKIRI DAVRANIŞ

ANONİM ŞİRKETİ TEMSİL VE İDAREDE SORUMLULUK

ÖZET:

Anonim şirketin esas mukavelesinin onaylı bir örneği getirtilip incelenerek ve Ticaret Sicil Müdürlüğünden sorularak, sanıkların, 213 sayılı Yasaya aykırılık suçundan sorumluluklarının olup olmadığının, Türk Ticaret Yasasının 317 ve 319. maddeleri nazara alınarak belirlenmesi gerekir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa muhalefet suçundan sanıklar Salih, Turgut ve Durmuş'un yapılan yargılamaları sonunda: 213 sayılı Kanunun 359/b-1 ve TCK.nun 59/2. maddeleri gereğince 15'er ay ağır hapis cezası ile mahkumiyetlerine dair (Denizli Birinci Ağır Ceza Mahkemesi)nden verilen 4.10.1999 gün ve 1999/142 Esas, 1999/265 Karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi müdahil ve sanıklar vekilleri tarafından istenilmiş, sanıklar yönünden duruşmalı inceleme isteğinde bulunulmuş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığının bozma isteyen bila tarihli tebliğnamesi ile daireye gönderilmekle sanıklar hakkında tayin olunan cezanın

nev'i ve miktarı itibariyle temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılmasına oybirliğiyle karar verildikten, sanıklar vekili savunması yapıldıktan ve Yargıtay Cumhuriyet Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra incelenerek gereği görüldü.

Toplanan delileri CMUK.nun 254. maddesi uyarınca tartışıp değerlendirecek sübutu kabul eden mahkemenin takdirinde bir isabetsizlik görülmediğinden, tebliğnamedeki bu konuya değinen bozma düşüncesine iştirak olunmamıştır.

Yapılan duruşmaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin tahkikat neticelerine uygun olarak tecelli eden kanaat ve takdirine, tetkik olunan dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine; ancak:

Türk Ticaret Kanununun 317. maddesinin "Anonim Şirket, İdari Meclisi tarafından idare ve temsil olunur; 319. maddesinin "Esas mukavelede idare ve temsil işlerini idare meclisi azalan arasında taksim edilip edilmeyeceği ve taksim edilecekse bunun nasıl yapılacağı tesbit olunur. İdare Meclisinin en az bir azasına şirketi temsil selahiyeti verilir. Esas mukavele ile temsil selahiyetinin ve idare işlerinin hepsini veya bazılarını idare meclisi azası olan murahhaslara veya pay sahibi olmaları zaruri bulunmayan müdürlere bırakılmak için umumi heyete veya idare meclisine selahiyet verilebilir. Bu gibi kayıtlar bulunmadığı takdirde 317. madde hükmü tatbik olunur" şeklindeki hükümleri karşısında anonim şirketin esas mukavelesinin onaylı bir örneği getirtilip incelenerek ve Ticaret Sicil Müdürlüğünden sorularak sanıkların müsnet suçtan cezai sorumluluklarının olup olmadığının tespiti ve sonucuna göre hüküm tesisi gerekirken Vergi Müdürlüğünün yazısına dayanarak sanıkların mahkumiyetlerine karar verilmesi,

Kanuna aykırı ve müdahil vekilinin bir nedene dayanmayan, sanıklar vekilinin temyiz dilekçesi ile duruşmalı incelemedeki sözlü savunmalarında yer alan itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı kısmen istem gibi. CMUK.nun 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), 20.6.2001 gününde oy birliğiyle karar verildi. YKD.2002/05

T.C.

YARGITAY

Dördüncü Hukuk Dairesi

Esas No : 1978/09965

Karar No : 1979/05152

Tarih : 16.04.1979

ŞİRKETLERİNTÜR (NEVİ) DEĞİŞTİRMESİ (Kollektif şirketin anonim şirket niteliğini kazanması)

TÜR DEĞİŞİKLİĞİNİN DAVA HAKKINA ETKİSİ (Davacı şirketin zararına hükmederken vergilerin düşülmemesi gerektiği)

ÖZET:

Haksız eylemin işlenmesinden ve davanın açılmasından sonra, davacı şirketin tür [nevi] değiştirip kollektif şirket durumundan anonim şirket durumuna dönüşmesi, kural olarak şirketin hak ve borçlarında bir değişiklik meydana getirmez; olsa olsa şirketin temsilcileri değişebilir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1983/03156

Karar No : 1983/03892

Tarih : 29.09.1983

ANONİM ORTAKLIK

ORGANLARIN SORUMLULUĞU

ÖZET:

Anonim şirketi idare ve temsile yetkili bulunan idare meclisi şirketin kuruluş gayesi ile iştiğal konusuna göre şirket işlerini yürüten bir organdır.

İdare meclisi kendisine verilmiş olan diğer görevlerin yanında, şirket defterlerini tutmak, her geçen iş yılı için murakıplarla işbirliği yaparak bir bilanço hazırlamakla yükümlüdür. Şirket idare meclisi üyeleri şirket işlerini yürütürlerken işin icap ettirdiği dikkat ve ihtimamı yani nisamı, basireti göstermeleri sorunludur, idare meclisi üyeleri şirket esas sözleşmesi ile kanunun kendilerine yüklediği görevlerin kasden veya ihmalen yapılmamış olmasından müteselsilen sorumludurlar. Ayrıca şirket muamelelerinin bir kısmını tevdi ettikleri kimselerin görevlerini gereği gibi ifa edip etmediklerini idare meclisi kontrol ve nezaretle yükümlüdür. Dolayısıyla da anonim şirketin organlarının veya görevlendirdiği kimselerin kasıt ve ihmalleri sonucu üçüncü şahıslara verdikleri zararlardan şirket sorumludur.

T.C.

YARGITAY

Onikinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1986/12103

Karar No : 1987/08569

Tarih : 31.07.1987

İTİRAZ

ANONİM ORTAKLIKTA TEMSİL

ÖZET:

Anonim ortaklık adına itiraz eden avukatın vekaletnamesinde, ortaklığı temsile yetkili kişilerce vekil edildiği bildiriliyorsa da, dayanak [müstenidat] gösterilmemiştir. Anılan kişilerin ortaklığı temsile yetkileri araştırılmalıdır.

Merci kararının müddeti içinde temyizden tetkiki şikayetçiler vekili tarafından istenmesi üzerine, bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 3.10.1986 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü:

07.07.1986 günlü itiraz dilekçesi, Turizm İşletmecilik A. Şirketi adına düzenlenmiştir. Dilekçeyi veren Avukat Ertan, icra dosyasında fotokopisi mevcut 7 Ağustos 1986 günlü vekaletnamesine göre borçlu şirketi temsile yetkili olduğu bildirilen Necati ve Levent tarafından şirket adına vekil tayin edilmiştir. Sözü edilen Onyedinci Noterliğin vekaletnamesinde müstenidat gösterilmemiştir. Bu itibarla merciin itiraz dilekçesini imza Avukat Ertan'ı şirket adı -

na vekil tayin etmiş olan Necati ve Levent'in müştereken şirketi temsile yetkili olup olmadığını usulen araştırması ve ona göre karar vermesi gerekir. Avukat Ertan'ın mercie verdiği şikayet dilekçesine bağlı olan vekaletname suretlerine göre karar verilmesi yasa ya uygun görülmemiştir.

Sonuç : Yukarda yazılı nedenle kararın İİK.nun 366. ve HUMK.nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 31.7.1987 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD.1987/11

T.C.

YARGITAY

Ondokuzuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 1993/08053

Karar No : 1993/08150

Tarih : 30.11.1993

ANONİM ŞİRKET ORTAĞI GERÇEK KİŞİLER

KOLLEKTİF ŞİRKET

KREDİ SÖZLEŞMESİ

MÜTESELSİL KEFALET

TACİR SAYILMA

İFLASA KARAR VERME

ÖZET:

Anonim şirket ortağı gerçek kişilerin müteselsil kefil sıfatıyla bir kredi sözleşmesinin imzalamış olmaları, tacir sayılmalarını gerektirmez. TTK'nun 182. maddesi, kolektif şirket için öngörülmüş olup, İİK'nun 43. maddesine uygun bir araştırma yapıp tacir oldukları saptanmadan, anonim şirket ortakları gerçek kişilerin iflasına karar verilemez.

Taraflar arasındaki itirazın iptali ve iflas davasının yapılan yargılaması sonunda, ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen

kabulüne yönelik olarak verilen hükmün müdahil vekilince duruş - malı olarak temyiz edilmesi üzerine; dosya incelendi, gereği konu - şuldu:

Kredi sözleşmesinin müteselsil kefilleri olan Osman Nuri, Mehmet Hamdi ve Ali Galip'in borçlu şirkete olan bu kefaletleri ticari faali - yetle bulduklarının ve tacir olduklarının kesin kanıtı kabul edile - rek mahkemece iflaslarına karar verilmiştir. Davaya müdahil ola - rak katılan E..... T.A.Ş. vekili, A.Ş. ortakları davalıların iflasa tabi şahıslar olmadıklarını, haklarında iflas davası açılmayacağını sa - vunmuştur.

İİK.nun 43. maddesine göre, "iflas yolu ile takip, ancak Ticaret Ka - nunu gereğince tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere ta - bi bulunanlar ile özel kanunlara göre tacir olmadıkları halde ifla - sa tabi buldukları bildirilen hakiki veya hükmi şahıslar hakkında yapılır". Hakiki bir şahsın iflası talep edildiğinde, mahkemece özel - likle anılan yasa hükmü göz önünde tutularak iflasa tabi şahıslar - dan olup olmadığının araştırılması gerekir. Somut olayda mahke - mece kredi sözleşmesi akteden AŞ.nin ortağı olan davalı gerçek ki - şilerin bu kredi sözleşmesini müteselsil kefil sıfatıyla imzalamaları - nun tacir sayılmalarını gerektirdiği, TTK.nun 182. maddesine ben - zer bir durumun ortaya çıktığı kabul edilmişse de, İİK.nun 43. mad - desine uygun bir araştırma yapılmadan bu kişilerin iflasa tabi ol - duğunun kabulü isabetsizdir. TTK.nun 182. maddesi kolektif şir - ketler için öngörülmüş olup, sermaye şirketi olan AŞ. ortakları ve yöneticileri (Bankalar Kanununun 78. maddesindeki istisna dışın - da) iflasa tabi değildir. Bu durumda mahkemece yapılacak iş, da - valular Osman Nuri, Mehmet Hamdi ve Ali Galip'in, TTK. hüküm - lerine göre tacir sayılıp sayılmayacağını, bu hususta davacı ala - caklının göstereceği deliller de toplanıp değerlendirilerek, bu dava -

hıların iflasa tabi şahıslardan olduğu saptanır ise iflaslarına, aksi halde bu davahlar yönünden davanın reddine karar vermekten ibarettir.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün (BOZULMASINA), vekili duruşmaya gelmeyen E..... A.Ş. yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, peşin harcın istek halinde iadesine, 30.11.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1994/09

T.C.

YARGITAY

Ondokuzuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 2000/07357

Karar No : 2001/02155

Tarih : 26.03.2001

TAZMİNAT

AKDİ İLİŞKİNİN KANITLANAMAMASI

BİLİRKİŞİ DİNLENEMEYECEK HAL

ÖZET:

Davalı şirketin, davacının, dava dışı Çin'deki firma ile giriştiği ithalat ihracat işleminde, kumaşların ayıplı çıkması nedeniyle davacıya karşı sorumluluğunu gerektiren bir bağlantısı bulunduğunun

kanıtlanamaması karşısında, bu yönde davacı ile yapılmış geçerli akdi bir ilişkinin oluşmadığının kabulü ile yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik yoktur.

Hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümle - nebilecek konularda bilirkişi dinlenemez.

.....

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile hükmün, (ONANMASINA), onama harcının temyiz edenden alınmasına, 26.3.2001 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD.2002/05

T.C.

YARGITAY

Altıncı Hukuk Dairesi

Esas No : 1990/12165

Karar No : 1990/12683

Tarih : 22.10.1990

TAHLİYE TAAHHÜDÜ

ÖZET:

TTK.nun 321. maddesinde; anasözleşmede hüküm olmadıkça tem - sile selahiyetli olanların imzası yeterli görülmüş, aynı Yasanın 322.

maddesinde de, şirket namına imzaya selahiyetli olanların şirket unvanım ilave etmesi zorunlu tutulmuştur. Verilen taahhütnamede şirket unvanı yazılmış ve bu taahhütname o tarihte şirketi temsile yetkili şahıs tarafından imza edilmiştir. Yönetim kurulunun sonra - dan aldığı karar iyiniyet sahibi üçüncü kişilerin hukukunu etkile - mez.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1981/02529

Karar No : 1981/02472

Tarih : 18.05.1981

ORTAKLIKTA TEMSİL - TESCİL

ÖZET:

Ortaklık yönetim kurulu, ortaklığı temsile yetkili kişileri, tescil edil - mek üzere ticaret siciline bildirmekle yükümlüdür. Temsile yetkili ki - lınan ortaklık temsilcilerinin tescil ve ilanından harç alınması ge - rekli olup seçilen yöneticilerin eski yönetici olmaları ya da bunla - rın yerine başka yöneticilerin seçilmesi sonucu değiştirmez.

Taraflar arasındaki davadan dolayı (İzmir Birinci Asliye Ticaret Mahkemesi)nce verilen 24.3.1981 tarih ve 118/105 sayılı hükmün temyizden tetkiki davalı tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin

siüresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup dũřünũldü:

Davacı vekili, müvekkili şirketin davalı ticaret sicilinde tescili bulunduğunu 1980 yılı olağan genel kurul toplantısının 3.3.1980 günü yapıldığını ve eski yöneticilerin yeniden seşildiğini, toplantı tutanağında da davalıya gönderildiğini genel kurulun tescil ve ilana ilişkin bir karar almadığını bu durumda davalının gönderilen evrakı dosyasına koymasđı gerekirken yönetim kurulu üyelerine yeniden temsil yetkisi veriliyormuş gibi 13.500 lira tescil harcı tahakkuk ettirildiğini, toplantı zaptının ve yeni yönetim kurulu üyelerinin tescil ve ilanına gerek bulunmadığını belirterek yasaya aykırı alınan ilgil kararin iptalini istemiştir.

Mahkemece, evrak üzerinde yapılan inceleme sonucu genel kurul toplantısında TTK.nun hükümlerine göre tescil ve ilanı gerekir bir karar verilmediği gerekçesiyle itirazın kabulüne karar verilmiştir. Kararı davalı temyiz etmiştir.

TTK.nun 323. maddesi hükmü gereğince şirket yönetim kurulu, şirketi temsile yetkili kişileri tescil edilmek üzere ticaret siciline bildirmekle mükelleftir. TTK.nun 378/2. maddesi de bu mükellefiyeti teyid etmektedir. Harçlar Yasasının yargı harçları bölümünün C/II/2/e maddesine göre, temsile yetkili kılınan şirket temsilcilerinin tescil ve ilanından da harç alınmak lazım gelir. Davacı şirket 6.3.1981 tarihli yazı ile 3.3.1981 günlü genel kurul tutanağı ticaret sicili memurluğuna gönderdiğine, genel kurulda şirketi temsile yetkili yöneticilerin seçilmiş olmalarına, seçilen yöneticilerin eski yöneticiler olmaları veya bunların yerine başka yöneticilerin seşilmesinin durumunda bir değişiklik yapmayacağına göre yukarda açıklanan hükümler de nazara alınarak ticaret sicil memurunun işleminde bir usulsüzlük bulunmadığının kabulü ile isteğin reddedilmesi gerekir

ken, yazılı olduğu şekilde ticaret sicil memurunun kararının kaldırılması hususu hakkında hükmün tesisi bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün ticaret sicil memurluğu yararına (BOZULMASINA), 18.5.1981 tarihinde oybirliği ile karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1981/12

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1982/02820

Karar No : 1982/02734

Tarih : 07.06.1982

ORTAKLIĞIN İNFİSAHI

ÖZET:

Şirket sermayesinin 2/3'nün karşılıksız kaldığının anlaşılması halinde ortaklık kendiliğinden ve otomatikman feshedilmiş sayılmaz. Ancak genel kurul toplanmaz ve kaybedilen sermaye hakkında bir karar alınmazsa pay sahibine ortaklığın feshedilmiş olduğunun saptanması yolunda dava hakkı tanınmalıdır.

Taraflar arasındaki davadan dolayı (İzmir Birinci Asliye Ticaret Mahkemesi)nce verilen 26.3.1982 tarih ve 211/1411 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı avukatı tarafından istenmiş ve temyiz dilek-

çesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı, davalı şirketin %20 hissedarı bulunduğunu, 31.12.1980 tarihli bilanço ile kar zarar cetvelinin tetkikinde şirket sermayesinin 2/3'nün ziyaa uğradığının görüldüğünü belirterek, TTK.nun 434. maddesi uyarınca şirketin tasfiyesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili davaya cevap vermemiş, duruşma sırasında genel kurulunca sermaye artırımına karar verildiğini ve bununla ilgili işlemlere başlanıldığını beyan etmiştir.

Mahkemece, TTK.nun 324, 434 ve 436. maddeleri dayanak yapılarak, şirket sermayesinin 2/3'nün kaybı halinde dava açmak yetkisinin, şirketin yetkili organları, alacaklılara ve ilgili bakanlığa verilmiş olduğu, şirket ortaklarının dava açma hakkı bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

TTK.nun 324/2. maddesi hükmüne göre, esas sermayenin 2/3'nün kaybedilmiş olması halinde şirket genel kurulu bu sermayenin tamamlanmasına veya kalan 1/3 sermaye ile yetinilmesine karar vermediği takdirde şirket feshedilmiş sayılır.

Bu madde hükmü aynı Yasanın 434. maddesi ile karşılaştırıldığında, şirket sermayesinin 2/3'nün karşılıksız kaldığının anlaşılması halinde şirketin kendiliğinden ve otomatikman münfesih sayılması yacağı anlaşılmaktadır. Ancak umumi heyet toplanmaz ve kaybedilen sermaye hakkında bir karar alınmaz ise, bu takdirde pay sahibine şirketin münfesih olduğunun tesbiti yolunda dava hakkı tanımak lazım gelir. Fakat olayda, şirketin TTK.nun 324. 391 392.

maddeleri gereğince ve şekline uygun olarak şirket sermayesinin artırılması yoluna gittiği ve davacı hariç diğer pay sahiplerinin 1/4 sermaye paylarını ödedikleri anlaşılmaktadır. Davacı da, işbu genel kurula iştirak etmiş ancak karar muhalif kalmıştır. Ortada sermayenin artırılmasına dair genel kurul kararı mevcut iken ve binnetice aynı kanunun 434/3 bendinde gösterilen sermayenin 2/3'nün kaybı durumu ortadan kalkmış iken davacının artık 434. maddeye dayanarak dava açması sözkonusu olamaz. Davacı olsa olsa ve şartları varsa, sermayenin artırılmasına ilişkin genel kurul kararının iptalini isteyebilir. Bu neden ve gerekçelerle davanın reddine ilişkin mahkeme hükmü sonucu itibariyle yerinde görüldüğünden onanması gerekmiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacının temyiz itirazlarının reddi ile sonuç itibariyle doğru olan hükmün (ONANMASINA), 500 lira temyiz ilanı harcından peşin harcın mahsubu ile davacıdan alınmasına 7.6.1982 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.-1982/09

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1998/07776

Karar No : 1998/09122

Tarih : 21.12.1998

ŞİRKETİN MALİ DURUMUNUN BOZULMASI

İFLASIN ERTELENMESİ

ÖZET:

Şirketin mali durumunun bozulması sebebiyle iflasın ertelenmesi - nin istemesi halinde, mahkemece, TTK.nun 324. maddesi hükmü göz önünde tutularak bilirkişi kurulu aracılığı ile inceleme yaptırıl - malı; şirketin aktiflerinin gerçek değerleri ve piyasa borçları tesbit ettirilmeli; erteleme koşullarının oluşup oluşmadığı saptanmak su - retiyle sonucuna göre bir harar verilmelidir.

Hasımsız olarak açılan davadan dolayı (Marmaris Asliye Hukuk Mahkemesi)nce verilen 21.08.1998 tarih ve 518-540 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçe - sinin süresi içinde verildiği anlaşılmiş olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

.....

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 21.12.1998 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1986/03027

Karar No : 1986/04651

Tarih : 23.09.1986

YÖNETİM KURULU TOPLANTISI

DAVADAN VAZGEÇME

ÖZET:

Mahkeme önünde sulh, ibra ve vazgeçme [feragat] yetkisi ana sözleşme uyarınca anonim ortaklık yönetim kuruluna ait olduğuna göre, davanın kabulü veya davadan vazgeçme bu yolda karar alınmasına bağlıdır.

Yönetim kurulunda karar verilebilmesi için üyelerden yarıdan bir fazlası katılmalıdır.

Üç kişilik yönetim kurulunda, toplantı yeterli sayısı, üç kişidir.

*Taraflar arasındaki davadan dolayı, (İstanbul Üçüncü Asliye Tica -
ret Mahkemesi)nce verilen 2.12.1985 tarih ve 1002-762 sayılı hük -
mün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davalı şirket ve müdahil ve -
kili tarafından istenmiş olmakla; dosyadaki kağıtlar okunduktan
sonra, işin gereği konuşulup düşünüldü :*

Davacı vekili, müvekkilesinin Makina Endüstrisi ve

Alüminyum Sanayi Faik Halefleri Tacettin ve

*Ortakları Koli. Şti. ortaklığından kesinleşen kararlar ihraç edildiği -
ni belirterek, % 20.867 nisbetinde tam mülkiyete göre şirketin
25.3.1983 tarihindeki mevcudu itibarıyla ve bu mevcudun kapsadı -
ğı maddi ve gayri maddi mallar ve haklara nazaran payının tasfiye
değerinin tespitine, bu tespite göre fazlaya ilişkin haklarını saklı tu -
tup şimdilik (50.000.000) liranın TTK.nun 1461. maddesine göre
saptanarak faiziyle tahsiline karar verilmesini istemiştir.*

*Davalı şirket vekili cevabında Koli. Şti.'nin ana sözleşmesinin 9 ve
11. maddelerine göre ihraçtan mütevellit 50.000.000 lirayı şimdilik
talep edemeyeceğini, isteminde fahiş olduğunu, kendilerinin de ay -
nı mahiyette İstanbul Birinci Asliye Ticaret Mahkemesi'nden 1983/
1045 sayılı dava açtıklarını, tevhibi gerektiğini, 25.3.1983 tarihi iti -
barıyla tasfiye payının tespitine itirazları olmadığını bildirerek da -
vanın reddini istemiştir.*

*Davalı şirketin, İstanbul İkinci Asliye Ticaret, Mahkemesi'nin
1984/661 esas sayılı dosya ile davamızın davacısı hakkında şirkete
2.247.440 lira borçlu olduğu iddi asiyle açtığı alacak davası dava -
muz ile birleştirilmiştir.*

*Davalı şirketin ortaklarından ve aynı zamanda yönetim kurulu üye -
si Ertuğrul'dan harcını yatırıp asli müdahale talebinde bulunmuş -
tur.*

Davalı şirketin ortakla

Mahkemece toplanan delillere davalı şirketin dava sırasında nev'i değiştirip A.Ş.'e dönüşmüş olmasına ve A.Ş.'nin ana sözleşmesinin 14. maddesine göre şirketi yönetici Tacettin'in tek başına temsil ve ilzama yetkili olmasına ve davayı kabul edip tevhitli davadan feragat etmiş olmasına dayanılarak (50.000.000) liranın 6.9.1983'den itibaren faiziyle davalı A.Ş.'den tahsiline birleştirilen davanın reddine, aslimüdahale talebinde doğrudan doğruya hakkın kendisine aidiyeti şeklinde vuku bulmadığından ve bilhassa birleştirilen davada hükmolunacak meblağın şirkete verilmesi şeklinde hüküm tesisini istendiğinden ve bu şekilde asli müdahale şartları gerçekleşmediğinden asli müdahale talebinin ve davasının reddine karar verilmiştir.

Karan davalı şirket vekili ve asli müdahale talebinde bulunan vekili temyiz etmiştir.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, asli müdahale talebinde bulunan vekilinin aşağıdaki iki nolu benden kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

Mahkemece, asli müdahale talebinin şartlarının oluşmadığından bahisle asli müdahale talebi reddedildiği halde, asli müdahale talebinde bulunan aleyhine vekalet ücretine hükmedilmiş olması doğru görülmemiştir.

Davalı Anonim Şirket vekilinin temyizine gelince : Davalı Anonim Şirket Anasözleşmesinin 14. maddesi hükmüne göre, yöneticiler Tacettin ve Ertuğrul'un şirketi münferiden temsile ve ilzama yetkili kılındıkları anlaşılmakta ise de, mahkeme önünde sulh. ibra ve feragat

gat yetkisi anasözleşmenin 12. maddesi hükmüne göre yönetim kuruluna ait bulunmaktadır. Şu halde davanın kabul edilmesi veya davadan feragat edilmesi için bu yolda bir karar alınması şarttır. Olayımızda ise bu yolda alınmış bir karar mevcut değildir. Her ne kadar yönetim kurulu üyelerinden Tacettin ile İbrahim diğer yönetim kurulu üyesi Ertuğrul'a haber vermeden (kabul ve feragat) konusunda bir karar almışlarsa da bu şirketi ilzam edecek geçerli bir karar niteliğinde değildir. Zira TTK.nun 330. maddesi ve anasözleşmenin 12. maddesine göre karar verilmesi için azalardan yarısından bir fazlasının karara katılması şarttır. Davalı şirketin idare meclisi üç kişiden ibaret olduğuna göre bunun yarısı matematiksel olarak 1,5'dir. Bir fazlası ise 2,5 olup tama iblağ edilmesi halinde böyle bir kurulda toplantı nisabının üç kişi olduğunun kabulü zorunlu olmaktadır. Olayımızda ise yönetim kurulundan yalnız ikisi bir araya gelmiştir. Her ne kadar davalı şirket vekili yönetim kurulu üyelerinden Ertuğrul'un ihraç edildiğini, bu nedenle iki kişilik kararın geçerli olacağını belirtmiş ise de, bu beyanın kabul edilmesine olanak görülmemiştir. Zira ihraç kararı, İstanbul Birinci Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 1985/4949 esas, 1986/465 karar sayılı ve 14.2.1986 tarihli kesinleşmiş kararı ile iptal edilmiştir. Kaldı ki, TTK.nun 312. maddesinin ilk fıkrasına göre anonim şirketlerde idare meclisinin en az üç kişiden teşekkül etmesi gerekmektedir. Tüm bu durumda 1.10.1985 tarihli geçersiz yönetim kurulu kararı ve idare meclisi üyelerinden Tacettin'in 21.10.1985 tarihli celsedeki beyanına göre davanın kabul ve tevhitli davadan feragat edildiği sonucuna varılarak bu yolda karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.

Mahkemece yukarıda açıklanan bu hususlar dikkate alınmadan yazılı olduğu şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiş hükmün bozulması gerekmektedir.

Sonuç : Yukarıda bir numaralı bentte açıklanan nedenlerle asli müdahale talebinde bulunan vekilinin sair temyiz itirazlarının reddiyle, iki numaralı bentte açıklanan nedenlerle hükmün asli müdahale talebinde bulunan yararına, üç numaralı bentte açıklanan nedenlerle de mümeyyiz davalı şirket yararına (BOZULMASINA), davalı şirket ve asli müdahale talebinde bulunan vekili duruşmaya geldiğinden 11.000 lira duruşma vekillik ücretinin davacıdan alınarak kendilerine verilmesine, ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde davalıya iadesine, aşağıda yazılı bakiye 1500 lira harcın müdahilden alınmasına, 23.9.1986 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.1987/02

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1988/03484

Karar No : 1988/06824

Tarih : 15.11.1988

BONO

BEDELSİZLİK

***YÖNETİM KURULU ÜYELERİNDEN BİRİNİN İŞLEM
YAPMASININ YASAKLANMASI DURUMU***

YEMİN

ÖZET:

Bono, hukuki nitelikçe seabim kapsamayan bir borç kabulü sene - didir. Senedin bedelsizliğini ileri süren taraf, önce bu senedin belir - li bir nedeni bulunduğunu, sonra da bu nedenin gerçekleşmediğini yazılı kanıtla kanıtlamak zorundadır. Böyle bir kanıtla savım [iddi - asını] kanıtlayamayan senet borçlusunun ancak karşı yana [tarafa] bir yemin önermeye [teklif etmeye] hakkı vardır.

Yönetim kurulu üyelerinden birinin kendi veya başkası adına bizzat veya dolayısıyla şirketle işlem yapması yasağını Genel Kurul kaldı - rabilir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 2000/04138

Karar No : 2000/05287

Tarih : 08.06.2000

REKABET YASAĞI

ÖZET :

TTK.nun 547. maddesi doğrultusunda şirket ana sözleşmesinin 14. maddesine konulan hüküm, bütün ortaktan bağlayan ve şirketin uğ - raşı alanına giren işi, yapmama zorunluluğu altına sokan, açık bir hükmüdür. Mahkemece, ana sözleşme hükmünün hatalı olarak de - ğerlendirilmesi suretiyle davanın reddolunması yerinde değildir.

.....

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 8.6.2000 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.

T.C.

YARGITAY

Dokuzuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 2000/00522

Karar No : 2000/02892

Tarih : 14.03.2000

ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERİN EMEKLİLİĞİ

ÖZEL EMEKLİLİK İKRAMİYESİNİN İADESİ

ÖZET:

Üst düzey yöneticiler için öngörülen özel emeklilik ikramiyesinin iadesinde temel kural, ödülle yararlandırıldıktan sonra rakip firmalarda çalışılmamaktır.

Ancak işçinin ekonomik geleceği hakkaniyete uygun olmayacak şekilde sınırlandırılmayacağından, işverenin yayınladığı sirkülerde zaman, yer ve faaliyet türü bakımından sınırlama da getirilmemişse ve çok genç yaşta emekli olmuşsa, ikramiyenin iadesi davasının reddi gerekir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/03523

Karar No : 1975/00031

Tarih : 08.01.1975

MÜDÜRLER KURULUNUN SORUMLULUĞU

ÖZET:

Müdürler Kurulu İdare Meclisi yetki ve görevlerine sahiptir. Şirket sözleşmesinde yer alan işletme konularının kapsadığı işler de, yasa ve esas sözleşmenin kendisine yüklediği görev ve yetkileri aşmamak kaydı ile bütün idari tasarrufları yapmak ve gerekli kararları almakla yükümlüdür.

İdare Meclisi üyeleri yasa ve esas sözleşmeyi ihlal ettiklerinde, şirket işlerinin yapımında (ifasında) gerekli dikkat ve basireti gösteremedikleri zaman şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı zincirleme sorumlu olurlar.

Taraflar arasındaki davadan dolayı İstanbul As. 5. Ticaret Mahkemesince verilen 10.6.1974 tarih ve 318/240 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı avukatı tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu; gereği konuşulup düşünüldü :

Davacılar, Denizcilik Bankası ile Türk Hava Yolları A. O. ayrı ayrı

açtıkları davalarda, davalı şirket idare heyetinin basiretsiz idarelerinden dolayı ortağı oldukları bu şirketin iflas ettiğini, kendilerinin muhalif kaldığı, genel kurulun idare heyetini ibra eden kararın afa - ki iyi niyet kurallarına aykırı olduğundan bu kararın iptalini iste - mişlerdir.

Davalı vekili savunmasında, şirketin teşekkülünden beri her sene bilançosunu zararlı kapattığını bu itibarla şirketin iflasında müvek - kilinin bir kusurunun bulunmadığını ileri sürmüştür.

Mahkeme, davacıların, şirketlerde idare meclisinin sorumlulukları - nı gösteren T.T.K.nun 336 inci ve müteakip maddelerinin derpiş et - tiği hususları ispat etmedikleri gibi 3 kişilik bilirkişi heyeti'nin de şirketin iflasında, idare heyetinin bir kusurunun bulunmadığını bil - dirdiğinden, umumi heyet toplantısında idare heyetinin ibrası için oy kullananların afaki iyi niyet kurallarına aykırı hareket ettikleri - nin anlaşılmadığı gerekçesiyle davanın reddini karar vermiştir.

Hüküm, davacı Denizcilik Bankası tarafından temyiz edilmiştir.

Davalı şirketin 22.3.1972 tarihli Genel Kurul kararı ile ibra edilen Müdürler Kurulu, 23 sayılı kanunun 2. maddesi gereğince idare meclisi yetki ve görevlerini haiz ve şirketin sevk ve idaresini Hakim bir organ durumunda olduğundan, şirket sözleşmesinde yer alan işletme konularına dahil işler de, kanun ve esas mukaveleinin kendi - sine yüklediği görev ve yetkileri aşmamak kaydıyle bütün idari ta - sarrufları yapmak ve gerekli kararları almakla yükümlüdür. Ano - nim Şirketlerde esas amaç ve galip vasıf karlılıktır. Bu nedenle ida - re meclisi, son yıla ait bilançodan esas sermayenin yarısının karşı - lıksız kaldığını görmesi halinde, genel kurulu toplantıya davet etme - ğe ve şirketin acze düştüğünü gösteren belirtiler varsa aktiflerin sa - tış değeri esas alınarak bir ara bilançosu düzenlenmeğe ve şirket

aktifleri şirket borçlarını karşılamaya yetmediği takdirde, durumu derhal mahkemeye bildirmeğe mecburdur. (T. Ticaret Kanununun 324 ve 325. maddeleri) Bu amaçla idare meclisine, görüş ve önerilerine ters düşen genel kurul kararları aleyhine, koşulları da var - sa, iptal davası açmak yetkisi dahi tanınmıştır. (T.T.K. 381. madde - si) Buna mukabil T. Ticaret Kanununun 332, 334, 335, 336, 339. maddeleri gereğince idare meclisi üyelerinin kanun ve esas sözleş - meyi ihlal etmeleri, şirket işlerinin ifasında dikkatsizlik ve basiret - sizlik içinde bulunmaları, gerekli dikkat ve ihtimamı göstermemele - ri halinde şirket, münferit pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı müteselsilen sorumlu sayılmışlardır. (TTK. 336, 433, 392 ve 346. maddeleri).

Olayda iptal konusu yapılan genel kurul kararı ile ibra edilmiş olan Müdürler Kurulu, görevli bulunduğu 1970 yılı şirket bilançosunun (185.184,69) lira ve 1971 yılının iki buçuk aylık dönem bilançosu - nun (28.506,59) lira zararla kapatmış ve 1969 ve 1970 yıllarına ait murakıp raporlarında şirketin, sermayesinin tamamını kaybedecek duruma geldiğine işaret edilerek T.T.K.nun 324 ve 334. maddeleri - nin uygulanmasına işaret edilmiş olmasına rağmen 1970 yılında normal faaliyetlerine devam etmiş ve ancak Yüksek Denetleme Ku - rulunun raporu ve Ticaret Bakanlığının 15.9.1970 tarihli yazısı üze - rine ve (1.250.000) lira sermayeye karşılık (4.692.828) lira zarar tahakkuk ettikten sonra 28.12.1970 tarihinde şirketin iflasının mah - kemededen talep edilmiş olmasının nedenleri üzerinde gereği gibi du - rulmadan ve yukarıda değinilen kanun hükümleri ile esas sözleşme gereğince kurul üyelerinin kendilerine düşen ve basiretli bir iş ada - mundan beklenen ihtimamı gösterip göstermedikleri, zararın mey - dana gelmesinde ve artmasında kusur ve ihmalleri bulunup bulun - madığı tartışılmadan bilirkişilerin yetersiz ve mücerret beyanlarına dayanılarak davanın red edilmesinde isabet görülmemiştir.

Sonuç: Yukarıda gösterilen nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davacı şirket yararına (BOZULMASI - NA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine 8.1.1975 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1976/02

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1988/03414

Karar No : 1989/00260

Tarih : 26.01.1989

TESBİT DAVASI

**ANONİM ORTAKLIK YÖNETİM KURULUNCA VERİLEN
KARARIN YOK [BATIL] OLDUĞUNUN SAPTANMASI**

ÖZET:

Anonim ortakların yönetim kurulu kararlarına karşı kural o/arak bozma [iptal] davası açılmaz. Ancak, bazı durumlar ve özellikle pay sahiplerinin kişisel haklarını bozan [ihlal eden] yönetim kurulu kararları hakkında bozma davası açılabilir.

Yokluğunun saptanması istenen yönetim kurulu kararı için ortaklık genel kuruluna itiraz edilemez.

Taraflar arasındaki davadan dolayı, (İstanbul Üçüncü Asliye Ticaret Mahkemesi)nce verilen 21.12.1987 tarih ve 750-887 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacılar vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacılar vekili müvekkillerinin davalı anonim şirketin ortağı olduklarını, davacı Fuat'ın ayrıca yönetim kurulu'na üye bulunduğunu; üç kişiden oluşan yönetim kurulunun toplanıp karar verebilmesi için toplantıda üç kişinin hazır bulunmasının zorunlu olduğunu, oysa davacı Fuat dışında kalan iki üyenin adı geçen davacıya haber vermeksizin 12.06.1987 günü yönetim kurulu sıfatıyla şirketin başka bir yere taşınmasına karar verdiklerini ileri sürerek mezkur yönetim kurulu kararının yoklukla malul bulunduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili cevabında müvekkili şirketin merkez olarak kullanmak üzere bir daire satın aldığı; ancak daire inşaatının uzaması nedeniyle geçici olarak bir büro kiralandığı; davacı Fuat'ın şirket aleyhine bir tutum takınması, özellikle şirketin ticari defter ve belgelerini evine götürüp iade etmemesi, toplantılara katılmaması gibi nedenlerle diğer iki üyeye toplanan yönetim kurulunun şirket idare bürosunun satın alınan daireye taşınmasına karar verdiğini; yönetim kurulu üç üyeye toplansa bile davacı Fuat dışındaki iki üyenin çoğunluk oylarıyla aynı kararın alınabileceğini savunmuştur.

Mahkemece yönetim kurulu kararlarının ancak genel kurulda tartışılabileceği ve iptal davasına konu edilemeyeceği gerekçesiyle yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm davacılar vekilince temyiz edilmiştir.

Anonim ortakların yönetim kurulu kararları aleyhine kural olarak iptal davası açılmaz. Ancak, bazı haller ve özellikle pay sahipleri - nin kişisel hakların ihlal eden yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabilir[^]*Tuğrul Ansay, Anonim Şirket İdare Meclisi Kararlarının iptali Meselesi, Batider, 1964/3, s, 370 vd; Ersin Çamoğlu, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 1972, s. 79 vd; Yaşar Karayalçın, Anonim Şirketin Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Hangi Davalar Açılabilir Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara 1986, s. 243 vd). Bu nitelikte olmayan yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılmayacağından, bu kararlar için ancak genel kurula itiraz edilebilir. Genel Kurulun itiraz üzerine vereceği kararlar aleyhine, koşulları varsa, üç aylık sukutu hak süresi içinde iptal davası açılabilir. Eğer ortada bir yönetim kurulu kararı yoksa veya yok sayılması ile eş anlamlı olarak batıl ise, bu biçim kararlara karşı itiraz olanağı yoktur. Çünkü, genel kurula itiraz için yasa ve ana sözleşmeye aykırı da olsa bir karar olması gerekmektedir. Yönetim kurulunun kararı yoksa, genel kurula itiraz etmenin anlamının olmadığı açık ve seçiktir.*

Davacılar vekili, dava dilekçesinde davalı anonim ortaklığının 12.6.1987 günlü yönetim kurulu kararının yok olduğunun tesbitini istemiştir. Yokluğunun tesbiti istenen yönetim kurulu kararı için, ortaklık Genel Kuruluna itiraz etmek biraz önce açıklanan nedenlerle söz konusu değildir. Şu halde, anonim ortaklık yönetim kurulunun verdiği kararların yok veya batıl olduğunun tesbiti için dava açılabilir. Hal böyle olunca, davacıların açtığı bu tesbit davasında iddiaların incelenmesi bakımından bütün delillerin toplanması ve hasıl olacak sonuç çevresinde bir karar verilmesi icabederken, yazılı olduğu biçimde karar tesisi doğru görülmemiş ve yerel mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacılar vekilinin temyiz nedenlerinin kabulüyle yerel mahkeme kararının (BOZULMASI - NA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine, 26.1.1989 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1989/05

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1996/05907

Karar No : 1996/06859

Tarih : 14.10.1996

**PAY SENETLERİNİN RAYİÇ DEĞERLERİNİN ALTINDA
BİR BEDELLE SATILMASI**

ALACAK DAVASI

GERÇEK ZARARIN BELİRLENMESİ

ÖZET:

Anonim şirkete ait pay senetlerinin, rayiç değerlerinin altında bir bedelle satıldığı iddiasını içeren davaya konu olan alacak, şirketin gerçek zararı olduğuna göre, dava tarihi itibarıyla bilanço aktifinde yer alan iktisadi kıymetlerin rayiç değeri hesaplanmak suretiyle

bulunacak değer artış farkı göz önünde bulundurularak, pay senetlerinin rayiç değerleri ve nominal değerleri arasındaki fark dolayısıyla daha sağlıklı bir şekilde tesbit edileceğinden, bu yöntemle bilirkişi incelemesi yaptırılmalıdır.

Davanın kısmen kabulü, kısmen reddine karar verilmesine nazaran, reddedilen kısım üzerinden davalı yararına vekalet ücretim hükmedilmemesi, mahkemenin kabul şekli açısından da isabetli değildir.

.....

Sonuç : Yukarıda (1) nolu bentte yazılı nedenlerle kararın davacı yararına, (2) nolu bentte yazılı nedenlerle kararın davalı yararına (BOZULMASINA), ödedikleri temyiz peşin harçlarının istekleri halinde temyiz edenlere iadesine, 14.10.1996 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1997/01

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 2001/07414

Karar No : 2001/10326

Tarih : 24.12.2001

SORUMLULUK

EMREDİCİ OLMAYAN YETKİ KURALI

YETKİ ANLAŞMASI (YARGILAMA AŞAMASINDA)

ÖZET:

Şirket denetçileri ile azlığın, yetkili mahkeme konusu da görüş ay - kırılığına düşmeleri halinde (yasanın emredici hükümleri dışında) asıl davacı şirket olduğuna göre, şirket denetçisinin iradesi dikka - te alınarak dava yürütülmelidir.

.....

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenler ile azlık vekilinin temyiz iste - minin (REDDİNE), 3.240.000.- lira temyiz ilam harcından peşin harcın mahsubu ile temyiz edenden alınmasına, 24.12.2001 tarihin - de oybirliğiyle karar verildi. YKD. 2002/03

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/03448

Karar No : 1974/03423

Tarih : 04.12.1974

ŞİRKETİN (BANKANIN) TAZMİNAT TALEBİ - Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerinin Sorumlulukları - Zamanaşımı

ÖZET:

Türk Ticaret Kanununun 340. maddesiyle 336 ve 337. maddeleri hükümleri gereğince yönetim kurulu üyelerine yükletilen sorumluluk hakkında 309. madde hükmü de uygulanır. 336. ve 337. maddelere yapılan atıf dolayısıyla Anonim Ortaklık şeklinde kurulmuş olan davacı bankanın Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri aleyhine açtığı bu sorumluluk davasında özel hüküm niteliği taşıyan 309. maddesinin son fıkrasında yazılı üç türlü zamanaşımı süresinin uygulanması gerekir.

Sorumlu olan kimselere karşı tazminat istemek hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten başlayan iki yıl ve herhalde zararı doğuran eylemin meydana geldiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu eylem cezayı gerektirirse ve Ceza Kanununa göre cezası daha uzun zamanaşımına tabi bulunursa tazminat davasına da o zamanaşımı uygulanır. Bu durumda H. U. ve diğer mümeyyiz davalıların her biri hakkında genel

kurulun zarara uttila tarihleri tesbit olunmalı ve sonucuna uygun olarak zamanaşımı hakkında karar verilmelidir.

.....

Bu itibarla eksik inceleme ile yazılı olduğu şekilde hüküm tesisinde isabet bulunmamaktadır.

Sonuç: Yukarıda birinci bentte açıklanan nedenlerden dolayı davacının temyiz itirazlarının ve 2 nci bentte gösterilen nedenle davalılardan A. A.'nin temyiz dilekçesinin (REDDİNE) ve 3 üncü bentte yazılı nedenlerle hükmün mümeyyiz davalılar yararına (BOZULMASINA) ve (1000) lira duruşma vekillik ücretinin davacıdan alınarak mümeyyiz davalılara verilmesine, ödedikleri temyiz peşin harçlarının istekleri halinde temyiz edenlere iadesine 4.12.1974 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1975/08

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/00956

Karar No : 1974/01602

Tarih : 09.05.1974

GENEL MÜDÜRÜN DAVA AÇMA YETKİSİ (İller Bankası)

CEZA KARARLARININ BAĞLAYICILIĞI

CEZA HUKUKU - MEDENİ HUKUK İLİŞKİSİ

ÖZET:

4759 Sayılı Yasanın 17/2 madde ve fıkrası ve tüzüğün 46. maddesi uyarınca temsil yetkisi olan Genel Müdür İller Bankasını temsilen dava açabilir. Bu halde T.T. Yasasının 341. maddesi hükmü uygulanmaz.

Borçlar Yasasının 53. maddesi uyarınca Hakim, kusur bulunup bulunmadığına karar vermek için Ceza Hukukunun sorumluluğa ilişkin hükümleri ve ceza mahkemesince verilen beraat kararı ile bağlı değildir. Ayrıca Ceza Mahkemesinin kararı kusurun takdiri yönünden Hukuk Hakimini bağlamaz.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/03677

Karar No : 1974/03733

Tarih : 17.12.1974

ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN SORUMLULUĞU

ÖZET:

*Davacı dava ettiği kalemlerle bağlı olup sonradan zararın müfve -
datı değiştirilemez.*

*Şirket yönetim kurulunun, ticaret şirketinin iştigal konularına giren
bütün faaliyetlerinde (Basiretli bir iş adamı) gibi hareket etmesi ge -
reker. Bunun önemli bir kıstası da herhangi bir faaliyetin Şirket ya -
rarına olup olmadığıdır.*

*Sorumluluğa karşılık ticari hayatın gerektirdiği yetkilerin tanınma -
ması basiretli bir iş adamı gibi hareket etme olanağını kaldırır.*

*Yönetim kurulu hakkında dava açılabilmesi için Şirket Genel Kuru -
lunun bu yolda kararı gerekir.*

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1978/04853

Karar No : 1978/04568

Tarih : 19.10.1978

BANKALARIN SORUMLULUĞU (Bonoların tahsilinde özen ödevi - vekillik ilişkisi)

ÖZET:

Senedin tahsile konulduğu banka ile ciranta arasındaki hak ve yükümlülükler vekillik sözleşmesine dayanır.

Banka tüm işlemlerinde yükümlülüklerini ve vekillik görevini özenle yerine getirmek, özenli bir iş adamı gibi davranmak zorundadır.

.....

Sonuç: Yukarda yazılı nedenlerle davacının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine 19.10.1978 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.1979/01

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1979/04031

Karar No : 1979/04702

Tarih : 11.10.1979

ANONİM ORTAKLIK ADINA AÇILACAK DAVA

ÖZET:

Anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerine karşı dava açılabilmesi için ortaklık genel kurulunca karar verilmeli ve dava ortaklık adına deneticiler tarafından açılmalıdır ve bu yön mahkemece doğru - dan doğruya araştırılır.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1996/08308

Karar No : 1996/08882

Tarih : 17.12.1996

**ŞİRKET ADINA SORUMLULUK DAVASI AÇMAK
(Koşulları)**

TARAFLARIN EHLİYETİ

ÖZET:

Yönetim kurulu üyeleri aleyhim sorumluluk davası açılabilmesi için, genel kuruldan bu konuda karar alınması ve davanın da denetçiler tarafından açılması gerekir. Usule ilişkin olan bu husus, mahkemece kendiliğinden gözönüne alınmalı, davacı tarafa bu hususun İkmali için mehil verilmeli, bu eksiklik tamamlandıktan sonra dava ya devam olunarak,uyuşmazlığın sasına girilmelidir.

.....

Bozma sebep ve şekline göre, bir kısım davalıların temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek görülmemiştir.

Sonuç: Yukarıda 1. bendde açıklanan nedenlerle davalıların temyiz itirazlarının kabulüyle hükmün (BOZULMASINA), bozma sebep ve şekline göre esasa ilişkin temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesi -

ne yer olmadığına, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 17.12.1996 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1997/02

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1982/02638

Karar No : 1982/03181

Tarih : 29.06.1982

ŞİRKET TEMSİL YETKİSİNİN SINIRLANMASI

MÜDÜRLERİN SORUMLULUĞU

ÖZET:

Dava konusu olayda, Anonim Şirketin (B) ve (C) grubu imza yetkileri şirketi temsil ile görevlendirildiklerine göre, kendilerine yasal dayanaktan yoksun olarak konulan miktar bakımından limit sınırın üzerine çıkacak şekilde çek imzalamış bulunmaları hususu iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Ancak iç ilişki bakımından bu husus imza yetkililerinin sorumluluğunu gerektirir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1976/05897

Karar No : 1976/00321

Tarih : 22.01.1976

**ANONİM ORTAKLIK (Esas sözleşmenin değiştirilmesi -
Kazanılmış haklar)**

ÖZET:

Yasada kar payı almak kazanılmış hak olarak tanımlanmış olmakla ancak kar payının hiç dağıtılmamasına karar verildiğinde kazanılmış hak zedelenmiş olur.

.....

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün davalı yararına (BOZULMASINA) ve (1000) lira duruşma vekillik ücretinin davalılardan alınarak davalıya verilmesine ve ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine 22.1.1976 tarihinde oy birliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1978/11

VII- LİMİTED ŞİRKETLER: İki veya daha fazla hakiki veya hükmi şahıs tarafından bir ticaret unvanı altında kurulup ortakların sorumluluğu koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı ve esas sermayesi belli olan şirkettir.

Ortaklar tarafından konulan sermaye için, anonim şirkette olduğu gibi hisse senedi çıkarılamaz.

Limitet şirketler kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilirler. Ancak sigortacılık yapamazlar.

a) Ortakların Borçları (Ortakların Sermaye Borcu): Ortakların koyacakları sermaye birbirinden farklı olabilir. Ancak, ortakların koyacakları sermayenin en az 25.000.000-TL veya bunun katları olması gerekir.

Devir için bölme ve mirasın taksimi hali hariç olmak üzere, ortağın sermayesi bölünmez bir bütündür.

Şirketin kuruluşu hakkındaki hükümlere ve özellikle sermayenin ayın olarak konması ve mali kıymetlerin devir alınmasına dair kurallara uyulmak şartıyla esas sermaye artırılabilir. Artırılan kısım için yeni ortaklar alınabilir. Ancak ana sözleşmede veya artırma kararında aksine hüküm olmadıkça her ortak, sermayesi oranında esas sermayenin artırılmasına iştirak etmeyi istemek hakkına sahiptir.

Ortakların koymayı taahhüt ettikleri sermayenin ödenmesi ertelenemeyeceği gibi ortakların bu borçtan aklanması da mümkün değildir.

Sermaye koyma borcunu tayin edilen süre içinde yerine getirme-

yen ortak, temerrüt faizini ve şirket sözleşmesine cezai şart konmuşsa bunu da ödemek zorundadır.

Noter yoluyla ve 15 günden aşağı olmamak üzere tespit edilecek sürelerle iki defa yapılan ihtar rağmen sermaye koyma borcunu ödemeyen ortak şirketten çıkarılabilir.Çıkarılan ortağın ödemediği borçtan dolayı sorumluluğu devam eder.

Şirketten çıkarılan ortağın payı diğer bir ortak tarafından hakiki değeri üzerinden devir alınmadığı takdirde şirket tarafından açık artırma yoluyla satılabilir.Çıkarılan ortak da dahil olduğu halde bütün ortakların muvafakatiyle payın diğer bir şekilde paraya çevrilmesi de mümkündür.

Elde edilen paradan ortağın borcu kesildikten sonra geri kalan ortağa verilir.

Çıkarılan ortağın payı paraya çevrildiği halde elde edilen para şirkete olan borcuna yetmezse, bu ortağın pay defterine kaydedildiği tarihten önce 5 yıl içinde pay defterine kayıtlı bütün eski ortaklar aradaki farktan dolayı şirkete karşı ikinci derecede sorumlu olurlar. Ancak, çıkarma tarihine göre en az 10 yıl önce ortak sıfatını kaybetmiş olanlar bu hükme tabi değildirler.

Ortakların Sorumluluğu: Ortaklar, sermaye koyma borçlarını yerine getirdikleri oranda sorumluluktan kurtulurlar. Ancak, ortaklara koydukları sermayenin bir kısmı veya tamamı geri verilmiş veya haksız yere kar yahut faiz ödenmiş ise aldıkları para oranında sorumludurlar.

Ortaklığın infisahı veya iflası halinde, tasfiye memurları veya iflas idaresi ortakların ödemeleri gereken borcu yukarıdaki hükümlere göre tespit ve talep ederler.

Diğer ortaklar, karşılığı henüz tamamıyla ödenmemiş olan şirket paylarının şirketçe muteber şekilde devir veya rehin alınması halinde, pay karşılığının ödenmemiş olan miktarı oranında, zincirleme olarak sorumlu olurlar.

b) Ortakların Hakları:

Karara İştirak Hakkı: Şirket sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadıkça, sermaye koyma borçlarını yerine getirdikleri oranda, yıllık bilançoya göre, elde edilmiş olan safi kardan pay alırlar.

Ortaklara, koydukları sermaye için faiz verilemez.

Oy Hakkı: Şirket sözleşmesinde aksine hüküm olmadıkça her ortağın oy hakkı koyduğu sermaye miktarına göre hesaplanır. Haklarında ibra kararı verilecek ortak, bu kararın oluşmasında oy hakkını kullanamaz.

a) Şirket Müdürleri: Aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortaklar hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile yetkili ve zorunludurlar.

b) Şirket sözleşmesi veya Genel Kurul kararı ile şirketin idare ve temsili ortaklardan bir veya birkaçına bırakılabilir.

Kuruluştan sonra şirkete giren ortaklar, bu konuda Genel Kurulun ayrı bir kararı olmadıkça, idare ve temsile yetkili ve zorunlu değildirler.

Limitet Şirketin temsilcileri arasında bir hükmü şahıs bulunduğu takdirde, ancak o hükmü şahıs adına Limited Şirketin temsil ve idaresini üzerine almış bulunan hakiki şahıs Limited Şirketin temsilcisi olarak tescil ve ilan edilir.

Şirket sözleşmesi veya Genel Kurul kararlarıyla şirketin idare ve temsili, ortak olmayan kimselerde bırakabilir. Bu gibi kimselerin yetki ve sorumlulukları hakkında ortak olan müdürlere ait hükümler uygulanır.

Müdürlerin Temsil Yetkisi: Müdürlerin sahip oldukları temsil yetkisinin kapsam ve kısıtlanması hakkında, Anonim Şirketin Yönetim Kuruluna ait olan hükümler uygulanır.

Görevlerini ifa sebebiyle müdürlerin işlemiş oldukları haksız fiillerden şirket sorumlu olur.

Ortak olmayan müdür Genel Kurul kararıyla her zaman azil olunabilir. Azil olunan müdürün sözleşmeden doğan hakları saklıdır.

Rekabet Yasağı: Müdür olan bir ortak, diğer ortakların muvafakati olmadan şirketin uğraştığı ticaret dalında ne kendi ve ne de başkası hesabına iş göremeyeceği gibi başka bir işletmeye sorumluluğu sınırlanmamış ortak komanditer ortak veya Limited Şirketin ortağı sıfatıyla katılamazlar.

d) Amme Alacaklıların Tahsil Usulü Hakkında 6183 sayılı Kanunun 35. maddesi 4369 sayılı Kanunla değiştirilerek; Limited Şirket ortaklarının şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olmaları ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulmaları hükmü getirilmiştir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1999/08298

Karar No : 2000/00019

Tarih : 17.01.2000

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN YETKİSİ

LİMİTED ŞİRKETİN TEK TAŞINMAZININ SATILMASI

ÖZET:

Limited şirketin tek mal varlığı olan ve üzerinde şirketin faaliyetini sürdürdüğü fabrikanın kurulu bulunduğu arsanın dışarıdan atanan müdür tarafından tek başına ve temsil yetkisine dayanılarak ortaklardan birine sattığı iddiasıyla açılan satış sözleşmesinin iptali ile tapu kaydının şirket adına geri döndürülmesi isteğine ilişkin dava; müdürün temsil yetkisine dayanarak tek başına satış yapması olayının TTK.nun 542. maddesi göndermesiyle aynı Kanunun 321 ve şirketin tüm mal varlığının elden çıkarılması konusunda ise, limited şirketlere de uygulanması mümkün olan TTK.nun 443/2. madde hükümleri dikkate alınarak inceleme yapılması gerekir.

T.C.

YARGITAY

Onuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 1974/05234

Karar No : 1974/06836

Tarih : 26.11.1974

**LİMİTED ŞİRKETTE ORTAK - MÜDÜR - SİGORTALI
SAYILMAYANLAR**

ÖZET:

Davacı, ortaklarından bulunduğu bir Limited Şirketin müdürüdür ve gördüğü bu müdürlük işinden ötürü sigortalı sayılması gerektiği iddiasındadır.

T. T. Yasasının 540. maddesinin öngördüğü "Ortak 4 Müdür" durumundaki kişi gerçekte kendi işini gören kimse durumundadır ve çalışmaları sonuç olarak Sosyal Sigortalar Yasasının 3. maddesinin I/K fıkrasında anılan bağımsız çalışanlarıkiyle özdeştir.

Davacı vekili, Kurumun Şişli Şubesinin 89836,32 numarasında işlem gören ve Limited Ortaklıkta ücretli müdür olarak çalışan müvekkilinin Limited Ortaklığın sahiplerinden olması gözönüne alınarak sigortalılık işleminin Kurumca iptal edildiğini, ücretli müdür olarak çalışması dolayısıyla sigortalılığının iptal edilmemesi gerektiğini ileri sürerek Kurum işleminin iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, yerinde görülmeyen davanın reddine karar vermiştir. Hüküm, davacı avukatı tarafından temyiz edilmiştir.

Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesinin Başkanı M. Ç. ve Üyeleri F. U., N. İ., i. G. ve T. U. un katıldığı 26.11.1974 tarihli oturumda Tetkik Hakimi M. Ç. tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan ve temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Davacı, ortaklarından bulunduğu bir Limited Şirketin müdürü ve gördüğü bu müdürlük işinden ötürü sigortalı sayılması, gerektiği iddiasındadır. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2 nci maddesine göre, "Bir hizmet aktine dayanarak, bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar, bu Kanuna göre sigortalı sayılırlar". Şu duruma göre davada çözümlenmesi gereken sorun, Türk Ticaret Kanunu'nun 540 ncı maddesinin öngördüğü "Ortak-Müdür" durumundaki kişilerin bu çalışmalarının "hizmet akti" ne dayanıp dayanmadığı yönüdür.

Türk Ticaret Kanunu'nun sözü edilen 540 ncı maddesinde, aynen: "Aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortaklar hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mezun ve mecburdurlar.

Şirket mukavelesi veya umumi heyet kararı ile şirketin idare ve temsili ortaklardan bir veya birkaçına bırakılabilir.

Kuruluşta sonra şirkete giren ortaklar, bu hususta umumi heyetin ayrı bir kararı olmadıkça, idare ve temsile mezun ve mecbur değildirler.

Limited şirketin temsilcileri arasında bir hükmi şahıs bulunduğu

takdirde, ancak o hükmi şahıs adına limited şirketin temsil ve idaresini üzerine almış bulunan hakiki şahıs limited şirketin temsilcisi olarak tescil ve ilan edilir." denilmektedir.

Görülüyor ki "Ortak - Müdür" gerçekte, kendi işini gören kimse durumundadır ve çalışmaları, sonuç olarak, Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 3 nci maddesinin I/K fıkrasında anılan bağımsız çalışanları ile aynı şekilde değerlendirilmelidir.

Ortak ve müdür niteliklerinin ayrı ayrı gözönünde tutulabileceği düşünülse bile, sonuç, yine ayrımsızdır. Zira, ortağın müdür olarak çalışmasının dayanağı bulunan özel hukuk ilişkisi Türk Ticaret Kanunu'nda belirlenmemiştir. Bu bakımdan, bu konuda, sözü edilen Kanun'un 138 nci maddesi gereğince Borçlar Kanunu'nun 520-541 nci maddelerinin uygulanması gerekir. Borçlar Kanunu'nun madde 530'a göre ise, ortaklığı yöneten ortak ile diğer ortaklar arasındaki ilişkiler, kural olarak, "vekalet" hükümlerine bağlıdır. "Ortak - Müdür"ün ücret alması da Borçlar Kanunu madde 236'ya göre vekilin ücrete hak kazanmasına olanak bulunduğuna göre hukuki durumda bir değişiklik husule getirmez. Öbür yandan, düzenlenme biçimleri bakımından anonim şirket müdürlerinin hukuki durumları hakkındaki Daire görüşünün burada uygulanma olanağı yoktur.

Bu ve karar yerinde gösterilen sair gerekçelere göre davacının temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün (ONANMASINA), 26.11.1974 gününde oybirliği ile karar verildi. KAYNAK : YKD.- 1975/12

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1991/03056

Karar No : 1991/06358

Tarih : 29.11.1991

LİMİTED ŞİRKET (Ortaklıktan Çıkarma İstemi)

ÖZET:

İki kişilik bir limited ortaklıkta ortaklardan birinin çıkarılmasına mahkemece izin verilmesi mümkün değildir.

Taraflar arasındaki davadan dolayı (Samsun Birinci Asliye Hukuk Mahkemesince) verilen 21.02.1991 tarih ve 746-53 sayılı hükmün temyizden tetkiki davalı Ömer vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla; dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, davalı limited şirketin müvekkili ve diğer davalı Ömer'le birlikte iki ortaklı olduğunu, davalının şirket müdürü olduğu iki yıllık dönemde şirketle ilgilenmediği ve zarara uğrattığını, ayrıca davalılardan Ömer'in şirketin faaliyet alanına giren işler yaparak haksız rekabette bulunduğunu, şirketin zarar etmesine rağmen peşin verginin müvekkili tarafından ödenmek zorunda kaldığını, müvekkilinin limited şirket ortaklığından çıkmak için davalıya gönderdiği ihtarnamenin sonuçsuz kaldığını iddia ederek, müvekkili -

linin davalı şirketten çıkmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Ömer vekili, davacının şirketin borçlarından kurtulmak için bu davayı suiniyetle açtığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece iddia ve savunmaya, bilirkişi raporuna ve toplanan kanıtlara nazaran iddianın sübut bulunduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davalılardan Ömer vekili temyiz etmiştir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere uyumsuzluk iki ortaklı limited şirkette, ortaklardan birinin şirketten çıkarılmasına izin verilmesini mahkemeden isteyebilip, isteyemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

TTK.nun 512/1. maddesi uyarınca tüzel kişiliğe haiz limited şirket de ortak sayısı aynı Yasanın 504/1. maddesindeki emredici nitelikteki hükmüne göre ikiden az ve elliden çok olamaz. Bu açık hükümler karşısında limited şirketin kuruluşunda en az iki ortağın mevcudiyeti zorunlu bir koşul olarak getirilmiş bulunmaktadır. Her ne kadar TTK.nun 504/2. maddesi ortak sayısının bire inmesi halinde uygun bir süre içinde bu eksikliğin tamamlanması olanağı tanınmışsa da bu hüküm ilk fıkradaki emredici nitelikteki genel hükmü ortadan kaldıran bir hüküm olarak yorumlanamaz. Bu fıkra ancak ortaklardan birinin ölümü medeni haklar kullanma ehliyetini kaybetmesi gibi hallerde diğer bir deyişle o ortağın kendi iradesi dışında oluşan sebeplere hasredilerek yorumlanması gerekir.

Kanun koyucu tarafından aksi istenilseydi aynı kollektif şirketler olduğu gibi (TTK. md. 199), limited şirketler de özel bir düzenleme getirilerek bu nevi şirketin de tek ortaklı bir şirket halinde de

vamının mümkün olduğunu açık bir şekilde hükme bağlanması gerekirdi. Kanun koyucu özel bir hükümle bu imkan tanımadığı gibi, TTK.nun 504/2. maddesinde uygun bir süre içerisinde bu eksikliğin tamamlanmasını şart koşturmakla limited şirketin tek ortaklı bir şirket şeklinde devam etmeyeceğini de açıkça belirtmiş bulunmaktadır. İlgili Bakanlığa bu gibi durumlarda limited şirketin fesih ve tasfiyesini isteme hakkı tanınmamış olması bu sonucu değiştirecek bir düzenleme olarak kabul edilemez.

Bu şekildeki bir yorum tarzı menfaatler dergisine uygun olduğu gibi genel sorumluluk ilkelerine de uyum sağlar. Şirketler hukukunda kişinin şahsi sorumluluğunu ön plana alan kolektif şirketlerde, sınırsız sorumluluk ilkesi gereğince tek kalan ortak bütün malvarlığı ile şirket borçlarından sorumlu olduğu gibi, ayrılan ortak dahi aynı Yasanın 205. maddesi uyarınca kendisinin şirketten ayrılmasından önce başlanmış işlerden kaynaklanan borçlardan yine şahsi malvarlığı ile sorumlu tutulmak suretiyle menfaatler dengesi sağlanmıştır. Sermaye ile sınırlı sorumluluk esasına dayanan limited şirkette ise, bir tek ortakla bu şirketin devamına imkan tanınması halinde, o şirketin gerçek niteliği itibarıyla bir kişi firması haline dönüşmüş olmasına ve bu nedenle de sınırsız sorumluluk ilkelerine tabi olması gerektiği halde, kalan ortağın içi boşalmış şirketin tüzel kişilik niteliğinden yararlanarak sermaye ile sınırlı bir sorumluluk ilkesine dayanabilecektir ki, kanun koyucunun amacının bu olmadığı da açıkça ortadadır.

TTK.nun 551. maddesinde çıkma ile birlikte düzenlenen çıkarma bakımından da aynı sonuca varılması mümkün bulunmaktadır. Zira, anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre, esas sermayenin yarısından fazlasına sahip bulunan ortakların mutlak ekseriyeti tarafından kararlaştırılmak suretiyle bir ortağın şirketten çıkarılmasını yasa

koyucu şart koşmuş bulunmakla, çıkarma da bu işlemin ikiden fazla ortaklı limited şirketler için düzenlendiğinin kabulü gerekir.

O halde, yukardan beri yapılan açıklamalar karşısında, iki kişilik bir limited ortaklıkta ortaklardan birinin çıkarılmasına mahkemeye izin verilmesi, sonucu itibariyle tek kişilik limited şirketin devamına imkan tanıma neticesini doğuracağından, yasa koyucu tarafından ise bu sonuç amaçlanmadığından TTK.nun 551/2. maddesinde çıkma hakkının ancak ikiden fazla ortaklı limited şirketlerde uygulanmasının mümkün olacağına kabulü gerekir. Bu gibi hallerde yani iki ortaklı limited şirkette ortaklardan biri şirketten çıkarılmasına izin verilmesini isteyemeyeceğinden bu ortak ancak aynı maddede düzenlenmiş bulunan fesih hakkını kullanabilir. Bu nedenle davasının limited şirketten çıkarılmasına izin verilmesine ilişkin davasının reddine karar verilmesi gerekirken yukarıda açıklanan hususlar üzerinde durulmadan ve irdelenmeden davanın kabulüne karar verilmiş olması doğru görülmemiş ve hükmün bu yönden davalı yararına bozulması gerekmiştir.

Sonuç : Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle kararın davalı yararına (BOZULMASINA), bozma sebep ve şekline göre diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek bulunmadığına, ödediği temyiz peşin harcının istediği halinde temyiz edene iadesine, 29.11.1991 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD. 1992/02

T.C.

YARGITAY

Ondokuzuncu Hukuk Dairesi

Esas No : 2001/04679

Karar No : 2001/06959

Tarih : 01.11.2001

İFLAS

DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASI

ÖZET:

Aktifleri pasiflerini karşılamayan anonim ve limited şirketlerin durumunun, TTK.nun 549. maddesinin yollaması ile 324. maddesindeki halin varlığı yönünden mahkemeye bildiri yeterli olup, şirket temsilcisi veya vekili davaya devam etmese dahi mahkeme, iflasla ilgili bir karar vermelidir. Takipsizlikten dolayı, önce dosyanın işlemden kaldırılması, daha sonra da davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi doğru değildir.

Davacı vekili tarafından hasımsız olarak açılan iflas davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın açılmamış sayılmasına yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı T... Tekstil Ltd.Şti. vekili, müvekkili şirketin mali durumunun bozulduğunu, münfesih durumda olduğunu ileri sürerek iflası

na karar verilmesini istemiş, 14.07.2000 tarihli duruşmada mazereti kabul edilmeyerek dosyanın işlemde kaldırılmasına, 17.10.2000 tarihinde de davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Davacı vekili, mali durumu ile ilgili bilgiler vererek mali durumu bozulan Limited Şirketin iflasına karar verilmesini istemiştir. TTK.nun 546. maddesine göre Limited Şirketin esas sermayesinin yarısı kaybedilmiş veya şirketin borçlarının mevcudundan fazla tutulması halinde, yahut şirketin aciz halinde bulunduğu şüphesini uyandıran emareler mevcutsa Anonim Şirketler hakkındaki TTK.nun 324. maddesi hükmü uygulanır. Atf yapılan maddede "şirketin aktiflerinin şirket alacaklarının alacaklarını karşılamaya yetmediği takdirde yönetim kurulunun durumu derhal mahkemeye bildirmeye mecbur olduğu, mahkemenin bu durumda şirketin iflasına karar vereceği" hükmü bağlanmıştır. Görüldüğü gibi aktifleri pasiflerini karşılamayan Anonim ve Limited Şirketler durumu derhal mahkemeye bildirecekler, mahkeme aktif ve pasif yönünden inceleme yaparak bir karar verecektir. Burada maddede öngörülen halin varlığının mahkemeye bildirimini yeterli olup şirket temsilcisi veya vekili davaya devam etmese dahi mahkeme gerekli araştırmayı yaparak iflasla ilgili bir karar vermelidir. Mahkemece bu yönler gözetilmeden önce dosyanın işlemde kaldırılmasına, daha sonra açılmamış sayılmasına karar verilmesinde isabet görülmemiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün (BOZULMASINA), peşin harcın istek halinde iadesine, 01.11.2001 gününde oybirliğiyle karar verildi. KAYNAK : YKD.- 2003/01

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Ceza Dairesi

Esas No : 2001/03907

Karar No : 2001/05039

Tarih : 16.05.2001

213 SAYILI KANUNA AYKIRI DAVRANIŞ

SAHTECİLİĞİN KANITLANMASI

TEMSİL YETKİSİ

ÖZET:

Suçta konu faturalar ile ilgili vergi tekniği raporu, varsa vergi inceleme raporu aslı veya onaylı örneğiyle ekleri getirilip incelenerek sahteliği belirleyen delillerin tesbitiyle, bedelin satıcıya ödendiği ve hesabına girdiğine dair ticari teamüle uygun kanıtama yeterliliği olan banka hesapları ve kasa mevcuduyla uyumlu gerekli belgeler dikkate alınarak, bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekir.

Suç tarihinde şirketi idare ve temsilin kimlere ait olduğu ve temsil yetkisinin bölüşümünün deki sınırlar, şirket adına sözleşmesi getirtilip, ticaret sicil memurluğundan da sorularak tesbit edilmelidir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa muhalefet suçundan sanıklar Selami ve Hayati'nin yapılan yargılamaları sonunda: 213 sayılı Kanunun 359/b-2, TCK'nun 59. maddeleri gereğince 15'er ay ağır hapis

cezasıyla mahkumiyetlerine dair (Gebze Ağır Ceza Mahkemesi)nden verilen 19.7.2000 gün ve 1999/191 Esas, 2000/130 Karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi sanıklar ve ve - killeri tarafından istenilmiş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığının bozma isteyen 11.4.2001 tarihli tebliğnamesi ile daireye gönderilmekle incelenerek gereği görüldü:

Sahte olduğu iddia olunan suça konu faturaları düzenleyen S...Transport (İbrahim) hakkındaki İstanbul İli Defterdarlığı vergi denetmenleri tarafından düzenlenen 26.2.1999 gün ve 99-77-01 sayılı vergi tekniği raporu ile varsa vergi inceleme raporunun aslı ve ya onaylı örneğiyle ekleri getirilip incelenerek; sahteliği belirleyen delillerin neler olduğunun teshili, kamu davası açılmış olup olmadığı araştırılması, açıldığı tesbiti halinde dava dosyasının celp ile incelenerek; özetinin duruşma tutanağına geçirilmesi, bu davayı ilgilendiren delillerin onaylı örneklerinin dava dosyasına intikal ettirilmesi, temyiz dilekçesine ekli Kocaeli 2. Vergi Mahkemesinin 1999/288-289-290 Esas sayılı kararların kesinleşip kesinleşmediklerinin araştırılması ve gerektiğinde faturayı düzenleyen ile kullananın ticari defter ve belgeleri üzerinde bu faturaların gerçek hizmet karşılığı olup olmadığının belirlenmesi yönünden, bedelin satıcıya ödendiği ve hesabına girdiğine dair ticari teamüle uygun, kanıtlama yeterliliği olan, banka hesapları ve kasa mevcuduyla uyumlu, geçerli belgeler, teslim ve teslim belgeleri dikkate alınarak yeniden ve karşılaştırmalı bilirkişi incelemesi yapılması ve suç tarihinde TTK.540/1-2 ve 541. maddeleri uyarınca şirketi idare ve temsilin kim veya kimlere ait olduğu ve temsil yetkisinin bölüşümündeki ağırlık ve sınırlar, şirket ana sözleşmesi getirtilip ticaret sicil memurluğundan da sorularak tesbiti ve sonucuna göre deliller küll halinde değerlendirilerek hukuki durumların takdiri ve tayini gerekirken eksik inceleme ile yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak fa -

turaların sahte olduklarından bahisle sanıkların mahkumiyetlerine karar verilmesi,

Kabule göre; 213 sayılı Kanununun 359 maddesinin b-1 yerine b-2 bendinin uygulanarak ceza tayini,

Kanuna aykırı ve müdahil vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmiş olduğundan hükmün bu sebeplerden dolayı istem gibi CMUK.nun 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), 16.5.2001 gününde oybirliğiyle karar verildi. YKD.2002/04

T.C.

YARGITAY

Dokuzuncu Ceza Dairesi

Esas No : 1990/02353

Karar No : 1990/03216

Tarih : 11.10.1990

213 SAYILI KANUNA AYKIRI DAVRANIŞ

ÖZET:

Sanıklar arasındaki ortaklığın nev'inin belirlenip, kollektif ya da limited şirket olduğunun anlaşılması halinde, şirket mukavelesi ya da ortakların ekseriyeti veya umumi heyet kararı ile şirketin idare ve temsilinin kim yada kimlere ait olduğu tesbit edildikten sonra sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekir.

T.C.

YARGITAY

Onbirinci Hukuk Dairesi

Esas No : 1979/00363

Karar No : 1979/00364

Tarih : 31.01.1979

YETKİ

ÖZET:

İster ortak olsun, ister olmasın, bir limitet ortaklığı temsil ve yönetme yetkisine sahip olan kimseler hakkında, TTK. m. 336 ve sonraki maddelerinin uygulanması olanağı vardır.

Davada diğer iddialar yanında davalının ortaklık müdürü olarak görevinin yükümlülük ve sorumluluğunu, gereğince yerine getirmeye iddia ettiği ileri sürülerek, TTK. m. 336'ya dayanıldığına göre, davalı ortaklık merkezinin bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.

Taraflar arasındaki davadan dolayı (Ankara Dördüncü Asliye Ticaret Mahkemesi)nce verilen 25.10.1978 tarih ve 501/530 sayılı hükümün temyizden tetkiki davacı avukatı tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu ve gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkili şirketin müdürler kurulu üyesi ve şirket müdürlüğünü yürüten davalının, yönetmeliğe aykırı biçimde, ikametgahı Balıkesir'den asli görev yeri ve şirket merkezi olan Anka-

ra'ya toplantı için gelişlerine ait yolluk ve giderlerin ödenmesine ilişkin toplantılara katılarak bu yolda karar çıkartıp şirkete zarar verdiğini, bu nedenle 24.180.20 lira şirket zararının tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiş, yar gılamada ise, davalının eyleminin katıldığı müdürler kurulu kararlarından kaynaklanması ve müdürlük görevinin ifasına ilişkin bulunduğundan TTK.nun 309. maddesi hükmünce şirket merkezi Ankara Ticaret Mahkemesinin yetkili bulunduğunu bildirmiştir.

Davalı savunmasında, şirkette üye değil, müdürler kurulu üyesi bulunduğunu istemin nedensiz zenginleşme niteliğinde bulunması ve ikametgahının Balıkesir olmasına göre bu yer mahkemesinin yetkili, yetkili mahkemesinin ise yetkisiz bulunduğunu bildirerek, davalının yetki yönünden reddini istemiştir.

Mahkemece, uyuşmazlığın sebepsiz iktisabtan doğan alacak davası niteliğinde bulunduğu, davalı ikametgahının Balıkesir olduğunun saptandığı, davada BK.nun 73/1. maddesi ve HUMK.nun 10 ve 17. maddelerinin uygulanamayacağı, Yargıtay HGK.nun 25.11.1967 gün ve 1967/9-215/525 sayılı inancını da bu yönde olduğu gerekçe ile, dava dilekçesinin yetki yönünden reddine karar verilmiştir.

Hüküm davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi dava, şirketin temsil ve idaresinden sorumlu olan müdürler kurulunun eski üyesi aleyhine ikame edilmiş bir tazminat davasıdır.

Limitet şirketlerde kural olarak ortaklar hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idar eye ve şirketi temsile mezun ve mecbur olmakla beraber, şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile şirketin idare ve temsili ortak olmayan kimselere de bırakılabilir. Bu takdirde bu gibi kimselerin gerek yetki ve gerekse sorumlulukları hakkın

da ortak olan müdürlere ait hükümler uygulanır (TTK.nun 540, 541).

Diğer taraftan, TTK.nun 556. maddesi hükmü anonim şirket hü - kümlerine yollama yapmak suretiyle, limitet şirketi yönetimlerin hukuki ve cezai sorumlulukları hakkında anonim şirketlerin bu hu - suslara ilişkin hükümlerinin uygulanmasını öngörmüş bulunmakta - dır.

Şu hale göre, ister ortak olsun, ister olmasın bir limitet şirketi tem - sil ve idare yetkisine haiz olan kimseler (müdürler) hakkında TTK.nun 336. ve müteakip maddelerinin uygulanması mümkün ola - cak demektir.

Anılan bu maddeler arasında yer alan 340. madde ise, 336. ve 337. maddeler gereğince idare meclisi azalarına yükletilen sorumluluk hakkında 309. madde hükmünün dahi uygulanacağını hükme bağ - lamıştır. Davada diğer iddialar meyanında, davalının şirket müdü - rü olarak görevinin yükümlülük ve sorumluluğunu gereğince yerine getirmediği ileri sürülerek aynı zamanda TTK.nun 336. maddesine de istinat edilmiş olmasına göre, 340. madde yollaması ile 336/5 ve 309/3. maddeleri göz önünde tutularak davacı şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesinin (Ankara) yetkili olduğunun kabulü gerekir.

Bu nedenlerle, yerel mahkemenin yetki yönünden dava dilekçesinin red etmesinde isabet bulunmadığı kabul edilerek kararın bozulması cihetine gidilmiştir.

Sonuç: Yukarda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itiraz - larının kabulü ile kararın (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine 31.1.1979 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. YKD.-1981/03